

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Autonómia.

Budapest, január 7.

(6.) Zichy Nándorék döntő csatára készülődnek a katolikus autonómia ügyében. Tak-
tikájuk nagy körvonalai immár egész tisztán
rajzolódnak le. Nekik vagy olyan autonómia
kell, amely a katolikus alapokat és a kato-
likus iskolákat mindenestül kiszolgáltatja a
néppárt zászlaja alá toborzandó elemeknek,
vagy pedig, ha a kormány ettől megtagadná
a korona jóváhagyását, akkor állandó vádat
akarnak a kongresszus meddségéből a mi-
nisztérium és a szabadelvűség ellen formálni.
A néppárt így is, úgy is jól járna. Ha urává
teheti magát a vagyonnak és az iskolának,
akkor hatalomra tett szert s az övé a jövő.
Ha pedig e merész követelésével meghiúsítja
az autonómia létrejöttét, akkor van ürügye,
hogy állandóan igazságot a liberális politika
ellen, melyre természetesen rá fogja kenni a
baisiker minden ódiáját.

A pártpolitikai spekuláció szempontjából
a néppárt e haditerve nem mondható ügyet-
lennek. De minden egyéb szempontból nézve
határozottan helytelen, sőt veszedelmes ez az
állásfoglalás. Helytelen első sorban azért,
mert az alapok s az iskolák átutalása az
autonómia hatáskörébe élesen beleütközne
ama királyi leirathba, mely az önkormányzati
szervezet határaiul az egyház hierarchikus
jogrendjét és a legfőbb kegyuri jogokhoz
fűződő állami érdeket jelölte meg. Az auto-
nómiának tehát sem a püspökök jogkörébe,
sem az apostoli felségjogokba, sem az állami
érdekkörbe nem szabad belegázolnia. S vala-
mint nem lenne jóváhagyható az olyan
autonómia, amelynek keretében a világi elem
magához rántaná egy részét a püspöki
hatalomnak, vagy amely az apostoli felség-
jogokat az önkormányzati szervezettel akarná
megosztani, azonképpen nem számíthatna
a korona jóváhagyására az alapok va-

gyonának s az iskolák ügyének átutalása
sem. A katolikus alapok nem az egy-
ház vagyonához tartoznak, hanem állami
tulajdonat alkotnak, amelynek jogi természetét
nem alterálja az a megszorítás, hogy az állam
a vagyon jóvedelmét csupán katolikus fele-
kezeti célokra fordíthatja. Az állam azt a va-
gyont, amely az ő tulajdona, nem adhatja
senki más kezére. S viszont az egyház nem
vindikálhat olyan vagyont, mely nem az ő
tulajdona. Az autonómia tehát nem kívánhat
egyebet, mint azt a jogot, hogy az alapok jó-
vedelmének kizárólag katolikus célokra való
fordítását teljes mértékben ellenőrizhesse. A
kormány a kongresszust ezzel kínálja meg;
s a kongresszusnak be kell ezzel érnie, ha-
csak nem maga akar okává lennie az autonómia
meghiúsulásának. Az iskolák kérdésével ugyan-
gy áll a dolog. A népnevelés adminisztrációját
sem egészben, sem részben nem lehet valamely
önkormányzati testületre rábízni. Az önkor-
mányzatnak az adminisztrálás egyáltalában
nem hivatása; a hathatós és gyökeres ellen-
őrzés feladatán túl menő jogkörre és műkö-
dési terere egy nagy felekezetenek országos
autonómiája már csak nehézkes voltánál fogva
sem számíthat. A katolikus iskolák kormány-
zatának tehát az állam kezében kell maradnia;
az autonómia igenis jogot formálhat arra,
hogy ellenőrizze, vajjon ez a kormányzat az
egyház törvényes kívánságainak megfelel-e,
felderítheti az e téren netán mutatkozó fele-
kezeti sérelmeket, követelheti az ellenőrzés
révén kipuhatolt bajok orvoslását, de ennél
szélesebb kompetenciára az önkormányzati
szervezet egyszerűen alkalmatlan.

A néppárt a maga álláspontjának támo-
gatására azt hangoztatja, hogy az egyház-
politikai reformok óta szétszakadt az év-
százados közjogi kapocs a magyar állam
és a katolikus egyház között s e címen
követeli az egyháznak az államtól való gyö-
keres szétválasztását. Felhívjuk a közvélemény

figelmét egy feltűnő párvonalra. Francia-
országban a Waldeck-Rousseau-kabinet a szer-
zetes-rendek kikergetését szintén az államnak
az egyháztól való szétválasztása nevében haj-
totta végre. Ime a francia radikalizmus egy-
házüldöző politikája ugyanazzal a jelszóval
dolgozik, amelylyel Magyarországon a néppárt
indul a csatásorba. A kettő közül valamelyik
tehát félreérti e jelszó tartalmát. Vagy Waldeck-
Rousseau, vagy gróf Zichy Nándor nincs tisztá-
ban azzal, hogy az államnak az egyháztól
való gyökeres elválása mit jelent. Mi úgy hisz-
szük, hogy gróf Zichy Nándor részén van a
félreértés. Hiszen a francia radikalizmus forra-
dalmi szellemének évszázados gyakorlata van
e tekintetben s így bizonyára nem Waldeck-
Rousseau az, aki e jelszót tévesen értelmezi.

Az ember pedig igazán azt hihette volna,
hogy Franciaországban az egyház már régóta
különvált az államtól. Hiszen ott be van
vonva az egyházi vagyon, a papságot az
állam fizeti, még pedig oly soványan, hogy a
párisi érsek jóvedelmével a világért sem cse-
relne egy közpészerűen dotált magyar plébá-
nos; ezenfelül a klerikusok három évig szol-
gálnak puskával és borjuval a vállukon, az
egyházi processziókat pedig szabadságvesztés-
sel büntetik. S nemrégiben mégis úgy találták
a francia radikálisok, hogy az állam és az
egyház közt a különválás még nincs befejezve
s folytatták is e műveletet a szerzetes-rendek ke-
mény megrendszabályozásával. Mindezek után
ugy véljük, hogy kár Zichy Nándoréknak a francia
radikalizmustól kérniök kölcsön jelszavakat.
Kár arról megfeledkezniök, hogy minálunk
az egyházat az államhoz — az egyházpoliti-
kai reformok után is — igen jelentős közjogi
kapcsok fűzik, amelyeknek lazítására senki
sem gondol, még a szabadelvű táborban sem,
de amelyekre épp ezért az ultramontánok se
zudítsák rá azokat a veszedelmeket, amelyek
egy kölcsönkért idegen jelszóban lappan-
ganak.

TÁRCA.

Magyarok Istene!

(Petőfi-legenda.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: Váradai Antal.

Még ki se hült a kiontott meleg vér
Szörnyű csatatéreden, ősi Segesvár;
Letarolt ugaron holt-némán megfér
A magyar s az orosz... de a varju repes, már,
De vijjog az ölyv, kereng a kánya
Es jön az éj, a halál leánya
S betakarja sötétén a halottakat.

A holdvilág kél. Felhő megszakad.
Kisértetes óra jön. Most út az éjféli.
Szörnyűbb a mező sápadt holdfényénél.
Fehéregyházán kong az óra,
Előknek nyugovóra,
Holtaknak virradóra.

Vérrel csapzott hajával büszkén kél egy.
„Föl, honvéd! föl... Utánam... Magyar, éledj...”
S kivonva szívéből a dárdahegyet
Int a sergélőknek: „Előre megyek,
S ti szálltok utánam...” Es indul előre,
A holdsugarakkal átszótt levegőbe
S a holt sereg újra kíséri... megyen
Az égbe tekintve, átszállva hegyen
Felhőbe vezérli vérmosta hadját —
S a holt had kíséri az új Csabát,

Csak vértelen ajkaikon ha jő ki
Egy ámúló sóhaj: „... Petőfi... Petőfi...”

„Előre, honvéd!... ha levették a földön:
En holt hadainkat esztára költöm
S megostromolom velök, im, az eget...”
Már ott repül... Egy-egy csillag-vár integet, —
„Nem azt... Nem azt!... Tovább... Tovább!...”
Es fölverik a tejut ezüst porát
S száguldanak a göncöl rúdja felé
A kaszások aranyja megreng belé,
Mégküzd a bikával, mely csillag-habot hányt,
Letiporja rohanva az égi országot
S betör ifju hadával az égi falon.
Angyalseregek közt van riadalom...
Csak úgy hullik a csillag, az égi azúr
Repedezve sziporkáz, — de nem nyugszik addig,
Mig honvéd hadával elér virradtíg
A hetedik égbé, hol trónol az Ur...

„Isten-atyám, nem láttad bizonyynal,
Hogy telik a föld meg vérral, iszonyynal.
Hogy gyög lenn az armány, — a véres agyart
Nem látod, amely torkára támadt
Valamikor diéső Zrinyi — apánknak, —
S amely megtépi most a magyart?
Elhurlva ott lenn, elhagyva, leverve,
Elhoztam, im, őket, te fényes eggedbe.
Tudod nevemet — mindentudó lévén —
A „Talpra magyar”-t zengettem én,
S ha mivoltomat itt nem értenék,
Mondd meg nekik:
En irtam a „Magyarok Istent”...”

Mosolyogva, ragyogva lehajlik az Ur,
S egy csillag-rózsát homlokára szúr,

Egy mást szívére, — és áll a vér,
Petőfi égi otthonába tér.
A trón körül Atilla hegedőse,
Arpád-királyok igriceinok őse
S Tinódi várják s a dalos Balassa.
S hogy lantos véreit ott találhassa,
Egy csillagos felhő-terembe nyit, —
Ott látja Gvadányit meg Berzsenyit...
S a többi mind, mind általöleli
Az égi trónterem velök teli —
Magyar szó hangzik Hadúr trónusán, —
— De alig hogy köszöntik: mind lenéznek
A fölleg-kárpiton... elhal az ének,
S remegve függnek a földi tusán...
Lenn vége már a harcnak, — vége — vége...
Holt-ésendes a hazának messzesége.
Egy pont a legsötétebb...

Némán áll most;
Tört kardok pendülnek meg... Az Világos.
Bitófák nőnek ki a véres földből.
Ezernyi sirhalom még ki se zöldül
S csörög a lánca, — ropog a gyilkos fegyver,
Petőfi látja... Hát az ég így megver?
„Testvérek... Nézzétek!...” Es nézik, nézik, —
S a lándzsa-seb újra feltört, s vérzik, — vérzik...

Ekkor az Isten büntető kezével
Még egyet készül sújtaní reánk.
De villám-jobbját alig emel fel,
Hogy végleg zúzza szét szegény hazánk:
Petőfi csillagos homlokát megrázza,
Es az isten-trónhoz ugrik vakmerőn,
Belekap az Isten fölemelt jobbájába —
„— Megállj... ne tovább!...”

A nap-koronázta főn

Egyébként pedig hadd határozzon a kongresszus bölcsesége. Ha olyan jogkört szán az autonómiának, amely nem sérti egyfelől a püspökök, s másfelől az állam kompetenciáját, akkor a kormány örömet fogja a korona jóváhagyását kieszközölni, s ezen az egészséges alapon létrejöj valahára a katolikus felekezet autonómiája.

Am ha a kongresszus határozata tulmenne e feltétlenül respektálandó határokon, akkor kudarcs lesz a vége a nagy erőfeszítésnek, még pedig hosszú időkre. S a néppárt hiába akarja majd a kormányra átkenni az ódiomot. A balsikert a nemzet közvéleménye azoknak a rovására fogja írni, akik egy nagy, fontos és egyetemes természetű ügyben a maguk pártpolitikai spekulációját nem tudták, vagy nem akarták alárendelni a magasabb rendű érdekeknek.

BELFÖLD.

A pártközi egyezmény. Ama bizonyos pártközi egyezmény dolgában most Beöthy Ákos szólaltatja meg az agrárius újság. Beöthy Ákos persze helyesnek és megvalósíthatónak mondja az egyezmény eszméjét, ami természetesen, mert az eszme töle ered. Azt mondja Beöthy Ákos, hogy az eszmének vannak hívei a szabadelvűpártban is, ami ellen szintén nem lehet kifogása senkinek. De ha csakugyan vannak olyan szabadelvűpárti képviselők, akik helyesnek és szükségesnek vélik, hogy résztvegyenek egy pártközi koalícióban, amelynek az a rendeltetése, hogy a kormányt ellenőrizze, vagy akár serkentse is, akkor ezeknek is kell számolniuk azzal a kérdéssel, hogy ilyen pártközi szervezethez való belépésük összeegyeztethető-e a mostani pártállással? És ezzel a kérdéssel nem Beöthy Ákoshoz, hanem Széll Kálmánhoz, a szabadelvűpárt vezéréhez kell fordulniuk. És ha Széll Kálmán megkérdezik, akkor csak egy választ kaphatnak: azt, hogy követhetik szabadon a meggyőződésüket, s ha az a meggyőződésük, hogy a kormány erélyes magatartásához kívülről jövő serkentésre és ellenőrzésre van szükség, akkor beléphetnek abba a pártközi szövetségbe; de előbb ki kell lépniük a szabadelvűpártból. Kétségtelen, hogy Széll Kálmán ezt a választ adná, mert a szabadelvűpárt vezére más választ nem adhat.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómia kongresszus e hónap 9-ikén, holnapután délelőtt tízenegy órakor tartja első ülését a főrendiház tanácstermében. Napirendjén az elnöki

bejelentések mellett a kiküldött 27-es bizottság által beterjesztett jelentésnek és szervezeti javaslatnak tárgyalása lesz. Vaszary Kolos bíborshercegprimás holnap délelőtt tíz órára hivta egybe a magyar püspöki kart, hogy tanácskozzék a katolikus autonómia dolgáról.

Gróf Széchenyi Gyula a királynál. Félhivatalosan jelentik Bécsből, hogy a király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta gróf Széchenyi Gyulát, a személye mellé rendelt magyar minisztert.

Védencek és hitsorsosok. A ruthének uszorsáiról szólva, megmondotta a *Budapesti Napló* vézereikre, hogy az uszora bűn, amelyet irgalmatlanul büntetni kell, s hogy minden uszorság fenevad, akit ártalmatlanná kell tenni. Megmondta ezt a mi lapunk, amikor a Káhn-estéről volt szó és mondjuk most Davidovics Dávidról, akinek nyolevannyole uszorsávétségéről most veszünk tudomást a *Hazánk* közléséből. És miután a mi véleményünk így minden tisztességes és értelmes ember előtt kétségtelen, mit szóljunk az agrárius újságnak arról a gyalázatos eljárásáról, hogy Davidovics Dávid uszorsát három hasábon keresztül következetesen mint *Vései József ur hitsorsosát* és *Vései József ur védencét* emlegeti? Nem a nagy magyar közönségtől kérünk véleményt e perfidia felől, hanem magától Buday Barnától, az agrár újság szerkesztőjétől. Az az ur undorral fordul el minden gáztelettől, tehát kétségtelenül éppúgy elítéli például a Keeskemény lopását, vagy a Papakoszta viselt dolgait, mint ahogy Vései József a legelősebb felháborodással itélte el a felvidéki uszorsók nyomorult tizelmeit. Mit szólna hát Buday ur, ha bárki is Keeskeményt vagy Papakosztát egyremásra mint az ő hitsorsosát, vagy pláne mint az ő védencét emlegetné? Ugye bár tisztességtelen, alávaló dolognak tartaná ezt? Nos, Vései Józsefnek ahhoz a Davidovics uroszához, akinek ma hallotta először a nevét, éppen annyi a köze, mint Buday urnak az említett két gonosztevőhöz. Davidovics éppoly véletlenül van egyazon válláson Vései Józseffel, mint amilyen véletlenül van Buday ur egyazon válláson Keeskeményvel és Papakosztával. Mérje meg hát Buday ur ezen az analógián a *Hazánk* eljárásának hitványságát.

Tisza Kálmán ellenjelöltje. Barabás Ábel annak közlésére kér fel bennünket, hogy ő nem kinálozott az abrudbányai függetlenségi pártnak jelöltül. Az oda-való függetlenségi párt táviratban jelezte neki, hogy jelölni fogja, akár vállalja a jelöltséget, akár nem.

„Káhn Izrael és társai.“

— Levél Husztól. —

Dr. Hamvai Lajos huszti ügyvéd és ismeretes Káhn-kérdésről érdekes levelet írt a *Budapesti Napló*-hoz. A levelet, mely tisztázni akarja a hírhedt árverési ügyet s azonfelül a huszti ügyvédek a ruthén-kérdésre vonatkozó nézeteit tartalmazza, minden megjegyzés nélkül közöljük.

(Káhnról és társairól.)

Mint huszti ember, aki ismerem az egész árverési históriát és ismerem szereplőit is, tisztelettel kérem a *Budapesti Napló*-t, sziveskedjék a következő tájékoztató soroknak helyet szorítani: Mindenekelőtt Káhn Izraelről szölok, aki ebbe az ügybe igazán ártatlanul került bele. Ez a Káhn Izrael ugyanis zsidó, de nem kazár és nem galiciai jövevény. Szinevére Szigetről származott, ahol családja nagyon régen lakik. Most mint nagykereskedő, vállalkozók és honorációrok igen jelentős állást töltöttek be Szigeten. Káhn Izrael maga nemcsak az ő vidékének a viszonyaihoz mértén, hanem általában véve is a legtisztességesebb emberek közé tartozik. Ezt nem én akarom igazolni, mert igazolja olyan férfiu, akinek a kazárfalók is hisznek. Hivatkozom ugyanis arra, hogy midőn Szinevér közösg az ő igen eszes és mozgékony görög-katholikus lelkesének buzgó közreműködésével Egan Ede kezdeményezésére a közösg hiteltövekezetet megalapította, a szövetezet elnökül *Káhn Izrael választotta meg*. Ez talán eléget mond.

Ebbe a híres árverési hírdetménybe az ő neve úgy került, hogy ő régi jó időkben több váltót zsrált Jakabovits Mártonnak. A zsríroknak ílt a szokásos vége lett; a zsrírás volt kénytelen a váltókat beváltani. Káhn Izrael a váltókat bekebelezte a Jakabovits ingatlanaira, de bizony nem valami jó helyre jutott, mert éppen hét pénzintézet előzte meg.

Az egyik intézet, és pedig az Egan-féle szövetezetek egyike, árverést kért és így a törvény szerint mindazok, akiknek az ingatlanokon végrehajtási zálogjoguk van, mint esatlakozó árvereltetők szerepelnek. Mint ilyen esatlakozó árvereltetők került a társaságba Káhn is.

Most áttérek Jakabovits Mártonra. Jakabovits valóban zsidó és nem ruthén. Még eselőtt tíz esztendővel neki magának volt körülbelül 25.000 forint értékű ingó és ingatlan vagyon. Ehhez hozzákaparította, nem éppen korrekt módon elhunyt atyja hagyatékának tulnyomó részét, amely megért legalább 40.000 forintot. Ma úgy áll, hogy nincs tíz krajcárnyi hitele; ingó vagyon a semmi, ingatlanai pedig tulterhelve, árverés alatt állanak.

Sáffar Zeligről nincs sok mondani való. Ő egy majdnem egygütyű ember, aki csak egyszerű áldozata rokonának, Jakabovits Mártonnak. Váltókat zsrált ennek és most a pénzintézetek árverelői birtokát. Egész másképpen áll a dolog az árverési hírdetményben szereplő ruthén paraszttal. Ezek sem Káhnakkal, sem az intézetekkel, sem Jakabovitsnak vagy Sáffarnak nem tartoznak. Nem is árverelik el mindegyiknek a birtokát, aki ott fel van sorolva. Nagy része csak úgy van felsorolva, mint társulajdonosa annak az ingatlanak, amelyből a Jakabovits vagy Sáffar része árverés alá kerül. Ezt a tekkönyvi hatóság az árverelő ingatlán világos megjelölése céljából szokta kitenni. A ruthén paraszttal másik és pedig kisebb csoportjának az ingatlanait igenis elárverezik; de nem azért, mert adósok volnának, hanem a végrehajtási törvény 156-ik §-a alapján, amely megszabja, hogy ha olyan ingatlan egy részének tulajdonosa ellen kéri az árverést, amely 2 forintnál több földadót nem fizet, akkor a társulajdonosok része is elárverezendő és ezek aztán megkapják az ő részükre eső vételárat. Ez bizony barbár intézkedés a törvénynek, de azért sem a kazárokat, sem a ruthéneket nem lehet igazságosan vádolni, hanem azokat, akik ezt a törvényt meghozták és megváltoztatják.

(Ki pusztul?)

Ez az árverés nagy port vert föl. Pedig egészen jelentéktelen. De meg fogja talán lepni a közönséget, ha a hírhedt árverés kapcsán kimutatom, hogy aki ezen a vidéken pusztul, az nem csak a ruthén, hanem a — is kazár. A Verhovinán, ahány nagyobb zsidó birtok volt, az kevés kivétellel árverés alá került vagy kerül. Ahol ilyen általános a pusztulás, ott a közép sem lehet fényes helyzetben; ennek a helyzetében azonban a multhoz képest nincs oly szembetűnő rosszabbodás, mint a zsidókéban. Itt nálunk minden gyermek így tudja a valót. Tessék csak egy példát meghallgatni, amelyet kijelentésem való voltának bizonyítására fel fogok hozni: Majdnán nem régen árvereztek egy Fixler nevű zsidónak a birtokait. Ott is voltak ruthén társulajdonosok és ezek esépen megvették nemcsak a maguk részét, hanem a Fixlerét is, és be is fizették a vételárat. Most tehát az a parcella, amely csak egyharmad vagy egy ötödésben volt az övék, egészen az ő tulajdonuk.

Tessék körülnézni azon a Kalocsán, ahol most az árverés folyik és a szomszédos Szinevéren és meg fognak győződni, hogy a zsidók nagyon kevés kivétellel mind tönkrc mentek; a ruthén közép helyzete is rosszabbodott ugyan, de távolról sem olyan arányban.

(A bajok oka.)

Ezzel be is fejezhetném mondókámat, ha nekem egyéb céloim nem volna, mint ebben az egy esetben az igazság konstatálása.

Az én céloim azonban más. Rá akarok mutatni a kétségtelenül meglevő baj okára, de egyuttal az orvoslás eszközeire is.

Maradjunk Kalocsánál és a szomszédos Szinevérenél. Ami ezekre a községekre áll, az áll nagyjában a többire is. Azon a vidéken óriás terjedelmű erdősegek és kitűnő havasi legelők vannak. Az erdősegek legnagyobb részben közbirtokosokéi voltak, akik azokat a mult század derekán egy „magyar-német erdőipartársulat“-nak nevezett és nagyobb részben német tőkepenészekből álló társaságnak adták el. Ez a társaság — még akkor erdőtervény nem volt, — meglehetősen rabló-gazdaságot folytatott. Derűre-borura vágatta az erdőket és adta el a fát. Az erdő kitermelését az ott lakó zsidók vállalták fel és a fával is ók kereskedtek. Közülük ezen a réven sokan meggazdagodtak. A közöngnek pedig a fa kitermelésével és az Alföldre való leusztatásával annyi munkája volt, hogy nagyon tisztességesen megélhetett, sőt vagyont is gyűjtögetett. Ezen felül még a tagosítás sem volt meg és így a közöng feletlen nagy és jelentős marha- és juhtenyésztés folyt, amelyből oroszok, zsidónak nagy jövedelme volt. Erre beállott minden irányban a változás. A magyar-német erdőipartársulat megvette a kincstár az egész birtokot és szabályszerű erdőüzemet teremtett. A kitermelést házilag kezelte

Megremeg a glória... csudálva nézi, —
Elhulve látják égi vitézi,
Lángpallosu angyalok, szent seregek —
Elhallgatnak a megrémült egek:
„Petőfi... Mit merészelsz?...“

„Ej, Uram,

Látom letiporva, vérben, boruban
A haldokló magyart, — s Te még se szánod?
Még új villámot küldönél után? —
Hagyj békét nekik!...“

Zúgva rája törnek,
Vonszolják onnét... „Dalnok... Vakmerő!...
Megbántod köspontját az égi kőrnek,
Aki maga a teremő erő?...“
De az, nemhogy rájok tekintene,
El sem ereszi az Ursten jobját...
„Hát mért vagy a magyarok Istene?...“

S a haragos Ursten földerdől,
Egy mosoly reszket át a menyországon.
Halk ének zendül víg kísérettől
Es mond az Ur: „Elég... Vissza, villámom!...
Kerüld eztán a földet, melyen él
Árpád eléggé szenvedett magyarja.
Legyen elég, — mert még ledönténél,
Te vakmerő... Legyen, mert Petőfi akarja!...“

S fölzendül az ének, — letel a próba,
Magszenvedett e nép, megszenvedt valóba...
Petőfi, óvd... S ha mégis vétkezett:
Ragadd meg néha a sujtó kezét
S a „Hymnus“ dalnokával együtt
Kérjete „jobb esztendőt,“ —
Mert megbűnhődte már e nép
A multat s jövendőt...“

és az egész famennyiséget egyetlen, még pedig idegen kereskedőnek adta el. Ez a kereskedő meggazdagodott és tovább állt, az odaváló zsidók azonban elvesztették a rendes keresetforrásukat. Maga a nép nem sokat veszített volna e változással, mert az 6 munkájára mindig szükség van; jól-lehet ez a munka is kevesbedett a rendes gazdálkodással. Igen, de a kincstár mint földesur keresztülítve a tagosítást, ami azt jelenti itt is, mint az egész felföldön, hogy a népek az erdőtagba esett kaszáli valami nevétségés potom-ságért a földesurái lettek. Egy csapással felére vagy harmadára szállt a marhatenyésztés lehetősége. Mindezek mellé társul szegődött az a gazdasági politika, amely terményeinket és marháinkat Ausztriának szolgáltatja ki. Németország megnehezítette a marhabevitelt és ennek folytán a marhának az ára egy harmad részsel csökkent úgy, hogy a közönséges marhatenyésztés alig jövedelmezett valamit. Franciaország pedig elzárta határait juhaink előtt és a juhtenyésztés ugyiszlóval teljesen megszűnt. Régebben egy szerényei juhvásárról kincsekkel megterhelten jött haza a nép; most alig lát az ember juhot az egész vidéken. Mind ennek a betetőzési állami kezelés alá vették a községi és volt urbéres erdőségeket, amelyeket pedig legalább fele részben legelőiletménybe kapott az urbéres községek és kimondták a 20—40 évi legelőiletményi tilalmat. Legendákat lehetne írni arról a rövidlátásról, melylyel az erdészeti ügyeket itt a „periferiákon” kezelik. Így csak az utóbbi két-három esztendőben ezekre, ha nem százezrekre megy az az összeg, amit az állami és kincstári erdészeti paraszára a közigazgatási hatóságok büntetés-képpen egyesekre kiróttak. Ezt a pénzt vagy meg kell fizetni, vagy le kell ülni.

Mínt hogy az erdészeti adminisztráció mai módját tartom a ruthén nép egyik legfőbb gondjától, azért idézők ennél a kérdésnél hosszabb ideig és felhozok két eklatáns esetet. Ebből aztán az egész szellemre lehet következtetni.

(Két eset.)

Berozna község szabadosai (tehát nem a volt urbéresek és nem is a nemesi közbirtokosság) a királyi törvénytől mint urbéri bíróságnál az egyéni felosztást kérte, a mihez joga van. A bíró kímegy, bevezeti a mérőket és kivágatja a léniait (határmenegyet). Az erdészeti hatóság képviselője tiltakozik a lénia kivágása ellen, mert az az erdő véderdő; onnan tehát egy darab fát sem szabad kivágni. Ha mégis vágnak, 6 azt erővel is meg fogja akadályozni. A bíró jóhómuru ember lévén, jegyzőkönyvbe veszi a fenyegetést és kihirdeti komoly képpel a határozatot, hogy az erdészeti hatóság fenyegetése következtében esendői karhatalmat rendel ki. Az ügy az erdészeti hatóság felebezzése folytán megjárta a Kuriát; ez kimondotta, hogy a kihatás és egyéni felosztás jogos és abba a közigazgatási hatóságnak beleszólása nincs. Mig azonban az ügy a Kuriát megjárta, az erdészeti hatóság az erdőt zár alá vette, a kitermelt fákat lefoglalta, elárvereztette és a szabados birtokosoknak, akik a törvényt kikihátás és átadása alapján a fának nagy részét eladták volt, ezekre menő károkat okozott. En ügyvéd vagyok és a hozzám fordult érdekeltnek a törvényben és igazságban megrendült hitüket nem tudtam helyreállítani, de meg abban sem tudtam nekik tanácsot adni, hogy kárukat kin keressék.

Imo egy másik példa: Husztköz községben van egy 75 holdas volt urbéres közös erdő, amely természetesen állami kezelés alá került. Annak a 75 holdas erdőnek körülbelül száz részes gazdája van. Igen, de ez az erdő nem egy tömeg, hanem magánkaszálok által sokszorosan megszakított erdőcafat, amely azonfelül még annyira utban van, hogy a nép az erdőn túl levő földjéhez sem juthat másképpen, mint az erdőn keresztül. Ebből az állapottól az erdészeti kihágások és büntetések végtelen sorozata származik. Ezeket az okokat bőven kifejtve, kérték az érdekeltek, hogy engedjék meg nekik ennek a kis erdőnek a felosztását, marad azért a községben egy másik, nagyobb tömegű közös erdő. Mit teszszik gondolni, mit feleltek nekik? Vagy minek is kérdezem? Normális elmével úgy sem lehet azt kitalálni. Azt felelték nekik: hogy tessék az erdőt körüljárkolni és akkor nem megyen bele a marhájuk! Igen, de hát hogy juthatnak majd az erdőkben és az azokon túl levő földjeikhez? Hát valószínűleg léghajón!

(Az igazi segítség.)

Azok az intézkedések, amelyeket ruthén akció néven ismer a községek, csak kevés bajon és keveset segítenek. De mégis segítenek, hát hadd folytassák. Hogy miben látom én a komoly és gyökeres segítséget, azt néhány példával fogom világossá tenni.

Az idén a técsői állomáson 463 vagon almát adtak fel és szállítottak Németországba. Ebből magára Técső községre körülbelül 400 vagon esett. Az almának az ára 4 és 9 forint

között váltakozott. Técső község tehát az idén legalább 400.000 koronát kapott almáért. Ugyan-nyilván jutott körülbelül a többire, egész Máramarosra. E szerint 800.000 korona idegen pénz folyt be tisztán almáért. Nem tudom pontosan a statisztikát, de nem hiszem, hogy volna a vármegyében több mint 4000 holdnyi gyümölcsös. De lehet hogy van; 8000 bizonyosan nincs. Már most tessék megmondani, melyik uradalom vagy melyik ur kapott Magyarországon buzáért 800.000 koronát? Azt hiszem, talán egy sincs. Néhány évvel ezelőtt Szigeten gyümölcskiállítás volt és akkor 200 fajta almát állítottak ki. Egy kertészeti újságban olvastam aktortájban, hogy a világ legzamatosabb és legértékesebb almája Máramarosban terem. Az idén is hallottam, hogy olyik gazda egy-egy métermáza almáért 60 koronát is kapott. Tessék már most Királyházánál a vasuton befordulni és végigmenni a Tiszavölgyén N.-Boesköig. Ez 80 kilométernyi út; majd Husztról Bereznáig a Nagygagy völgyén: 20 kilométer, és végre Bustyaházáról Kövesligetig a Talabor völgyén, 25 kilométernyi út. E három völgyben és az azt környező hegyoldalakon legalább 100.000 holdnyi, gyümölcstermelésre kitünően alkalmas föld van. Micsoda alma-, szilva- és diófaerdő lehetne oda teremteni. Ha lehetett állami segítséggel bankot alapítani arra, hogy a szőlő új-teremtésre kedvező törlesztésű kölcsönöket adjon, nem látom át, miért ne lehetne ezt vagy más intézetet külön támogatással ellátni, hogy gyümölcsösök teremtésére hasonló természetű kölcsönt adjon. Ott millió koronával 100.000 holdnyi gyümölcsös lehetne elővárazsolni, még egy millióval a szükséges szarítókát, pincéket, raktárakat felállítani és néhány év múltával akárhámszor volna olyan év, amely egyszerre meghozná az egész beiktetett összeget. Persze meg kellene találni a közös szövetkezésnek azt a formáját, amely az együtelti termelést, kezelést, értékesítést és a közösön törlesztését biztosítaná. Máramaros-megyének a fában volt a multja és a fában van a jövője. A multban a fa prédálása volt a jelző; a jövő csak a gyümölcsös erdők létesítésével és a meglévő bükkös erdők iparszerű kihasználásával teremthető meg. Buzánk előtt elzárhatja Németország a határait, de gyümölcsünkön 6 is és az egész világot kap. Ez tehát az egyik forrás. — A másik forrás, amit meg kell nyitni: a bükkös erdők iparszerű kihasználása. A huszti, dolbai és ökörmegyei járásokban (ezekről szólok, mert ezek vannak körülöttem és ezeket körülmenyesen ismerem) 100.000 hold bükkös erdő van. Ma az erdők, kivéve, hogy a helyi tüzifa-szükségletet és a vadász-szenvedelmét elégítik ki, teljesen hasznavelet nélkül állnak. Ezenkint 100 és 100.000 köbméter fa pusztul el a kidőlés, tulérés és elkorhadás folytán. E három járásban összesen 3 fűrészgyár van, amelyben butorléceket készítenek. E három községben, különösen a gyár közelében a bükkfa-erdő értékes és a nép nagy tömege állandó keresetet talál. Viszonylag elég jó módban is vannak. Ilyen gyárakat azonban 25—30 kilométernél a vasuti állomástól távolabbra már nem igen lehet nyereségre való kiállításra állítani, mert a gyártott lécek a vasuti állomáson sem olyan értékesek, hogy métermázsánként 20—25 krajcárnál nagyobb fuvarjárt elbirnának.

Eljött azonban Ausztriából egy német gépészmérnök Husztra, mert azt hallotta otthon, hogy Máramarosban sok a bükkfa. Ő pedig bükkfából sok cikket tud gyártani és otthon értékesíteni. Vett itt egy kisebb bükkös erdőt és fölállított Huszton egy kisebbzerű gyártó mosógépek és fűrészrámák gyártására. Ismerik azt a reális mosógépszámot, amit a vaskereskedők egy forintjával árulnak! Ő ebből vagonszámra gyárt és árulja — 16 krajcárjával — Bécsben, mert Magyarországon megszokták, hogy ezt a cikket Bécsből, vagy Csehországból vegyék. A bécsi kereskedő megkap érte 50 krajcárt az idevaló nyagkereskedőtől. A községek meg ad érte 1 forintot.

Hasonlóan van a dolog a fűrészkeretekkel. Ezenfelül gyárt nyers botokat. Eladja pedig ezért 7 forintjával és szállítja innen Ausztriába, Németországba, sőt utjabban Angolországba vittek egy vagonnal.

Majd megveszszük mi esernyőnyél, vagy bot alakjában egy koronáért! A multkoriban egy miniszter biztossal itt járt egy bécsi nagy kosárkereskedő és véletlenül bövetődött a gyárba. Látván a gyár berendezését, azt kérdezte, nem tudna-e kosárfülekét készíteni bükkfából. Nála az fontos cikk és abból sok százezre van szüksége évenkint. De igenis tud és most már megvan az alku. Azt mondja a gyáros, hogy 6 e cikkeknel, jóllehet olcsón adja, igen tekintélyes nyereségre tesz szert. Ezeket kívül gyárt kerti székotek, esztergályozott butorléceket, függönytartó-alkatrészeket. Ha elgondoljuk, hogy mennyivel adozunk ilyen semmiségekért Ausztriának, akkor nem nyombatjuk el bosszuságunkat, látván itt az annak való pompás erdők kihasználatalanul. Csak egy kis buzditással hány és hány ilyen gyárt lehetne ezen a vidéken felállítani, még a legtávolabbi

helyen is; mert ezek a cikkek már megbírják a drágább szállítás költségeit is. Itt már ki volna zárva minden szembenyvesztés: itt nem csinálnának magyar csillárt osztrák gyárban és osztrák bőrből magyar cipőt. Minő értékük volna mindjárt a bükkös erdőnek, mennyi keresete a népek a fatermeléssel, szállítással és a gyári munkával! Nem kellene nekik Boszniába, Romániába és Galiciába menni munkára. Mert most már oda megy a munkásnép, a mióta a fenyeserődők részint kipusztultak, részint zár alatt vannak.

(Nincs bevándorlás.)

Munkát adni itthon a népek: ez a helyes gazdasági politika, az a direkt ajándéknyújtás csak ideig-óráig segít, de a jövőre nézve nem okosan. Ilyen természetű akciókkal segítve volna az egész lakosságot, amely dolgozni akar. Akkor megszűnnék annak a szüksége is, hogy az egyik népfaj bajáért a másik népfajt vádolják. Nem volna baj, tehát ürügy sem volna a vádaskodásra. Mert ez a vádaskodás most annyira általános, hogy például még a legjobb hiszemiek is meg vannak győződve arról, hogy Máramaros-vármegyét még mindig elárasszák a galiciái jövevények és ezek vámpír módjára szívják a szegény ruthén nép véréit. En közel másfél évtizede lakom Huszton. Hivatásomnál fogva érintkezem a nép nagy tömegével. Ismerek minden valamire való zsidót a huszti, dolbai és ökörmegyei járásokban; kérdezősködtem, szándékosan kutattam, hogy hova mennyi zsidó jött be egy évtized óta. És kérem, egyidejűleg sem találtam, aki Galiciából jött volna. Jól tessék megérteni, egyidejűlegre sem.

En tehát határozottan állítom, hogy a huszti, dolbai és ökörmegyei járásokra nézve az a közleletű vád, hogy galiciái zsidók telepednek meg, — tiszta mese. Beregnék és Zemplénnek a Galiciával határos részét nem ismerem; hogy ott mi történik, azt nem tudom. Mínt hogy azonban Máramarosra nézve csak olyan közleletű a hír, hogy ide vagy a galiciái bevándorlás, mint Beregre és Zemplénre nézve, nagyon örvendenék neki, ha ez utóbbi két megyére nézve is csak olyan igaz volna, mint a minőnek azt az említett járásokra nézve találtam. Igenis, a felsőbb verhovinai nyomorúság nyomja lefelé az ottani zsidókat a nagyobb községekbe, például Husztra is. Tény, hogy itt fölös számmal van a felülről lemenekült nyomorgó zsidó proletáriátus.

Végzem hosszúra nyúlt leveletem. Az igazság az, hogy az egész vidék csak egy nagybuzsás és helyesen megkonstruált gazdasági akcióval állítható talpra. De azzal talpraállítható.

Dr. Hamvai Lajos.

A földművelési tárca.

— A budget a pénzügyi bizottságban. —

Budapest, január 7.

A pénzügyi bizottság ma délelőtti tizenegy órakor Falk Miksa elnökle alatt folytatta a földművelési tárca költségvetésének tárgyalását. A mai tanácskozás legérdekesebb momentuma a rutén akcióról folytatott vita volt.

Az ülésről a következőkben tudósítunk:

Az ülésben a kormányt Szell Kálmán miniszterelnök Darányi Ignác, Ploss Sándor és Lukács László miniszterek és Kiss Pál államtitkár képviselték; az előadói tisztelet Neményi Ambrus tisztelte meg.

A tárgyalás a lótenyésztés tételénél indult meg.

Miklós Odön óhajtotta, hogy a községi megbízottak ne vélogathassanak a kijelölt mének fájában.

Komjáthy Béla a vidéki lóversenyek érdekében szólal föl.

Krammer Ernő a tolnai népies lótenyésztés hanyatlását panaszolja.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter gondoskodni kíván tájfalvi létesítéséről; a vidéki lóversenyeket, amennyiben saját körükben maradnak, ezután is támogatni hajlandó.

Barta Odön a tenyésztésre még alkalmas katonai lovaknak a kiszagadás rendelkezésére boosztatást kéri mire

Darányi Ignác miniszter kijelenti, hogy e tekintetben most tessék kísérletet.

A tőteit megszavazták.

Az állategészségügy címénél Komjáthy Béla a büntetéspénzekre nézve intézett kérdést a miniszterhez.

Darányi Ignác miniszter rövid felvilágosítása után

Szederkényi Nándor szólal fel, aki a marharakodó-állomásokon eszközölt vizsgálatok díjait túlságosan magasnak tartja.

Darányi Ignác miniszter ezeknek a díjaknak leszállítását most nem ígérheti meg.

Bedő Albertnek a költségvetés beosztására vonatkozó megjegyzései után a tétel előadgatott.

A gazdasági tanácsotkél Darányi Ignác miniszter a keszthelyi-tapolczi vasut segélyezésére, illetőleg törzserészenyek vásárlására 15.000 korona felvételét indítványozta.

Miklós Odön a budapesti egyetemen mezőgazdasági előadásokat kíván.

Komjáthy Béla a debreczen-pallagi vasúthoz való hozzájárulást kifogásolta.

Darányi Ignác miniszter azt válaszolja, hogy Budapesti mezőgazdasági főiskolát akar létesíteni s annak előmunkálatai gyanánt tanulmányi utak tettek. Most pedig szaktanácskozást akar tartani. A debreceni vasutóhoz való járulást a gazdasági tanintézet kihelyezése indokolja.

A bizottság úgy a tételt, mint a készthelyi vasutára kért 15.000 koronát megszavazta.

A *havasi és tejgazdaság* tételénél **Barta Ödön** a miniszter hegyvidéki rutén akciójáról szól. Ezt az akciókat a Schönborn-uraladalom kezdetől fogva pártolta s mégis ennek az uradalomnak derék tisztikarát tévesen támadta egy lényegtelen publikistának; így csak keserűséget támasztunk az akció ellen. Az urbéri rendezésnél a községek hátrányára elkövetet hibáért, vagy a vadászati törvény ravaszágáért nem lehet az uradalom tulajdonosát felelőssé tenni.

Szederkényi Nándor Bartha Miklóst védi, akire Barta Ödön célozott. De kinek jóhiszeműségét az előtte szóló sem vonta kétségbe. A szülő Bartha Miklós könyvében csak objektív rajzot talált, de nem talált benne támadást az illető uradalom birtokosa ellen. Gróf Schönborn nem kellett Barta Ödönnek megvédenie, mert nem is volt ő megítélendő. A sajtónak egy része éppen mértékletlen túlzással gúncosolja a rutén akciókat.

Barta Ödön visszautasítja a leekéztetést és kijelenti, hogy ő meg sem említette Bartha Miklóst, hanem állítja, hogy alapos információi neki nem voltak s hogy így jó intenciója dacára is ártott az ügynek.

Komjáthy Béla a Kazár-Öldön című könyvet nem olvasta, de védi a Schönborn-uraladalom kiváló igazgatóját és a jelenlegi hegyvidéki kiküldött személyében is megbizik. Azt a vidéket mezőgazdaságilag így nem lehet föllendíteni, hanem iparvállalatokat kell ott létesíteni a mostani segítségi módszer helyett. Hogy váltak be a fogyasztási szövegek? Szóló ott sem lendületet, sem a magyarság érdekeinek előbbre menetelét nem látta.

Darányi Ignác miniszter kijelenti, hogy könyvekkel és sajtókérdésekkel itt nem foglalkozhatik. Véleményét abban foglalja össze, hogy ő akcióját a hitbizományi uradalom birtokosának és képviselőjének előzékenysége és jóakarata nélkül meg sem kezdhetné volna. Meg van győződve, hogy a jövőben is, mint eddig, jóakarattal fog tapaszalni. A kiadott kisbérletek 9027 családot segítenek, a kiosztott átalakítókól csak 7-9 százalék hullott el s bérhátralek a földet után alig van. 65 hitelszövegetek alakítottak, több mint 800 taggal, 19 fogyasztási szövegetek van. Ezek 2000 korona nyereséget mutatnak. Természetes, hogy ezekkel érdekelentek is keltettek föl, de ebből nem az következik, hogy a kormány kiuzsázza magát az akcióból. Az ipar teremtését a kereskedelmi miniszterrel együtt igyekeznek előmozdítani. Az akció sikerét mutatja, hogy a szomszéd megyék is kérték az akció kiterjesztését. A rutén szót használatát ő nem tartja helyesnek, azért most a „hegyvidéki” szót használja a költészetben is. Az ország ezen vidéke százados ragaszkodást mutat az állameszenhez s amíg azt teszi, addig az állam is tenni fog érte. Ezen akció megérdemli, hogy birálatából minden diszonzáns szempontot mellőzzünk.

Komjáthy Béla rövid válasza után, melyben arra hivatkozott, hogy a fogyasztási szövegeknek semmit sem írtak le s a belőjük fektetett tőkét sem kamatoztatják.

Barta Ödön kiemelte a görög-katolikus papság hazafiságát, mire a bizottság a tételt ellogadta.

A *szőlészeti és borászati cimeket Miklós Ödön és Szederkényi Nándor* megjegyzései és **Darányi Ignác** szakszerű felvilágosításai után elfogadták.

A *kertészeti tételénél Rohonyi Gyula* egy kerteszi kézikönyv kiadását ajánlotta a miniszter figyelmébe.

Darányi Ignác miniszter felvilágosította a bizottságot, hogy már megindította a Magyar Pomológiait.

A többi tételt változatlanul ellogadták és tudomásul vették az eladott és eladandó állam javáról szóló jelentéseket is.

Holnap az igazságügyi tárcára kerül a sor.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLFÖLD.

Olaszország és a hármasszövetség. Olaszország állítólagos tripoliszi terveivel kapcsolatban kalandos híreket terjesztenek bizonyos részről a hármasszövetség meg nem újítása felől, s nevezetesen azt, hogy Olaszország Franciaországhoz való közeledésének eredménye a hármasszövetségből való kilépése lesz, vagy legalább az ezzel való fenyegetőzés presszió akar lenni a végre, hogy Németországot vámpolitikai eredményekre bírja. Ezzel szemben Rómából azt írják a *Neue Freie Presse*nek, hogy ez az állítás téves. Olaszországnak semmi aggályt sem okoz a német vámtarifája és a Németországgal való kereskedelmi politikai tárgyalások elé a legnagyobb bizalommal tekint. Az Ausztria-Magyarországgal való hasonló tárgyalások azonban komoly nehézségekkel járnak, de az olasz kormány azon van, hogy a szomszéd államnak bebi-

zonyítsa érzelmeinek becsületességét, amelyből nem holmi konvencionális hideg, hanem igazi barátságos, a politikai igények teljes összhangzásán alapuló szövetség fog származni. Ez az igazi tényállás. Olaszország nem ismer vágyakozásokat. A neki tulajdonított terv, mintha Tripoliszt meg akarná szállni, nem egyéb meséné; a Balkán-kérdésnek pánszláv értelemben való megoldására sohasem gondolt, mert ez a megoldás homlok-egyenest ellenkezők adriai érdekeivel.

A *Berliner Tageblatt*nak Bécsből a következőt írják: III. Viktor Emánuel jól tudja, hogy a hármasszövetség mily rendkívül hasznos Olaszországra nézve is, azonban el van rá szánva, hogy első sorban nemzeti politikát követ. Azok az olasz politikusok, akik a parlament bízalmából uralomra jutottak, az olasz királyság helyzetét külügyi sikerekkel is akarják javítani. Ehhez joguk van, s ebben a király természetesen az ő pártján van. Az olasz nemzeti politika céljaival még így sem ellenkezik azonban a hármasszövetségben való részvétel, de ebben az esetben a szövetség tartalmának másnak kell lennie, mint ami eddig volt.

Végül még ideiktatjuk a *Neues Wiener Journal* következő londoni táviratát, melyet a bécsi lap maga is fenntartással közöl:

Egy szavahihető, és az angol katolikus körökben nagy tekintélynek örvendő férfiú kijelentése szerint egy magasállású egyházió újrakerült egy osztrák államtörítőt levelet kapott, amelyben ez azt írja, hogy az osztrák és magyar politikai vezetői majd nem kizárnak tartják a Németországgal való szövetség megújítását.

A kínai udvar Pekingben. A világra szóló kínai zavarnak, mely egy időben az egész világ békéjét veszélyeztette, az utolsó felvonása is lejátszódott, mint exotikus nagy látványosság-hoz illik, fényes katonai felvonással. A császár és az özvegy császárné ma visszaérkezett Pekingbe, ahonnan futva menekültek s újra elfoglalták azokat a szent palotákat, amelyek egy jó ideig az idegen ördögök tanyáztak. A sárga veszedelem immár végképp elmúlt, rendben van minden; csak az a kérdés, hogy Kína miképp fogja beváltani a békekötésben elvállalt ígéreteit.

Peking, január 7.

A császár és a császárné különvonatának mára jelzett megérkezése alkalmából számos főhivatalnok a pályaudvarra ment, hogy fogadják őket. A császári palotához vezető uton katonaság állott sorfalat.

Peking, január 7.

A császári udvar 2 óraker a palotába érkezett. A főváros előtt az utolsó három kilométernyi utat kocsin tették meg. Incidens nem történt.

Peking, január 7.

Az udvar délután fél 2 óraker vonult be a szent városba. A császárt, az özvegy császárnét, Csun herceget és az ifjú császárnét sárga palankinokon vitték. A menetet fényes öltözötű lovasok és nagy csapatok kísérték. A kísérő katonaság sárga zászlókat és selyem ernyőket vitt. A császár palankinja előtt Juansikkai csapata haladt. Az idegenek a Osiennen-kapu fölött gyűltek egybe. A császár és az özvegy császárné beléptek a kapu mögött levő templomba, és tőmjént égettek. Mikor elhagyták a templomot, az özvegy császárné meghajlotta magát az idegenek előtt. A menet aztán folytatta útját a palotába. A bevonulás négy mértföldnyi utvonala mentén kínai katonák térdeltek.

Bloch államtanácsos halála. Tegnap este Warsóban meghalt Bloch János orosz államtanácsos, aki különös bizalmát bírta Miklós cárnak s terjesztője volt a cár békeeszméjének. Bloch hatvanöt éves volt; már régóta betegeskedett és tisztában volt azzal, hogy szívujja nemsokára megöli. Az elhunyt a Bloch J. J. bank-cégnak a főnöke, a varsói kereskedők céhének elnöke és több vasutársaságnak elnökgazgatója volt. Bloch számos történelmi és társadalomtudományi művet írt, s a háborúk okainak tanulmányozása közben jutott arra a meggyőződésre, hogy az általános lefegyverezés nemsokára üdvös, hanem lehetséges dolog is. A háborúról írott hatalmas, többkötetes munkája világszerte feltűnést keltett s már csaknem minden európai nyelven megjelent. II. Miklós cár is nagyon érdeklődött Bloch műveit iránt, s az első ember, akivel a hágai békeértekezlet tervét megbeszélte, Bloch volt, akit ő tüntetett ki az államtanácsosi címmel. Ami a cár tervéről s a hágai értekezletéről az európai sajtóban a konferencia előtt megjelent, azt mind Bloch közvetítette a sajtónak. — a cár megbízásából Bloch, a mely tökéletesen ismerte a háborús dolgokat, éppen olyan jól értett az üzletekhez is, és roppant vagyont szerzett ügyes és szerencsés spekulációival.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, január 7.

Tegnap két angol miniszter nyilatkozott a délafrikai háborúról, köztük Chamberlain, a háboru atyja, aki csak nemrég tartott egy provokáló beszédet s most újra gőgös hangon sajnálta leegész Európát és dicsékedett Anglia *splendid isolation*-jével, azzal a fényes elszigeteltséggel, mely úgy látszik, az ő személyes temperamentumának legjobb megfelelő, mert szinte bizonyos kéjfért emlegeti, hogy Angolország a leggyűlöttebb nemzet. Beszélt aztán a háboru kielégítő befejezésének a szükségességéről, a mivel ugyanazt mondta, mint minisztertársa, Lord Londonderry, aki tiltakozott a boeroknak adandó mindennemű függetlenség ellen. Mivel pedig a boerok sem akarnak hallani semmi egyébről, mint teljes függetlenségük, a szabadságharc lankadatlanul folyik tovább, bármit beszélnek is az angol miniszterek.

London, január 7.

Chamberlain miniszter tegnap Birminghamban beszédet tartott, amelyben védelmezte az imperializmust és azt mondta, hogy az angol a legliberálisabb nemzet, melyet a világ valaha látott, de egyuttal a leggyűlöttebb nemzet is. A többi népek — ugymond — irigyelnek bennünket és a legszörnyebb és leggyalázatosabb módon szidalmazzak. Örömmel kutának ki mindent, ami nézetük szerint mielőbbi bukásunkhoz vezethet. Egyáltalában nem áll az, hogy ezeket az érzelmeket a mi rossz kormányunk és nevezetesen a rossz gyarmatügyi miniszter idézte elő. Ugyanez volt a helyzet Pitt, Melbourne, Wellington és Palmerston idejében is. Kötelessége az angol népeknek, hogy csak önmagára számitson lényes elszigeteltségében, körülvéve és támogatva az Ausztráliában, Kanadában és más gyarmatokban élő vérérokonoktól.

Chamberlain továbbá kifejtette, hogy bár a háboru sajnálva, mégis többet ér az összes bajaival és borzalmaival együtt az örökös pozícióról való méltatlan lemondásnál. Minden áldozatot meg kell inkább hozni, semhogy Anglia vesztes legyen és elveszítse bizalmát azoknak a vérérokonoknak, akik vele a jövőben hatalomban és jólétben versenyezni fognak.

A legnagyobb fontosságú dolog, monda aztán, hogy Anglia megtartsa piacait. El kell készülnie arra, hogy a jogosult versenyvel fölvegye a harcot. Az utóbbi időben sokat beszéltek az angol ipar válságáról; ő azonban nem vett észre olyan jeit, amely közvetlenül az ország jólétét lenyervező veszedelemre mutatna. A kereskedelem fejlődésének kilátásai kitünők, de tekintve a tudomány haladását a külföldön, bizonyos, hogy Anglia komolyan károsodnék, ha az angol gyárosok nem igyekeznek a gyakorlati tapasztalatok kapcsán a legnagyobb elméleti ismereteket is megszerezni.

Chamberlain teljesen elismeri a munkások jogait helyzetük javítására. A munkás-szindikátusok mindig meleg pártolásra találnak, amíg a munkásoknak módos nyujtanak arra, hogy közös együttműködéssel a munkaadótól jobb feltételeket eszközöljenek ki. De minden olyan kísérlet, hogy a termelést egyenlő színvonalra szorítsák le, végzetessé válnék az általános jólétre nézve.

Chamberlain aztán a liberálisok és az unionisták újra egyesülésének kérdésével foglalkozott és reflektált Rosebery chessterfieldi beszédére, melyben ez az ir homerult megtagadta. Chamberlain megjegyezte, hogy miután azon a híren, amely bizonyos körökben erről a „tékozló fiúról” el van terjedve. Mielőtt valamely tékozló fiut ismét visszafogadnak, azt óhajta tudni, vajjon megtérése színt-e.

Végül ismét a dél-afrikai háboruval foglalkozott és hangoztatta, hogy az angolok többsége egyetért abban, hogy a háboru szükségesség volt és Anglia érdekeinek és becsületének komoly sérelme nélkül nem volt elkerülhető. Meg van róla győződve, hogy a történelem ítélete egyező lesz honfitársainak ítéletével. Tagadja, hogy a háboru indító okai piszkos érdekekben rejlenének; a történelem ítélete az lesz, hogy Angliának nem volt egyéb választása, s hogy ha mindent megadtak volna a boeroknak, amit kívántak, Anglia elvesztette volna Dél-Afrikát és a gyarmatok bizalmát. Az angol nép teljesen méltóan bizonyul hagyományaihoz és földadataihoz, midőn minden áldozatot meghoz, hogy a háboru kielégítő befejezésre juttassa.

London, január 7.

Lord Londonderry postaügyi miniszter tegnap este Chesterben beszédet tartott, melyben kijelentette, hogy szó sem lehet arról, hogy a boeroknak bármennyű függetlenséget megadjanak. A vereségek, melyeket az angol csapatok itt-ott szenvednek, utolsó erőlködésai a boeroknak, akiket az órházrendszer majd sarokba szorít.

London, január 7.

A hadügyi hivatal ma tette közzé a délafrikai csapatok december havi veszteségéről szóló kimutatást. E szerint a veszteség: 90 tiszts és 2232 altiszts és közember. A háboru megkezdése óta Dél-Afrikában összesen 21.299 angol vált harcképtelenné.

A kormány komolyan foglalkozik azzal, hogy

Angliában az általános hadkötelezettséget behozza. Ebben az értelemben nemsokára javaslatot is nyújt majd be az angol képviselőházhoz. Rudyard Kipling, a hírneves angol író, több angol lapban felszólítást intézett az angol ifjúsághoz, amelyben az athletikai játékokra és a testedző sportokra buzdítja őket. Azt hiszik, hogy Kipling ezt a kormány inspirációjára tette.

London, január 7.

Lord Kitchener jelenti Johannesburgból tegnaptól: Plumer tábornok csapatai és a Botha Keresztély és Opperman vezénylete alatt álló boerok közt e hó 3-án és 4-én összestükközések történtek, melyek alkalmával a boerokat a hadállások egész sorából kiűzték. Plumer csapatainak egy része, mely Vallentin őrnagy alatt könnyű gyalogságból állott, eközben súlyos veszteségeket szenvedett. 18 ember elesett, 5 tiszt s 28 ember megsebesült. A boerok 9 halottat vezettek. Lord Kitchener egy másik táviratban jelenti Johannesburgból tegnaptól: A múlt héten 36 boer elesett, 9 megsebesült és 261 fogságba jutott. 72 boer megadta magát. Elliot tábornok csapatai állandóan érintkezésben voltak De Wet előőrseivel, de bár nagy meneteket tettek és nem kimélték embert és állatot, nem voltak képesek az ellenséget általános harcra kényszeríteni. Új csapatrészeket rendeltek sürgősen erre a vidékre.

Utrecht, január 7.

Az a hír, mely szerint Krüger felkérte volna Schalk-Burgert, hogy szerezze be a boer tábornokok véleményét a békekötés lehetősége tárgyában, teljesen alaptalan.

HIREK.

Karnevál.

Január 7.

Vidám bohóság, játszi jókedv
Fogadta köztünk azelőtt,
Ma néma dac, sötét borongás,
Ezer panasz fogadja őt.
Nem villog mámor női szemből,
Vig férfiek nem integet, —
En istenen, még elbusítottuk
A csörgősapkás herceget!?

Mikor ma éjfél ut az óra,
Kacajt hallunk majd hirtelen,
És a vidámság fejedelme
Nagy pompájában megjelen.
A csörgősapka összecsorren,
De nem kél visszahang-riadal —
Akarmit mondhat most a herceg,
Az pusztá, süket ürbe hal!

Nem nézünk már a multba vissza,
Es a jövőről remegünk, —
Sivár komorság a jelenkor —
Nem úgy van, mint volt, hercegünk!
Ránk dobtá zord drapériáját
Festői díszül a nyomor, —
Így fogadunk. Amerre járnál,
A nép setét, az ut komor...

Virraszt kenyér meg munka nélkül
Ezer meg ezer férfiké,
Apyjára éhezön esengve
A gyermekhad hiába néz...
Akit a jólét rózsá-ágyán
Ragyogva napsugár köszönt,
Nem hallja lent a vad siralmat,
Nem látja lent a köny-özönt!

Amíg a gazdag kapzsítségét
Elvezni tudja gyönyörül,
A háborgó, setét siralmon
A természet megkönyörül.
Es felforgatva régi rendjét,
Tavaszt lehol a tél helyén, —
A januári napsugárban
Nem fázhatnak a sok szegény.

Menj, hercegünk a palotákba, —
Nekünk nincs mért örvendenünk,
Es mondj el, amit könyeinkkel
A gazdagoknak iszenünk.
Állíts be pompás soraikba,
Nézz rajtuk hahotázva szét,
Es add át pezsgő, nóta mellett
Az éhezők üdvözlését!

G-ly.

A magános sir.

Ot esztendeje januárban temették el Vajda Jánost.

... Meghalt, eltemették, — elfeledtük. Vagy emlékszik-e még rá valaki? Azok az apró bogárkák, kik végörájáig hatalmas lángja körül röpdöstek, zsirosabb konkra vetették magukat s miután világgá ordították: — En barátja voltam a nagynak, a fenségesnek!... elhallgattak s a sirtól elfordulva nekivágtak a bizonyos, édes életnek. S a halott költő künn, a kerepesi-uti temetőben maradt egyedül, úgy ahogy élt. A sir nem protegálhat, a sir nem beszélhet; az imádók, a jóbarátok sztrebbentek, néha még egy-egy akkor föl-fölesendült az epigonok lantján, de azután jött az Idő zsendülő tavaszával, lombhullató ősz avarja borította el a hantot, fehérre festette a tél a fázó jóbarátok melegebb helyre menekültek.

Igyekeztek ugyan gyűjtést indítani sir-emlékre, de hát a halottnak nem voltak jó összeköttetései s a siremlék abbamaradt. Ot esztendő boruja, viharja süvített át a költő sirján, messzi tájra sodorta az első koszorukat s ma csak korhadó fakereszt jelzi, hogy hol nyugszik Vajda János.

Es mikor e sorokat leirom, elfog a szégyen. Mert bocsáss meg nekem, magyar olvasóközönség, szégyellem magam, hiszen azt sem tudod, ki volt Vajda János. Ez a név soha sem esengett a divatos nevek közt, soha sem tudott fölemelkedni a vásári népszerűség bizonytalan magasságáig s mikor meghalt, csodálkozva kérdezték: — Hát élt?

Oh igen, élt! Látom még ma is, amikor forró nyári délelőtt fehér cilindresen, lassu léptekkel végigbandukolt a Kossuth Lajos-utcán. Körülötte zugott ez a nagy város; a politika, irodalom, művészet mindenfelé szenzációkat teremtett s ő csak ment egyedül azon az uton, amelyet magában vágott s amelynek ösvényén senki sem batorzkodott utána. Elvetett magától minden népszerűséget s komor magányosságban bolygott a halál felé. Pedig hogy tudott ez az elzárkózott ember szeretni! Ha ösmernétek egyetlen szerelmének, a Gina-daloknak történetét! Mennyi lágyág és mennyi szenvedély fért meg a hallgató óriásban. Élte és érezte a vad tüzeket, lelke lángot vetett a vad forrongásban, de mire szerelmi dal lett belőle, olyanná vált, mint „Mont-Blanc örök hava, ha túl a fölkelő nap megjelen“...

Végigküzdötte az életben a maga csatáját s elvonult. Talán tetszelgett is önmagának ebben a szomorú szerepben. Mert lehetetlennek tartom, hogy ne lelkesítette volna a taps, hogy érző és érzékeny lelke ne vágyott volna diadalok után, de mikor megmozdult a többiek sokaságában, látta, hogy nincs benne meg a könnyedség, a hajlékonyság, kifélt nem érvényesülhet, hátat fordított hát mindenkinek s élt magának.

S aki népszerűtlen volt életében, népszerűtlen maradt halálában is. Mikor lehunyta szemét, feljajdult ugyan a sajtó: „Szörnyűség, amit veszítettünk!“ de egy-két hét múlva ki se törődött már vele. És utóvégre Vajda János sem kisebb, sem nagyobb nem lesz, ha a hálás nemzeti kegyelet sírkövet állít neki. Csak furesának tűnik föl, hogy a nemzeti föllendülés eme nagy korszakában, mikor az egyetemi ifjúság zengerájokban magyarosít, mikor színházak magyar ciklusokat rendeznek s ami piros-fehér-zöld, büszkén veri mellét, — oh igen furesa, hogy jeltelen, pusztá és elfeledett egy nagy magyar poéta sirja. De hogyan is dalolta Vajda?

A költőnek ti többi emberek
Emelni szobrot ne siessetek.
Mert úgy lehet, még áll a büszke emlék,
Mikor nevét már régen elfeledték.

Halhatlanok birája az idő,
Csak akkor tudjátok meg, hogy mi ő,
Ha elmerültek hosszú századok
S hozzá hasonlót még nem láttok!

F.

Budapest, január 7.

— BUDAPESTI NAPLO. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul kölcsönük tovább.

— A trónörökös utja. Mint a *Politische Correspondens* jelenti, egy bécsi lapnak az a közlése, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg és neje, Hohenberg hercegnő, januárban utazást tesznek Jeruzsálembe és Egyiptomba, és hogy a hercegnő ki akarja kerülni az udvari ünnepeket, teljesen alaptalan, amennyiben a főherceg és neje az ideai farsangot Bécsben szándékoznak tölteni.

— Elhallgatás a közoktatási miniszternél. A közoktatásügyi miniszter e heti audienciáját szombaton délután négy órakor tartja meg.

— A hadsereg új főfelügyelője. Lembergől táviratozzák: A Predswit című lap értesülése szerint *Windischgrätz* herceg a hadsereg főfelügyelője nemsokára nyugalmába vonul és helyére *Galgóczy* táborsernagyt, a przemysli hadtest parancsnokát fogják kinevezni. Galgóczy utódja *Albóri* altábornagy lesz, aki jelenleg krakói hadtestparancsnok.

— Holub Emil betegsége. A nagybeteg tudós afrikai utazó állapota, mint Bécsből jelentik, még mindig aggasztó. Tegnapi délután a király elküldte Holubhoz *Mardegani* osztályfőnököt, hogy nevében a beteg gyógylété felől tudakozódjék. Amikor Holub megállította, hogy a király érdeklődik állapota iránt és hogy részvétét kifejezze, hozzáküldte *Mardegani* osztályfőnököt, sirva fakadt és meghatóttan háalkodott. A beteg felgyógyulásához kevés a remény.

— A pápa dícsörete. Szilveszter napján a pápa Pastor udvari tanácsost, a római osztrák történelmi intézet igazgatóját fogadta. Pastor emlékeztette a pápát tizenhét évvel ezelőtt öhozáz intézet szavaira: *Non abbiamo paura della pubblicità documenti!* (Mi éppen nem félünk az okmányok közzétételétől.) A pápát ez a dolog nagyon fölizzgatta, s így szölt Pastorhoz:

— Mindig az volt a meggyőződésem, hogy az egyháznak nem szabad lénie a történelmi kutatásoktól, mert éppen a történelmi igazság kiderítésével minden országban tisztán és világosan kiderül az is, hogy mily áldásos az egyház működése. Az egyházzól és a pápaságról sok balvélemény van elterjedve; a hiteles irattári anyag közzététele legalkalmasabb e balvélemények megszüntetésére.

A pápa sokáig beszélgetett még a vatikáni levéltárról, s végül így szölt:

— Tudom, hogy ti osztrákok vagytok a legszorgalmasabbak a levéltárban; utánaotok következnek a magyarok és olaszok; franciák csak ritkán jönnek a levéltárba, spanyolok meg sohasem.

— Beek Nándor jubileuma. Madarasi Beek Nándor, a Magyar Jelzalog Hiteibank elsőigazgatója, vezérigazgatói működésének 20 éves jubileuma alkalmából ma este a Nemzeti Szálló dísztermében a Magyar Jelzalog Hiteibank és a Magyar Agrár- és Járadekbank tisztikara részére lakomát adott, amelyen számos felköszöntővel lelkes ünnepelték a jubileum elnököt.

— Kevesebben lettünk. Egy boroszlói telegramm szerint a mult évben csak Amerikába hatvanegyezeren vándoroltak ki Magyarországból és Ausztriából. Nagy numerus, ami annál elszomorítóbb, mert a kivándorlás utjába állani nem lehet azzal az erélylyel, amit ez a kérdés megérdemelne. Es olyan numerus, ami — sajnos — nem a kvóta arányában oszlik meg a két állam között.

— Passy Frigyes és a Magyar Béke-Egyesület. Annak ötletéből, hogy az első Nobel-féle békedíjat fele-részben (104.000 frank) Passy Frigyes kapta, aki egyuttal a Magyar Béke-Egyesületnek tiszteleti tagja, — az egyesület titkára, *Kemény* Ferenc lelvében üdvözölte az agy békeapostolt, aki ezt a figyelmet igen meglehangu levélben köszönte meg.

Kérem, mondja meg társainak — írja többek közt — hogy az ő rokonérzésük, valamint az őné is engem legmélyebben meghatottak. On tudja, hogy milyen emléket őriztem meg arról a fogadtatásról, melyben 1896-ban Budapesten részestem és amely bizonyára hozzájárult ahhoz a figyelemhez, amelyben a norvég bizottság munkáimat és jogcimeimet részesítette.

— Német egyetemi reform. A berlini *Localanzeiger* közlése szerint a kormány elhatározta, hogy ezentul nemcsak a gimnáziumok végzett növendékei, hanem a redlikolákból és realgimnáziumokból kikerült ifjak is beirathozhatnak rendes hallgatókúl az egyetemekre.

— Kolozsvár új főkapitánya. Kolozsvárról táviratozzák, hogy *Béda* Akos főispán kolozsvári főkapitánytádr. *Hadady* Endre hódmező-vásárhelyi főkapitányt nevezte ki. *Hadady* 15 évig szolgált a budapesti rendőrségnél.

— **A vasutasok mozgalma.** A vasutasok mozgalmanak újabb fejleményeiről részletesen beszámoltunk, megjelöltük a megoldás módjait és hangsúlyoztuk a szándékaink követendő méltányos igazság egyedül helyes szempontját. A félhivatalos Magyar Nemzet tegnapi számában egy lap-társunknak válasza és válaszában a zágrábi esetről szólván, egy ténybeli tévedéssel is argumentál; ezt írja ugyanis, hogy Margulit Kálmán illetékes hatóságánál efelelte szabályszerűen bejelenteni állásáról való lemondását. Ezzel szemközt a mi értesülésünk az, hogy Margulit még a fejelelmi ítélet meghozatala előtt beadta a zágrábi ügyelvezetésénél az igazgatósághoz címzett kérvényét, amelyben nyugdíjigényének fenntartása mellett állásától való fölmentését kéri. Ami különben a dolog lényegét illeti, a *Budapesti Napló* úgy értesül, hogy illetékes helyen komolyan foglalkoznak a kinoszá vált ügy olyténképpen való megoldásával, amely közmegegyezéssel fog találni. Közmegegyezéssel természetesen csak akkor találkozhatik ez a megoldás, ha a zágrábi fejelelmi ítélet hatályon kívül helyezetik, amivel egyszersmind megvédetik a vélemény- és szólásszabadság megsértett joga. A vasuti tisztviselők törekvéseinek feltétlen jogosságát és igazságát mindannyiszor nyomatékkal hangsúlyoztuk, e törekvések egyetlen aktív részesét sem érheti bántódás, a zágrábi ítélet pedig, sajnos, közvetve összefüggésben van a vasutasok mozgalmaival. A mozgalom során támogatói voltak az igazságos talajból fakadt kívánásoknak, előmozdítottuk a törekvések helyes kialakulását s minden erőnkkel szolgáltunk az akció egyöntetű, nyugodt és mértékelt tartó menetét. Elismerő méltányolással voltunk a vasutasok fáradhatatlan készségi, pontos és magas műveltségű munkásságáért és a mozgalomnak tárgyilagosan bíráló véleményükkel is támogatására állunk. Az akció legutóbbi fejleményeiről is megmondtuk véleményünket, ezt a maga teljességében fenntartva, a várakozás álláspontját foglaljuk el ezen a speciális ponton a kilitásban helyezett megoldás bekövetkeztéig.

— **Honvédelmi Részcsabánán.** A szabadságharabon Részcsabánán lakossága is résztvevő, e helyen a magyar kormányának ügyintéző-telepe is volt. A környékbeli román lakosság agitátorok izgatására a községet hosszabb ideig ostromolta, míg végre 1848. december 24-én betört a községbe. A város védői, körülbelül 60—80-an estek el, akiknek emlékét rövid idő múlva emlékmű fogja hirdetni. E hó 5-én alakult meg a honvédelmi-bizottság a Részcsabai Lap szerkesztőségének és a Diák Egyesületnek kezdeményezésére. Elnökökék Eberhart Károly ítélistartót és Gartner Zoltán főszolgabíró, alelnökökék Révay Korné, Deák Gyulát és Kubán Endrét választották meg.

— **Dalrymple halála.** A sorsharag és a művész közti reláció modern formában így fejezhető ki: Az éhhalál és a művész gyakran találkoznak. A művész alatt eddig, igaz, csak a poétát értették s legtöbbször a magyar poétát. Ujabbban erősen állítják, hogy ez a reláció a magyar poéták és a halál közt megszűnt ugyan, de azért még mindig akad más nemzetbeli művész, aki éhhal. Ilyen Dalrymple John, a híres angol festő, akit minapában halva találtak belfasti lakásán. Az orvosok a halál oka gyanánt az éhséget állapították meg. Dalrymple jeles művész volt, *Értésedeken* az szerepeltek festményei a londoni tárlaton, sőt számos képét megszerzte a skót akadémia is, Párisban pedig aranyérmel is nyert Dalrymple.

— **A csorbai tó jövője.** A turisztika iránt mindinkább nyilvánuló érdeklődés s a magyar kormányköröknek az a törekvése, hogy az idegenforgalom fejlődésének akadályait lehetőleg elhárítsák, a múlt év nyarán a csorbai tónak és környékének állami megvásárlásához vezetett. Darányi Ignác földmivélségi miniszternek ez a tette a magyar közvélemény osztatlan tetszésével találkozott. A Magyarországi Kárpát-Egyesület, mely a Magas Tátrának letámasztásáért küzd, a köteletségnek tartotta a turista-közönség halálját a földmivélségi miniszter előtt kifejezésre juttatni. Az egyesület halálatát ma adta át az egyesület küldöttsége, amely dr. Mánich Aurél országgyűlési képviselő, egyesületi elnök vezetésével a Magas Tátra miniszteri tanácsos, országos főerdőmester, Ráth Péter udvari tanácsos, Anyfal József országgyűlési képviselő, dr. Jármy László és dr. Szécsény Dezso tagokból állott. A küldöttség Darányi miniszter figyelmébe ajánlotta, hogy az esetre, ha a csorbai tó megvételeből kifolyólag a Tátrában befektetéseket foganatosítatna, első sorban *diák-szállók* létesítésére tekintsen szívesen. Darányi Ignác földmivélségi miniszter kijelentette, hogy a csorbai tó megvétele a Magas Tátra érdekében kiejtett akció csak egyik mozzanatának tekintsi, s hogy örömmel és a siker reményében folytatja megkezdett művét, amelyben számít a Magyarországi Kárpát-Egyesület támogatására.

— **Érdekes meteor.** Novgorodból jelentik: Tegnap délelőtt itt egy nagy meteorot figyeltek meg, melynek tojásdad alakja és hossza, vakítóan ragyogó jarka volt. A meteor délkelet felé röpült.

— **Molnár Antal halála.** Az elhunyt Molnár Antal országgyűlési képviselő holttestét holnap délután három óraker szentek be a család József-kört 30. sz. alatt lévő lakásán. A beszentelésen megjelennek a Hirlapírói Nyugdíjintézet tagjai is, akiknek nevében dr. Fekete Ignác titkár széles letele szalagos koszorút tett a ravatalra. A gyászszertartás után a halottat Szamosuivárára szállítják, ahol január 9-én, esütörtökön délelőtt kilenc óraker lesz a temetés és 10-én délelőtt kilenc óraker az örmény katolikus templomban az engesztelő szent mise a megboldogult lelki üdvéért.

Molnár Antal halála alkalmából a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete, ahol éveken át mint titkár munkálkodott, a következő gyászjelentést adta ki:

A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete fájdalommal tudatja rendes tagjának és sok éven át való buzgó és tevékeny titkárnak, dr. Molnár Antal országgyűlési képviselőnek e hónap 6-án bekövetkezett elhunytát. A megboldogult lelkes odaadással, nagy szeretettel gondozta intézetünk jótékony céljait. Sikeres működésének emlékét hirlapírotársai halálával őrzik meg.

A közélet több kitünősége kereste től ma a gyászoló özvegyet és személyesen jelezte ki részvétét íérje elhunytán, így Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter is. Részvételek és táviratok érkeztek báró Podmaniczky Frigyesztől, mint a szabadelvű párt elnökétől, Lukács László pénzügyminisztertől, Wlassics Gyula kultuszminisztertől, Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztertől, Kautz Gyulától, Bercsik Árpádtól, Bóthi Lászlótól stb.

— **Az aradi deputáció.** A deputáció történetében is páratlan az aradi hölgy-deputáció esete. Korkép vagy operett, ahogy tetszik s bár a műfaj egy sem jelentős, az eset a pikantériák közé tartozik. Az aradi polgármester nyugodtan szivarozgatván íróasztala előtt, hirtelen kitárol szobája ajtaja s azon minden deputáció leggyönyörűsebb deputációja lejt be. Egy aradi asszony is csoda, hát még egy egész csokorra való ilyen csoda. A polgármester föláll s sietve megy a hölgyek elé.

— **Hölgyeim** — mondja — kimondhatatlan, amit érzek, azaz kimondhatatlan az örömmöm, hogy így számosan lépik át szobám küszöbét.

— **Hagyja csak** — szól egy fitos orru menyecske. Most ne kurizáljon. Komoly dologban járunk.

— **Öh kérem.** Parancsoljanak velem.

A deputáció most szólni kezd. Egy aradi asszony is csoda, ha beszél, hát még egy egész deputációra való. Olyan az, mintha az orgona valamennyi sípja egyszerre kezd szomorúan bugni, dalolni, csilingelni.

— **Bocsánat, hölgyeim** — külön-külön tessék.

— **Öh, milyen gorma** maga — veti közbe egy hölgy, aztán hátrafordul s így szól:

— **Csitt!** Most én beszélek.

— **Csend van.**

— **Polgármester ur!** Tudja-e, mi az, ha az embernek mindig éjjel után jön haza a férje?

— **Tudom.** Az lump.

— **Nem.** Az szünügyi bizottsági tag. S tudja-e, mi az, mikor az embernek mindig pikáns kuplékat énekel a férje?

— **Tudom.** Az egy muzsikális férj.

— **Nem.** Az szünügyi bizottsági tag. S tudja-e, mi az, mikor az embernek minden nap rózsaszínű leveleket kell fölbotantania a férje helyett?

— **Tudom.** Az gyötrelme.

— **Nem.** Az szünügyi bizottsági tag feleségének a gyötrelme. És végül tudja-e, mi az, mikor az ember? —

— **Nem tudom.**

— **Jobb is,** ha nem mondja ki. Igazán fogalázat, hogy mi mindenre csábítják ezeket a szegény szünügyi bizottsági tagokat.

Egy pereig csend van. Az asszonyok le-sütik a szemüket s pirulnak. Végre a polgármester így szól:

— **Ez igazán nem szép** a szünügyi bizottsági tagoktól. De hát mit tegyünk?

— **Azon kérelem** jöttünk ide, kegyeskedjék a férjünket egy másik bizottságba beválasztatni, mert a helyzet tarthatatlan.

— **Hm! Hm!** — dörmög a polgármester. Ez nagy baj. Még ma beválasztatom valamennyit a közigazgatási bizottságba s ha ez így van, én magam leszek az egész szünügyi bizottság.

— **Efögött tolvaj.** Karközből jelentik, hogy a Jekaterinoszav-vasut egyik személyvonatán egy irodaszolgáltól ellopok az zsebkötőt, amelyben harmincezer rubel volt. Az irodaszolgának sikerült a tolvajt, akit egészen a város belsejéig földözött, elfogni. A pénzt három ezer rubel híján megtalálták.

— **Figyelmes képviselő.** Sir Cook Frederick angol képviselő kedvesen bánik a választóival. Így az elmúlt karácsonyra ajándékkal lepte meg őket. A kenningtoni körlet minden választója igen csinos másolatban megkapta Murillo egy remekművét, amelynek a címe: *József a szent gyermekkel.* A kép eredetije a doughtyhousei (richmondi) képtárban van.

— **A index.** Az eltított könyvek, melyeket a római egyház az 1900. évi indexre irt, legnagyobb részben az ugynevezett aposztákák, heretikusok és skizmatikusok tollából származnak. Az újabb vallás-filozófiai írók közül Strausz és Renan, Friedrich, Frohschammer és Schulte, Comte Agost, Cousin Viktor, Michelet és Stuart Mill, Gibbon, Mignet kerültek indexre. Kautnak megkegyelmezték, de „A tiszta és kritiká”-ját, mégis csak fölvették a tiltott könyvek sorába. Nem szabad olvasni ezeken kívül Bukle, Schwegler és Tennemann bölcsészettörténetét, Taine angol irodalomtörténetét, Ranke és Gregorovius munkáit. Kempis Tamás hitelszittelen kiadású könyve épp úgy el van tiltva, mint Zschokke *Az áhitat órái* és Zimmermannak *A magány előnyeiről és hátrányairól* irt műve. Balzac, George Sand, Eugen Sue, Murger, Dumas, Pigault-Lebrun és Zola összes művei ki vannak tiltva az egyházból. A proskripció utolérte Hugó Viktor két remekművét: *A nyomorultak* és *A Notre-Dame* című regényeket is, Flaubert Madame Bovaryval és Salamboval, Heine a Reisebildekkel és a Neue Gedichtével, Lenau az Albigensterrel szerepel. Nietzsche, Feuerbach, Schopenhauer, Darwin, Häckel, Marx, Engels és Bebel nincsenek indexen. Ada Negri, Graf, Ferri és Mantegazza szigorúan el vannak tiltva.

— **Ösztöndíj horvát ifjaknak.** Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a folyó 1901—1902 tanévre két ösztöndíjat, egyenként 1000—1000 koronával rendszeresített a kir. József-műegyetem horvát ifjak számára a m. kir. államvasutaknál való szolgálat kötelezettsége mellett. Az ösztöndíjak elnyerésére és megtartására a m. kir. államvasuti visztanzsolgálati ösztöndíjak szervezési szabályzata mérvadó. A miniszter az ösztöndíjak számát fokozatosan nyolcra fogja emelni, úgy, hogy évenként átlag jövedő is két ilyen ösztöndíjas állás kerülhessen betöltésre.

— **Jótékony adományok.** A *Podmaniczky-utcai kenyérszító bolt* javára ma a következő adományok kaptak: Antal Emil (Budapest) 5 korona, K. Cs. V. (Budapest) 3 korona 60 fillér. Dr. Mátrai Gábor (Budapest) 10 korona. — *A tejkiosztó bolt* javára a következő adományokat kaptak: Hoffmann Erzsébet (Budapest) polgári iskolai tanuló gyűjtése 29 korona; Szirtes Beuska (Budapest) filléres gyűjtése 6 korona 4 fillér; K. F. (Budapest) 5 korona; Pollák Szidike (Budapest) 5 korona; Wegrelli Henrik (Trsztena) 2 korona; a „Johann Klub” 7 korona 50 fillér. Az utóbbi adomány kedves magyarázata dr. Weiss Antal, Braun Árpád és Fischer Jakab következő levele: Az Erzsébet-kört 58-dik szám alatt levő Kainer Johann-tele Király-kávéházban a törzsvendégek, a mostoha sors által megkeresett szegények és szűkölködők támogatására és segélyezésére összeálltak, hogy filléreiket összerakva, tőlük tehetőleg ők is résztvegyenek az általános jótékony mozgalomban. A kártyajátékosok *Johann Klub* elnevezés alatt egy társaságra alakultak, mely társaságban játékos és kibic az elkövetett hibáikat büntették. E büntetés-pénzek tiz nap leolvasása alatt tizenöt koronára rugtak, miből kitűnik hogy az igen kevés tag mellett mindenki törekedett minél több hibát elkövetni.

— **Az idő.** Bécsben, mint onnan jelentik, a meleg, esős időt tegnap vihar váltotta le. A szél este felé orkánná fajult s több kisebb-nagyobb szerencsétlenségnek volt okozója. Késő este csaknem életveszélyessé vált az utóan való járkálás. *Schkama* Augustus és *Eltensdorfer* Mária munkásszonyoktól a nagy vihar földre döntötte, úgy hogy mindkettő súlyos sérüléseket szenvedett. Hasonló sors érte Kohn Emiliát, egy hivatalnok nejét és Emilia nevű tizennyolc éves leányát a Radetzky-híd közelében és Rotter Alajos kovácslegényt az Erdberggasse-ben. Egy aggyastyan este felé leányát és ennek barátját elkaristotta a vakok intézetének kapujáig. Itt erős szélroham keletkezett s az aggyastyan teljes erővel földhöz sújtotta. A súlyosan sérült öreg ember aggyazkodást szenvedett. — A Semmeringben a tegnapi nap folyamán beköszöntött a tél. A hőmérő +7 fokról —0 fokig süllyedt és sűrű pelyhekben hullott a hó, friss lepellel borítva be a hegyvidéket.

— **Gyilkossággal vádolt plébános.** Olmützből jelentik, hogy ott nagy feltűnést kellett Rimmel plébános letartóztatása. Rimmel azzal vádolják, hogy gazdasszonyát megmérgezte.

— **Látomtól—látomig.** *Látomtól* azt az időpontot jelenti, amikor az ember látni kezd, a napkeltét, a *látomig* pedig a naplementét. *Látomtól—látomig* az egész nap abban a szeszélyes időtartamban, ahogy annak a világos voltát megszabja a napkelte és a naplemente. Remek magyar kitejézés, amit egy hozzáknak intézett szegedi levélben olvastunk. A levélben különben az van elmondva, hogy a szegedi építőiparosok még ma is hajnalról naplementéig dolgoznak. A munkaidejük sommiképpen szabályozva nincs. Azt kérdezi a mi levélírónk, hogy hogyan segíthetnének magukon. Mindenféle tüntetést, rendbontást kerülni akarnak, az állásfoglalásuk békesség. Helyes volna-e, ha a kereskedelemügyi miniszterhez fordulnának? — Mindenesetre, hogy helyes, mert a munkaidő meghatározásában bizony tág fogalom kissé a — látomtól—látomig.

— **Vége a játéknak.** Az ostendei játékbankról — minden valószínűség szerint — ez az utolsó hír ebben az újságban. Becsukták a boltot. A bank urai nem várták meg azt, amíg a hivatalos lapban megjelenik annak az új törvénynek a szövege, a mivel kirángatták a lábaik alól a pokrodot, hanem a múlt hónap harmincegyedikén megcsinálták a számadásokat, kiírták, hogy ki hányszor töltheti meg a szebeiti arannyal az osztalékból és bezárták a bank termet. A spaii játékbank még azt a néhány napot is kihasználja, ami a törvény megjelenéséig számára hátra van. Ott még játszanak, de szomorúan. Mintha az orruk vére folyna s reggelenkint izgatottan lesi a direkción a hivatalos újságban, hogy megjelent-e már a törvény. Addig tart tudniillik a bál.

— **A kassai püspök a péterfőllérekéről.** A kassai püspök nemrégiben a püspöki kar tagjainhoz levelet intézett, melyben bejelenté három rendbeli indítványát, miket a püspöki konferencia elé terjeszt. Az egyik indítvány a pápa jubileuma alkalmából rendezendő gyűjtésekre vonatkozik. Egyes újságok erről az indítványról tévesen emlékeztek meg. Nincs arról szó, hogy a péterfőlléreknek csak 30%-a küldessék meg a pápának, a többi pedig a magyarországi katolikus tanítók árvaházának adassék. Sem a kassai püspöknek, sem bárki másnak nincs joga a péterfőllérekről akképen rendelkezni, hogy azoknak bármely csekély része is más célra fordítassék. Ezt az indítványt tehát a püspök nem tehetette, de nem is tette. Hogy a kassai püspök mit indítványozott azt saját szavai mondják el. Emeltet levelemben ugyanis így szól:

Van azonban egy mozzanata a dolognak — t. i. a pápa tiszteletére rendezendő jubileumnak — mely, nézetem szerint, azt kívánja, hogy abban a magyar püspöki kar teljes egyöntetűséggel, összhangjal járjon el, hogy így ez a mozzanat aprólékos részletekre ne szakadjon, hanem mint egységes, impozáns jelenség érvényesüljön. És ez a péterfőllérek kérdése, illetőleg az, miképpen lehetne a pápa ez örömmünnepe alkalmából eszközözendő gyűjtésnek minél szélesebb alapot adni és azzal minél nagyobb sikert elérni.

A jelenlegi és az egész országra kiterjedő nagy közgazdasági pangás és pénzületenség nem igen nyújt reményt arra, hogy a péterfőllérek gyűjtése igen nagy eredményt mutasson fel. Hogy tehát ez mégis fokoztassék, a papság és a hívek áldozatkészsége bőségesebb legyen, nézetem szerint a péterfőllérek, illetőleg az ez alkalomból ő szentségének teljében szerzetadományok gyűjtésével oly szándékot kellene összekapcsolni, mely alkalmas legyen arra, hogy nagyobb eredményt érjünk el. És ez abból áll, hogy kimonodandó volna, miszerint az ez alkalommal gyűjtendő szerzetadományok egy része, mondjuk begyűlendő összeg hetven százalékát, oly alapítvány megteremtésére lesz itthon fordítandó, melyhez XIII. Leó pápa neve örök időkre hozzáírásra s így azon kegyelet, melylyel mi ő szentsége neve és valóban magasztos személye iránt viselünk, a katolikus magyarság körében mindig egyszerűsággal a hála érzetével is össze legyen törve.

— **A pozsonyi Bürgerverein.** Lelölt tizenkét-estendővel polgári egyesületet alakítottak Pozsonyban vegyesen a magyar és a német anyanyelvű polgárok. Németül Bürgerverein volt az egyesület neve s jól érezte benne magát mindenki. Az utóbbi időben azonban olyan elemek jutottak szóhoz az egyesületben, akiknek a konkolyhintés a mesterségük és a magyarok és a németek között félbotlott az egyetértés. Igazabban a németek magyarellenes tendenciákkal kezdtek dolgozni az egyesületben s ennek a következtése egész csomó elnökválság, választmányválság lett. Most már annyira fejletlenek lettek az állapotok, hogy a múlt vasárnap tartott közgyűlésen senki se akadt a város tekintélyesebb polgárai között, aki elvállalta volna az elnöki tisztet. A német elem erre úgy akart segíteni a bajon, hogy egy öt-tagú elnökség megválasztását javasolta. Ennek az elnökségnek az összeállítása egészen speciális pozsonyi találmány lenne, akárcsak a pozsonyi patkó. Volna benne egy katolikus ember, egy evangélikus, egy szabadkőműves, egy zsidó és egy magyar. — Magyar vallás és katolikus nemzetiség... Ilyet se pipált még Pozsony so. — Ilyenformán nem igen fog akadni azonban magyar ember Pozsonyban, aki elfoglalja a magyarok számára kegyelmesen megengedett egyetlen helyet s a Bürgerverein vagy felozlik vagy egészen Bürgervereinná vedlik át.

— **Halálosások.** Dr. Kovács Mór ügyvéd 83-án meghalt Székelyvárvárhelyen harmincegy éves korában. Terbe Vince, a szabadkai Népszava szerkesztője, Budapesten a Rókus-kórházban meghalt. Terbe a szabadkai városi ügyekben nagy szerepet játszott.

— **A Rákóczi-kiállítás.** Mint Kassáról jelentik, Bubicz Zsigmond püspök előadta a Rákóczi-kiállítás védnökségét. A másik védnök gróf Csáky Albin és a kiállítás elnöke Thaly Kálmán. A végrehajtó-bizottság melyen készíti elő az 1903-ban rendezendő kiállítást, selyen az összes magyarországi kuruc ereklyék ki lesznek állítva.

— **Az újságírók egyesületéből.** A Budapesti Újságírók-Egyesületének választmányára ma délután ülést tartott Vészi József elnöke alatt. Az ülés megnyitása után az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg Molnár Antal elhunytáról, aki, bár nem volt tagja az egyesületnek, de — mint régi, érdemes újságíró — birta a kartársainak osztalán becsülését és tiszteltetését s a hírlapírói nyugdíjintézet megalakításánál kifejtett nemes buzgósgával a magyar újságírói kar halálját is kivívta.

Bejelentette aztán az elnök, hogy a választmány javaslatára sikerült valamennyi budapesti napilap hozzájárulásával megalakítani, az egyesület égisze alatt, a rendőri rovatvezető szindikátusát. A szindikátus elnöke Vészi Józsefet választotta meg.

Bejelentette továbbá az elnök, hogy a kereskedelemügyi miniszter, a szabad vasúti jegyekkel üzőtt visszaélések orvoslására, az újságíró-egyesület indítványát fogadta el s a szabad menetjegyek engedélyezésére az újságírói egyesületekből alakult szindikátust bízta meg. A szindikátus megalakult, ez idő szerinti elnöke Vészi József, titkára pedig Szatmári Mór, s a testvéregyesületekkel karöltve nagy buzgósggal és szigorú körültekintéssel végzi feladatát.

A Korányi Frigyes egyetemi tanár jubileumi ünnepére készült díszes emlékrömet megküldötték az egyesületnek is. A figyelemért a választmány köszönetet szavazott. — Karcaj István uradalmi bérlő, bécsi lakos 200 koronával az egyesület alapító tagjai sorába lépett. Halmos János, Budapest székesútváros polgármestere felhívást intézett az idegenforgalmi egyesület érdekében. A választmány elhatározta, hogy a legmelegebb érdeklődéssel fogja felkarolni az egyesületet. Pesti István karlsruai orvost a segítő-alap igazgatótanácsának javaslatára megválasztották az egyesület orvosává. Helyesléssel vette tudomásul a választmány, hogy az elhunyt Palotai Csorba Akos hírlapíró, aki nem volt tagja az egyesületnek, a segítő-alap temettette el. Behatóan foglalkozott a választmány mai ülésén a zugsajtó kinövésével és elhatározta, hogy a revolver-újságírók minden egyes zsarolási esetét, amelyet tudomására hoznak, nyilvánosan közzé fogja tenni. Szatmári Mór lőtiárk előterjesztésére még több folyó ügyet intézett el s végül nyolc lővárosi hírlapírók vettek fel az egyesületi rendes tagjai sorába.

— **Házasság.** Dr. Hirsch Alfréd somogy megyei bérlő eljegyezte özvegy Hönig Mórné leányát, Hönig Irén kisasszonyt Dombóvárról.

Dr. Hatala Péter egyetemi tanár leányát, Hatala Györgynő kisasszonyt, a kolozsvári Nemzeti Színház egykori naiváját ma vezette oltárhoz mezőbándi dr. Madarasi József marosvásárhelyi ügyvédjelölt a Calvin-téri református templomban.

Jeszenszky Manó földbirtokos ma délben vezette oltárhoz a belvárosi plébánia-templomban Nádai Izonka kisasszonyt, Nádai Ferencnek, a Nemzeti Színház nagy művészenek szép leányát. A fővárosi előkelő társasága nagy számban jelent meg a fényes esküvőn, amelyen két fiatal szeretett szív egyesült örök frigyre, és mindenki szeretettel gratulált az örömszülkének: Nádai Ferencnek és nejének, szül. Widmár Katalinnak, akik könnyes szemekkel, boldog meghatottsággal fogadták az ismerősök és jóbarátok szerencsekívánatait. Esküvő után a násznép lakomára gyűlt össze a Hungáriában.

Wittenberg Mór Budapestről eljegyezte Zinner Jolánt Sátoralja-Ujhelyen.

— **A párbaj ellen.** Gyöngyösről írják: A gyöngyösi Kaszinó-egyesület ma tartott 76-ik rendes évi közgyűlésen egyhangúlag kimondta, hogy a párbaj ellen indult mozgalmat helyesli, azt készséggel támogatja.

— **Dolly Draper.** Ennek a kilenvenöt éves uriaszónynak, aki a napokban Hastingsban, az Egyesült-Államok Hudson tartományában meghalt, korszakos találmány üződik a nevéhez. Dolly Draper az első asszony volt, akit lefotografáltak s úgy jutott ehhez a kulturhistóriai szerephez, hogy testvérnője volt Draper Johnnak, a fotográfálás föltalálójának. Az első fénykép, mely tehát Dolly Draper ábrázolta, 1839-ban jutott a nyilvánosság elé s óriási feltűnést keltett és senki sem akarta elhinni azt a szárnyra kelt hírt, hogy miss Draper mindössze hat perccig áll a kép testőjének. Az eredeti kép, mely most Draper Dolly halálával aktuális lett, Lord Herschell örökösinek tulajdonában van.

— **Öngyilkosság a börtönben.** Triesztből táviratozzák, hogy a rendőrség tegnap letartóztatott egy Friedrich nevű kovácslegényt, aki az utcán anarkhista dalokat énekel. Friedrich a múlt éjszaka a börtönben felakasztotta magát.

— **Szétgrasztott rulett-bank.** A rendőrség egy rulettet játszó társaságot lepett meg Grosshändler Sámuel magánzó lakásán. Grosshändler állandó szerencsejáték-bankot tartott két lakásán is, ahová előkelő állású emberek jártak. A rulettjátékban a legkisebb tégy korona, a legnagyobb 150 korona volt. A meglepett játékosok a játékszerelést elrejtették, azonban Krecsányi megtalálta és lefoglalta. A játékosokat igazolás után szabadon eresztették, de úgy a bank tulajdonosa, mint a játékosok ellen megindították a vizsgálatot.

— **Drótnélküli — telefon.** Amerikából arról értesítik a Figarot, hogy Frederick Collins és Stubbenfeld feltalálták a drótnélküli telefont. Az új készülékkel egyelőre csak kisebb távolságra sikerült telefonálni, Collins mindössze öt hónapig kísérletezett. Eleinte a ház egyes szobáiból telefonált más szobákba. Aztán a Delaware folyó egyik pontjáról a másikra beszélt készülékével, s most már ott tart, hogy hat utcán keresztül tud telefonálni drót nélkül. Találmánya nem alapszik új rendszeren, a földben keringő villamos áramok felhasználásával működik. Az egész készülék oly egyszerű, hogy egy kis kézitáskában elfér.

— **Deutsch József öngyilkossága.** Rövid hírből jelentették ma Deutsch J. József nagyvállalkozó halálát. A natvankéteves öreg ur a tolnamegyei Vámon öngyilkos kézzel vetett véget, sok csalódással sujtott munkás életének. Egykor dús gazdag ember volt, nyolc-tíz millióra becsülték vagyonát, amelyet ő különböző vállalkozásokba fektetett. Közel két millió forintja volt a Éjszakamagyarországi Egyesített Közsémbánya részvényeiben, nagyrészténese volt a Pallas irodalmi társaságnak, igazgatóági tagja az Első Magyar Spódiungyárnak, társtulajdonosa a lipiki földművelők, azonkívül érdekelve volt a Haas és Deutsch cég sok nagy vállalkozásában, és rengeteg vagyonot ölt bele telekspekulációkba és házépítésekbe. Mind e vállalkozásai az utóbbi években balul ütöttek ki és érzékeny veszteséget érte akkor is, amikor a Haas és Deutsch cég összedőtt. A sok csapás megtörte anyagi erejét, fizetésképtelen lett és hiteltelű háromévi moratóriumot adott neki ügyei rendezésére. Azóta még szívósabb erélyvel dolgozott, hogy megmentse, ha nem is odavesztett millióit, de a cég becsületét. De a gazdasági helyzet szomorú pangása minden fáradozásának eredményét megsemmisítette és szombaton elutazott pusztavámi birtokára és ott vasárnap agyonlőtte magát. Nem érzett magában erőt szegényen megküzdni az élettel, de a cég becsülete árán sem akarta megmenteni vagyonának romjait. Hűt temetőt az elmúlt éjszaka hozták haza Budapestre, és ma délután három órakor temették a váci-körúti gázszázból a kerepesi-úti zsidó temetőben.

— **A szocializmus Békésmegyében.** A szocialis kérdés megoldásával sokan foglalkoznak mindele s éles e világon. Különböző módokat találnak arra, hogy a nyomorúságot enyhítsék; de mindenütt a foglalkoztatás, a munka vált be, mint legjobb ellenszere az egyre terjedő szocializmusnak. Így történt ez Békésvármegyében is, amelynek székhelyén, Gyulán megalapították nemrégiben a kötött és szövött iparú gyárat. A részvénytársaság igazgatója egy humánus, nemes lelkületű uriember, Weiss Mór, aki a gyár megalapításakor mindjárt mérlegelte a szocializmust, amely a vármegyét már ekkor is nagyon fenyegette. A gyár eleinte kénytelen volt idegenből hoztatni a munkásokat, de az éles látás vezérigazgató betanította a környékbeli szegény, munkanélküli emberek gyermekeit s ma már száz negyven gyermeket foglalkoztat a gyár, amely így több, mint száz szegény szocialista családot tart el s e mellett rövid idei iennállása után is képes a versenyt kiállni gyártmányaival, amelyek minden piacon elismerést aratnak. Ezek a családok most sorra áldják a nemes gondolkodású vezérigazgatót, aki nagy anyagi áldozatok árán honosította meg az Áltöld szívében ezt a fontos és hasznos iparágat. A kis gyermekek produktumai úgy tetszetőséggel, mint szolidás tekintetében kiállják a versenyt a külföldi készítményeivel s a gyulai harisnyagyár már nemcsak a vármegyére s a környékbeli köreinek figyelmét vonta magára, hanem a külföldet is, amely siet megrendelésekkel ellátni a gyárat, amely már ma is áldás a vármegyére nézve s bizonyára több helyen is követendő példának fog szolgálni, ahol a szocializmus felütötte a fejét.

— **Az üzlet, amhez társ kell.** Az üzlet a leg-tágabb fogalom ezen a világon. Üzlet a Rothschild-ház adása-vevése is és üzlet a szatocsbolt is. De más tekintetben is tág határok között mozog az üzlet fogalma, például tisztesség dolgában. Üzlet a kereskedés tisztá, becsületés tradícióin fölépült szolid bolt is és a lánykereskedés is. Minden az, sőt az üzletek sorába lépett a betörés is meg a kasszafurás. Egy Halpern Áron Mózes nevezetű naiva találta ki az új definíciót s nem theoretic, hogy vitatkozni lehetne az akadémikusoknak azon, hogy igaz a van-e, hanem rögtön a gyakorlatban. Megdönhetőtlen tehát az igazsága, bár kisebb balul ütött ki számára az ügy. Ez a derék ember tudniillik apróhírdetést tett közzé a lapokban ezzel a szöveggel:

Kitűnő üzlethez társ keresniük. Cim a kiadéshivatalban.

Hogy jelentkeztek-e még többen is társnak, arról nem szól a krónika. Hanem egy detektív jelentkezett s miután a gyakori érintkezésben bizalmas jó embere lett a hirdetőnek, kiült az is, hogy mi a kínálkozó üzlet. A feyghába is el lehet vele jutni. Egy kis betörés. És ime, Halpern Áron Mózes csakugyan börtönbe juttatta a társ. A moral az, hogy némely üzletben nem az apróhírdetések között kell megkeresni a kompanistát.

— Vasuti összeköttetés Ázsia és Amerika között. Egy amerikaiakból és franciákból álló konzorcium azzal a tervvel foglalkozik, hogy vasuti összeköttetést létesít Ázsia és Amerika között. Alaskán keresztül és a Behring-szoroson át gőzkomp segítségével létesülne az összeköttetés a szibériai vasutal. Bármi fantasztikusnak is tetszik első pillanatra ez a terv, mégis már határozott íormát kezd öltetni. A Yukon völgyén keresztül, melynek egy részét képezi az aranylány megáldott Klondyke, vezetne a vasut Alaskáig mentén fölé. Hatalmas gőzkompok, mint amilyenek New-Yorkban a Hudson-folyón és a san-franciskói öbölben követik a vasuti összeköttetést, vinnék innen a vonatokat Ázsia partjára s ott csatlakoznának a szibériai vasúthoz. De Lobel híres francia vasuti mérnök kivételnek tartja a tervet s számos térképet, helyzet-terveket stb. készített, hogy kimutassa, mint tervezik a vállalkozók a kivitelt. Beutazta az összes vonalakat, amerre a vasut vezetése s az 1899—900-iki telet Dawsonban (Klondyke) töltötte.

— Öt év múlva — így nyilatkozott a francia mérnök — beszáll az ember Párisban egy kocsiba s a nélkül, hogy átszállna, el lehet utazni Dawsonba Alaskában.

Barbier Róbert, az orosz-kínai bank vezetője Pekingben, aki most New-Yorkban tartózkodik, hogy propagandát csináljon e terv mellett, nem tartja kivételnek ezt a vasuti összeköttetést. A szükséges összeget (összesen 200,000,000 dollárba kerülne a vasut) egy francia bank és az Egyesült-Államok néhány pénzembere adná s a vállalat francia amerikai lenne. Denverből (Colorado) azt jelentik, hogy ott megalakult a „Transalaskai vasutársaság“ 50,000,000 dollár tőkével. Ezzel a Barbier-féle terv, úgy látszik a kivitelt első stádiumába lépett. — Ilyenformán — úgy látszik — a pénzpiac helyzete mégse olyan rettenetes, mint amilyennek festik. Ha a tőkének kedve és pénze is van ilyen befektetésre, akkor a tőke szörnyen egészséges.

— Ingyenkenyér. A kenyérszót-boltok forgalma hétfőn 12 684 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utcai boltban 8610 adagot, az 6-budai új kenyérszót-boltban 4074 adagot osztottak ki. Újabb adományok: Almássy Károly 5 korona, Elzáss Miksa 10 korona, Szimonics Józsa 2 korona, Budai Goldberger Sámuel 50 korona, D. I. Szilveszteri estébd 6 korona.

— A soproni bukás. Sopronból táviratozzák: Dr. Steffanis István közalapítványi igazgatósági jogtanácsos ma Sopronba érkezett a Schladerer által megdézsmált Müller-léle alapítvány ügyének vizsgálata. A belügyminiszter ezirányú leiratában az alapítvány hiányzó részére kimondta a város vagyonjogi felelősséget. Az alapítványból 672,000 koronányi értékpapir hiányzik. — A belügyminiszter a városi közigazgatási bizottság határozatának feloldásával Gebhardt József polgármestert és Kretschy Sándor tanácsost a bankügyből folyólag állásuktól fölfüggesztette.

— Monte-Carlo veszedelme. Lord Rosslin kalandos életének immár végéhez ért. Utolsó kalandja vagy úgy végeződik, hogy a lord minden időkre halhatatlanságot szerző vagy úgy, hogy örökre eltemeti magát s emléktét az iparlovagok szemédjével borítják be. Lord Rosslin arra vállalkozott, hogy a monte-carli játékbankot új nyerési rendszerével tönkre teszi. Tudvalévő dolog, hogy az ilyen nyerő-rendszerek nem tartoznak Monte-Carlóban a ritkaságok közé s általános jellemző vonásuk, hogy sohasem sikerülnek. A játékbank igazgatósága a legnagyobb nyugalommal néz Rosslin játéka elé, sőt örül annak a nagy reklámnak, amelyet Rosslin kísérletezései szereztek. A lord az első napon kilenczeker márkát nyert, ami monte-carli fogalmak szerint vajmi kevés, a második napon azonban negyvenzeker márkát veszett a lord, ami a monte-carli fogalmak szerint is nagyon sok. A harmadik napon sem igen hozott a szerencse a lordnak, de mivel nagy tőkét vezet magával, bátran folytatja a játékot. A fiatal lord pályafutása elég tarka. Volt már újságerkesztő Skóciában, volt színész Amerikában, haditudósító Afrikában. Írt könyvet a délafrikai háborúról, rőpiratot önmagáról. Párbaft vívott egy sereg emberrel, aztán kereskedelmi utazó lett, míg végre azzal lármaza tele a világot, hogy megtalálta a módját annak, miképpen lehetne a monte-carli bankot „sprengolni“. Új rendszere érvényesítéséhez Amerikában gyűjtött pénzt s kikötötte, hogy az összes nyereségek fele őt ille. A rendszer, amennyire az eddigi veszteségekből megállapítható, nem is Rosslin lord találmánya, hanem egy olasz emberé s a lord csak javításokat eszközölt rajta.

— A pincér öröksége. A múlt nap híre járt, hogy Somhegyi Dezső debreczeni pincérnek meghalt egy Amerikában élő nagybátyja s több millió dollár hagyott a szerencsés pincérre, aki Budapestre utazott, hogy innen ügyvédjével együtt Amerikába vitorlázék a nagy örökségért. A hírből annyi igaz, hogy Som-

hegyi elutazott Debreczenből, de nem Budapestre, hanem Szabadkára és ott a Széchenyi-kávéházba állt be. A milliomos örökség mese, amelyet a pincér állítása szerint egy debreczeni detektív eszelt ki, pillanatnyi örömet és hirtelen keserves csalódsást okozva a fiatal embernek.

— A Magyar Automobil-Klub. Gróf Szapáry Pál elnöklése alatt a napokban igazgatósági ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a klub Törley sándor-utcai palotájában helyiséget rendez be magának és ennek elintézésével Molnár Ákos országgyűlési képviselőt bízta meg. A klub első közgyűlését saját helyiségében folyó hó 26-án tartja meg; ugyanakkor fényes művészeti ülést rendez, amelyen a budapesti művészvilág színe-java fog közreműködni. Ez a művészeti lezsa a klub helyiségének felavató ünnepe. Rendezésével az igazgatóság gróf Szapáry Pált és Molnár Ákos orsz. képviselőt bízta meg.

— Munkanélküliek tüntetése. A munkaközvetítő előtt ma délelőtt megint tüntetést rendeztek a munkanélküliek. Mintegy 1500 főnyi tömeg gyűlt egybe tíz óra tájban a helyiségben. Egyszerre a lakatosok csoportjából felhangzott a kiáltás:

— Adjanak munkát!

A lakatosok, asztalosok és kovácsok csoportjában erre kitört a lármá. Jogot, kenyeret, munkát követeltek. Az izgatott hangulat átragadt a nagy tömegre is és rágyújtottak a *Marseillaisere*. Majd valaki kiadta a jelszót:

— Menjünk a körútra tüntetni!

A jelszóra mind az 1500 ember kivonult az utcára, de itt már erős rendőri kordon várta őket. A munkaközvetítő igazgatósága ugyanis telefonon értesítette a VIII. kerületi kapitányságot a zavargásról, amire onnan több rendőr vonult ki és elzárta a körútra nyíló utcákat, úgy hogy a tömeg nem juthatott ki. Közben értesítették a rendőrlaktányát is, ahonnan *Gersich* felügyelő vezetésével egy szakasz lovasrendőr vonult ki, akik szétverték a még akkor is zajongó tömeget. A lármásabbak közül tizennyet előállítottak, akik ellen megindították a kihágási eljárást. A körúton levő kereskedők persze megijedtek a tüntetés hírére és a Kerepesi-utg minden kirakatra lezuhattak a vasredőny. A tüntetésről a rendőri sajtóiroda a következő jelentést adta ki: Ma délelőtt a munkaközvetítő-intézet előtt több, főleg asztalosmunkás nyugtalankodni kezdett. Az igazgatóság fölhívására a rendőrség a helyszínén megjelent s a zajongók közül tizennyet letartóztatott és a VIII. kerületi kapitányságra kísérték őket. A kihágási eljárás folyamatba tételt.

— A Fővárosi Orfeum bálja. A nálunk egykor híres, de már hosszabb idő óta hitelt veszített álarcos bál igen előkelő formában, nagy fényvel és pompával az idén ismét készül tamadni. *Waldmann Imre*, a Fővárosi Orfeum igazgatója szombaton, s hónap 11-én nagy álarcos-bált rendez, amely minden előjéltől itélve, a legelőbb és legragyogóbb mulatságok egyike lesz. Erre az alkalomra az orfeum pompás helyisége tündéres narancsüvegű varázsolatik; külön programm készül e címmel: *Egy éjjel Versaillesben* és fölép az egész nagy baletkar. A bálon, amelyen hölgyek csak bál toalettben vagy álarcos jelmezben, urak irakkban jelenhetnek meg, résztvesz a 32. gyalogezred zenekarán kívül *Zieher C. M.*, az ismert zeneszerző. Az eddig eladott és előjegyzett belépőjegyek tulajdonosai a fővárosi legelőkelőbb urai és hölgyei. Az igazgató a bálra külön meghívta a legkiválóbb művésznőket és az érdeklődés amely a bál iránt fővárosszerre megnyilvánul, elárulja, hogy a Fővárosi Orfeumban szombaton s óban színes, zajos, káprázatos, de mindenekelőtt előkelő bál lesz.

— Rendőri hírek. *Bárfay János* fővárosi rajztanárnak Práter-utca 19. szám alatti lakását tolvajkulcsal felnyitották s egy női aranyórát elloptak. — *Lengyel István* 44 éves házmaster a Kanolder-utca 28. szám alatt lévő lakásáról eltűnt s azóta nyoma veszett. — *Tóth András* bádogosinas ma délelőtt a Tárnok-utca 17. szám alatt épülő ház átványáról lozuhant és súlyosan megsérült. A sebészeti klinikára vitték. — *Szabódnik Mari* 17 éves cselédeány az Akácia-utca 24. szám alatti lakásán konyhakéssel elmeztette a nyakát. Eletvesztésére sérelmével a mentők a Rókusba vitték. — *Csizmadia Sándor* napszámos felesége a Szigetvári-utca 33. számú lakásán marólugot ivott. A Szent István-kórházba vitték. — *Hilnek Ilona* 22 éves cselédeány ma este a Csáky-utca 3-ik számú ház harmadik emeletéről leugrott az udvar kövezetére és szörnyet halt. Tettének oka szerelmi bánat föllestét bevittek a törvényszéki orvostani intézetbe.

— Cigányzene a Telefon Hírmondóban. Ma este előzetőnek szórakoztatására cigányzenét fog közvetíteni a Telefon Hírmondó. A cigányzene-közvetítés, mely az Elite- és az Emke-kávéházból történik, 8 óráig tart, de megszakítást szenved 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tözsdézárásokat (Frankfurt, Páris és berlini tözsdetudósítás) olvasák fel és 9 óra 30 perckor, mikor az est folyamán érkezett legújabb híreit és táviratait olvastatja fel a Telefon Hírmondó.

(x) **Farsang idején** művészi kivitelű jelmezek kaputók *Kivolti* lényképészeti műtermében (Kerepesi-ut 30.) kedvezményes árban. Saját nagy választéku elegáns jelmezek díjtalanul rendelkezésre állanak.

Szenzációk!

A közelmúltban két nagy szenzáció szárnyosapásai rázták fel letargikus álmából a magyar közéletet — hogy úgy fejezzem ki magamat, mintha a Petőfi-társaság ünnepi szónoka volnék. Az egyik szenzáció Petőfi koponyája volt, amelyről kiderült:

1. hogy nem Petőfié, hanem egy oláh katonáé,
2. hogy nem koponya, hanem lábszárson.

A másik szenzáció Kecskeméty levele, amelyről viszont kiderült:

1. hogy nem Kecskemétyé, hanem egy tréfás uré,
2. hogy nem levél, hanem tréfa.

Ezek után van szerencsém kijelenteni, hogy tovább nem bírom, elő kell rukkolnom' saját külön szenzációimmal.

Első kijelentésem:

Andrée éll!

Bizonyítja ezt a következő levél, amely hiteles és amelyet a rendőrségnél összehasonlítottam Andréé leoglalt leveleivel:

Kivül:

A
Budapesti Napló tel.
szerkesztőségének
Budapest.

Belül:

Telintetes szerkesztő ur!

*Szinom-bánom elutazásomat is
ezennel bejelentem, hogy élek. Csak
abban az esetben adok újabb életjele,
ha a „Budapesti Napló“-ban ki-
jeleníti a svéd király és a Northing
elnöke, hogy minden meg van nehem
becsülve.*

Tisztelettel

Andrée, s. k.

A levél hitelességéhez semmi kétség nem férhet. Bizonyítják ezt a a betűk és a s betűk. Kissé talán furcsának tűnik, hogy Andréé magyarul írt, de hát akik Andréé férfitas kitarását és az ózaksark unalmas napjait ismerik, be fogják látni, hogy hamar megtanulta nyelvünket.

Második kijelentésem:

Orth Kálmán hazajön!!

Bizonyítja ezt következő levele:

Kivül:

A
Budapesti Napló tel.
szerkesztőségének
Budapest.

Belül:

Telintetes szerkesztő ur!

*Hazajövök! Ezzel megígérem,
hogy hazajövök, ha az udvar a
„Budapesti Napló“-hasábjain ki-
jeleníti, hogy visszafogad.*

Tisztelettel

Orth János s. k.

Természetes, hogy ez a levél még az előbbinél is hitelesebb, amit az *ó* és *k* betűk különösen bizonyítanak. Magyarul azért van írva, mert nincs németül írva, ami elvégre szintén álláspont.

Egyelőre csak ennyi szenczációval szolgálhatok. Leveleket várunk: Dreyfustól, Krügerától, Viktória királynőtől (mert nem halt meg), Tolsztojtól (mert már meghalt), Walsin-Esterházytól, Sarah Bernhardtól, Musolinótól és Weisz Soma volt szerb alkonzultól.

— o. —

Kecskeméty levele.

Semmi sem egyszerűbb, mint Kecskeméty leveleinek valódiságát megállapítani, csak figyelemmel kell előlvasni a közzétett nyilatkozatokat és szakértői véleményeket.

Ime egy kis mustra a kollekciojából:

Kecskeméty nem volt, hanem lesz! Bűnbánata hőssé avatja. Minden szavából az érzés melege sugárzik elő. Hát még a sorok közül! Csak a sárgára meszelt irigység vasfoga támadhatja meg a levél valódiságát. Így csak Kecskeméty írhat. Le styl c'est l'homme... stb.

Klákutesz esete óta úgy nem ilt fel ujság. Hogy lehetett ilyen buta misztifikációnak hitelt adni? A levélhordó is kacagott, mikor a levelet kézbesítette. Kívülről látta, hogy apokrif.

Az ékezetek határozottan Kecskeméty stílusára vallanak de a pontosvesszők inkább Körösy Osoma írásmódjára emlékeztetnek. E pillanatban nem lehet határozott véleményt formálni. Be kell várni a hat órai vonatot, s néhány újabb levelet.

Rudnay Győző kezét szívére téve jelentette ki munkatársunk előtt, hogy a levél Kecskeméty Béláé. Ez iránt sommi kétsége nincs. A rendőrség ugyanis már előzőleg megállapította, hogy Kecskeméty tud írni és olvasni. Ezt, fájdalom, lapjaink nagy részéről nem mondhatjuk el.

A főkapitány háta rengett a kacagástól, mikor meglátta a levél faksimilijét. Közvetlen környezete előtt becsületszavára jelentette ki, hogy boldogok az együttűek.

Bemutattuk a levelet telefon utján Bertillonnak, a híres írásszakértőnek, ki nyomban kijelentette, hogy bár az írás nagyon hasonló Dreyfushoz, de az *ó* szent meggyőződése szerint csakis Kecskeméty Alfrédé lehet.

A bűrzen ma az a hír volt elterjedve, hogy Kecskeméty sajtópórt indít a *Pesti Hírlap* ellen, mely nevével oly rutul visszaélt.

A *Pesti Hírlap* legközelebb közzé fogja tenni Kecskeméty végrendeletét. Az örökhatyó, mint hírlík, nagyobb összeggel emlékezik meg Kolumbusz Kristófól. Ez hálából történik, mert Kolumbusz nélkül sohasem jutott volna át Amerikába. És még akadnak, akik kételkednek!

Bizos forrásból értesülünk, hogy Kecskeméty négyezer forintot kínált Halmos polgármesternek, ha az közjegyzői okmányban és térden állva teljes büntetlenséget biztosít neki.

Béroz kapitány megállapította, hogy a kérdéses levelet a Newyork kávéházban adták fel. A tettes egy betörőbanda levelező-tagja.

A logika örök törvénye alapján jelentik, hogy a levelet Kecskeméty maga vitte a postára. A borítékban világosan látható ujjainak nyoma. A nyomok hosszak, az ujjak dettó.

A törvényszéki írásszakértők megcáfollják azt az állítást, hogy a levelet Lefkovic (Lukács) Mátyás hamisította.

Párisban a főkapitányság megkeresésére letartóztatták a feketefátyolos hölgyet. Azt hiszik, hogy a levelet ő írta.

Az írásszakértők szerint lehet, hogy a levelet nem Kecskeméty írta, de az bizonyos, hogy diktálta. Ezt igazolják a harántos vonások.

Sikerült bizonyítékokat szerezni. Kecskeméty már zsenge korában utálta a pénzt. Ez az utálat veit rajta újra erőt. Ez a lélektani magyarázata a levélnek.

Halmos polgármester ma telefonon tudakozódott mindenfelé: Hol a pénz?

Kecskeméty egy újabb utóiratot dolgozik. Ki akarja kötni, hogy Zsitvay Leó törvényszéki elnököt mozdítsák el állásából, különben egy garast sem ad.

Kecskeméty annyira elváltoztatta alakját, hogy tegnap, mikor a tükröbe nézett, azt hitte, hogy Szirmai Imre áll előtte. Mondják, hogy nagyon megörült.

Utána néztünk a góthai almanachban, s mot bizonyosan tudjuk, hogy Kecskeméty, mikor inkognitó utazik, *th*-val írja a nevét.

Mindezekből szinte gyermekjáték megállapítani, hogy Kecskeméty megszökött.

Luolán.

FŐVÁROS.

(*) **A borádó főlemelése.** A városi fogyasztási adó díjgyezékét a közgyűlés tavaly állapította meg. Az új díjgyezékben a város a borknak, a borkmustnak és a szőlőcseférének a fogyasztási adóját főlemelte. A belügyminiszter ma tudatta a fővárossal, hogy a fogyasztási adó főlemelését nem hagyta jóvá. A miniszter határozatát azzal okojta meg, hogy az 1899. évi hatodik törvény nem engedi meg, hogy az állami fogyasztási adóval megrótt tárgyak után a községi adót főlemeljék. Kétségbevonja a miniszter, hogy az emelésből a városnak haszna lenne. Az emelés olyan kicsiny, hogy a borkereskedő a fogyasztóra át sem hárihatja. Ha a kereskedő csak egy fillérrel emeli föl, több haszna lenne belőle a kereskedőnek, mint a városnak. Nem fogadja el a miniszter a városnak azt az érvelését sem, hogy a külterületen nagyobb a fogyasztási adó, mint a zárt területen. A külterületen egy hektoliter bor fogyasztási adója tízezer korona. A miniszter fölhívja a várost, hogy január végéig új határozatot hozzon.

(*) **A kerékpárosok kérelme.** A magyar kerékpárosok szövetsége arra kérte ma a várost, hogy módosítsa a kerékpáradóra vonatkozó szabályrendeletet s engedje meg, hogy a kerékpáradó májusban fizessék. A szövetség a kérelmet azzal okojta meg, hogy januárban, amikor nem lehet biciklizni, nagyon sokan azt mondják, hogy nem használják a kerékpárt. Tavasszal azután nem vehetik elő a kerékpárt. Így a város is, meg a kerékpár-sport is sokat veszít.

(*) **A Kecskeméty-féle tolvajlás.** A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt az intézkedését, hogy a Kecskeméty-féle tolvajlásból kifolyólag, Pesti Ferenc IV. kerületi előjáró és Hoffmann Sándor adóőpénztáros fizetésére vezetett végrehajtásra nem tekintve, az illetők fizetését további rendelkezésig kiutalványozta.

(*) **Egyházközség és lelkész viszálja.** Wallace Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter jóváhagyta a görög-macedón-oláh egyházközségnek azt a határozatát, amelyvel kimondotta, hogy *Trojanosz* Germanosz lelkész 4000 korona végkielégítés mellett az állásától löment. A miniszter ezzel hatályon kívül helyezte a visszahelyezést kimondó püspöki intézkedést. Azt a külön eljárást, amely a lelkész évi illetményének a kiszolgáltatása iránt folyamatban van, a miniszter határozata nem érinti.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Népszínház.** Pálmay Ilka klasszikus Denise de Flavigny-jében gyönyörködött ma este a *Népszínház* közönsége, mely legutolsó zugáig megtöltötte a házat. Ezt a tökéletes *Nebántvirág*ot, a hogy *Meihac* és *Halévy* se képzelték el tökéletesebbnék, dicsőítettek már versben és prózában, a lelkésedés minden hangnemében, úgy, hogy hiába keresnénk magasztalására újabb dicsőreket. Legelőbb azt mondhatnók, hogy valahányszor látjuk a divát ebben a nagy alakításában, mindig újra meg újra átvéljük a nagy gyönyörűséget, épp úgy, mint a hogy a napfelkeltenék isteni színjátékát mindannyiszor újra és újra megcsodáljuk, pedig hányszor láttuk már! *Pálmay* Ilka szubrett-nagyságának ez a Denise de Flavigny egyik felejthetetlen alkotó eleme és művészdícsőségének egyik maradandó része. Ennek dokumentációja volt a mai est is, melyen a közönség művészi gyönyörűsége majd léleketviszafogotta csöndességben, majd zugó tapsorkánokban fejeződött ki. A harmadik felvonás angol betétjét, a *Little stringet*, melyet szintén hallottunk már a művésznőtől, ma is a színpadi előkelőség egész arisztokratizmusával adta elő. Ismétlések, virágok és vastapok nélkül persze *Pálmay*-est el sem képzelhetők és így ezeknek attributumoknak sem voltunk hijával. *Szirmai* öletés, elegáns - Champlatreux-je,

Tollagi jókedvű Celestin-je, *Németh* kaogató Chateau-Gibus-je és *Solymosi* pompás Lorient-ja járultak hozzá az életves est zajos sikeréhez. Csütörtökön megismétli a diva fellépését klasszikus *Nebántvirág*-jában.

(M-s.)

** **Jótevény hangverseny.** *Barbi Alice* holnapi dalestélyére, melyet a Budapesti Újságírók Segélyegylete javára rendez a Royal-shálló nagyertermében, az összes jegyek elkeltek. A művésznő gróf *Csáky Albinné*, gróf *Károlyi Istvánné* és gróf *Apponyi Albert* kérelmére Itáliába való utazását elhalasztotta és a Poliklinikai-Egylet javára hangversenyt fog rendezni. *Barbi Alice* második dalestélye január hó 14-én lesz a Royal-shálló termében s e dalestélyre a jegyeket már holnap lehet váltani a Harmónia zeneműkereskedésben.

** **Hegyi Aranka fellépése.** A *Népszínházban* holnap, szerdán a *Czigánybáró* kerül színre, Szaffi szerepében *Hegyi Arankával*, aki betegsége után most játsza először emez egyik legkiválóbb szerepét.

** **A Vígsház bemutatója.** A *Vígsházban* csütörtökön, e hónap 9-ikén, lesz a magyar ciklus második ujdonságának, *Guthi és Rákosi: A képviselő ur* című bohózatának a bemutatója. Az ujdonság következő szereposztásában kerül színre:

Bodolai Károly — *Góth*, *Lili felesége* — *Gassi* *Mariska*, *Eszter* — *Nikó* *Lina*, *Péntek* *Tóbiás* — *Szerényi*; *Füzessy* *Zoltán* — *Tapolczai*; *Bodolai* *Karcsi* — *Ilegedés*; *Melinda* — *Hegedűsné* *Ilona*, *Beke* *Antal* — *Vendrei*; *Csopaki* — *Rónaszéli*; *Borbás* — *Ács* *J.*; *Kereszturi* — *Róna* *V.*; *Csonka* — *Virág*, *Puppenheim* — *Balassa*; *Horváth* — *Kazalcsky*; *Felke* — *Heves* *B.*; *Ágnes* — *Fábián* *Kornélia*; *Zsuzsi* — *Kürthi* *Sarolta*; *Pista* — *Bárdi* *Ódón*; *Közrendőr* — *Dayka*; *Hordárok* — *Kassay* és *Herceg* *A.*

** **Pewny Olga Bayreuthben.** *Pewny Olga*, *B. Pewny* Irénnek, ami kitünő művésznőknek nővére, aki előkelő művészetét tavaly egy hangversenyen Budapestben is bemutatott, olyan kitüntetésben részesült, amelynek a művészet világában ugyancsak nagy sulya van. *Wagner* Szigfrid Boroszóban egy Lohengrin-előadás alkalmával Elza szerepében látta *Pewny* *Olga*t, az ottani színház drámai primadonnáját, akinek hangja, énekudása és ábrázolása annyira elragadta, hogy az ifjú művésznőt a jövő ünnepi előadásokra Bayreuthba hívta meg, ahol *Freytag*, *Sziglindét* és *Sentát* fogja énekelni. *Pewny* *Olga* június elején Bayreuthba utazik, hogy a próbákban résztvegyen. Nagyon örvendünk, hogy *Wagner* muzsa-hajlékában az 5 nemes művészete fogja képviselni a magyar elemet.

** **A Népszínház főpróbája.** A *Népszínház* e heti, pénteki ujdonságából, az *Ádám és Éva* című operettből csütörtökön, 9-én délelőtt 11 óra körül tartják meg a jelmezes főpróbát a sajtó meghívott képviselőinek jelenlétében. A pénteki bemutató a *Népszínház* ezidei premióre-bérletének 7-ik ujdonsága lesz.

** **Magyar Színház.** Holnap, szerdán eleveníti föl a *Magyar Színház* a *Bolondot*, amely előreláthatólag hosszú időig újra helyet talál a műsoron. A szereplők, élükön Fedák Sári, Sziklai, Dálnoki, Boros és Szilágyi, nagy művészi ambícióval készülnek *Rákosi* *Jenő* és *Szabados* Béla darabjának reprizére. Csütörtökön másodszer kerül színre a *Bolond*.

** **A magyar színház ellen.** Ily című közlésünkre vonatkozólag ma a következő sorokat kaptuk: *Liptó-Szent-Miklós*, 1902. január 6.

Tekintetes szerkesztőség!

Becses lapjának egyik legutolsó számában a magyar színház ellen *Liptó-Szent-Miklós* állítólag megtörtént tüntetéssel foglalkozó közleményére vonatkozólag helyreigazításképpen a következő sorok felvételét kérjük:

A közlemény egész tartalma tendenciózus és lényegében valótlan.

Egytelünk einökségének magyarelleges tüntetésű feltűt cselekménye abból állott, hogy az egylet tulajdonát képező, a budapesti Népszínház díszítőe által drága pénzen elkészített színpad-ját *Fehér Károly* színgazagató társulatának, úgy mint az eddig más magyar színtársulatokkal szemben történt, igen hajlandó volt kiköcsönözni, ha a szokásos díjat — vagyis előadás-számként 4 koronát készpénzben és 4 darab szabad belépti jegyet — letűzté (a helybeili műkedvelők váltás és nemzetiségre való különbség nélkül 20 koronát fizetnek 1—1 előadás után), s csak a mikor *Fehér Károly* színgazagató a ienti díjat letűzteni nem akarta, szétszedettük a színpadot, mire a színtársulat előadásait másnap este akadálytalanul saját színpadján megkezdte és folytatja.

Tisztelettel

a lipótzentmiklósi polgári Kaszinó nevében:

Szállay István elnök *Pálkö* *András* alelnök.

Szösz szerint közreadtuk a nyilatkozatot, nehogy az a szemrehányás érhesen bennünket, hogy a nyilvánosság előtt való védekezés jogában bárkit is korlátozni akaránk. Megjegyzés nélkül azonban nem hagyhatjuk a fentebbi nyilatkozatot. A tendenciózítás, melyet a felszólaló urak nyilatkozatukban emlegetnek, eleve ki van zárva, ami pedig a valótlanság vádját illeti, azt úgy látjuk, a nyilatkozó urak sem értik

valami komolyan, mert hiszen, hogy a szinpadot szétbontatták, azt maguk beismerik. Hanem abban a tényben, hogy inkább a lebontás költségeit vették magukra, semhogy egy szegény vándor-truppnak átengedjék, magában véve van valami, ami jogosult tette azt a föltevést, hogy a dolog éle egyenesen a magyar színészet ellen fordult. Egyébiránt örvendünk rajta, hogy a *lipótszentmiklósi* kaszinó vezetői férfiai elhárítják magukról a vádat, hogy animozitással lennének a magyar színészet iránt. Ha valaki az ilyen vád ellen nyíltan védekezik, — ez magában véve elegendő arra, hogy a vád elejtessék.

A Filharmonikusok hatodik hangversenye. A *Filharmoniai Társaság* czidei hatodik hangversenyét 22-ikén, szerdán rendezi a *Vigadó* nagytermében *Kerner István* karnagy vezette alatt és *Freund Etelka* magyar zongoraművész és *Bertram Tódor*, a kiváló bayreuthi énekművész közreműködésével. Az est új-donsága ifj. *Abonyi Emil* hazai fiatal zeneszerzőnk egy új symphoniája. *Mészáros Imre*, a *M. Kir. Opera* volt igazgatója, a társulat ügyeinek mint annak elnöke szenteli idejét, s azon törekszik, hogy a főváros által megtagadott segélyt, melyet a társulat hét év óta élvezett, a kérelemnek egy újbóli benyújtása által visszaszeresse annál inkább, minthogy ezen segély valósággal létkérdést képez, s a társulat esetleges feloszlatásáért vonná maga után, mely mindennek dacára reményli, hogy a főváros törvényhatósága az újlag benyújtott kérelmet nem fogja visszautasítani.

A Comédie Française forrongása. Molière házában, a Comédie Françaiseben az egyenetlenség és forrongás ütött tanyát. Az elégedetlenség már régebbi keletű, s tudvalevőleg ott kezdődött, amikor miniszteri hozzájárulással eltörölték az ugynevezett olvasó-bizottságot. Ennek következtében a Comédie részes tagjainak nincs többé hozzászólásuk a darabok elfogadása vagy visszautasítása dolgában. Az elégedetlenség odáig fejlődött már, hogy de Férandy, a színház egyik sociétáreje, mint megirtuk, újvőre beadta lemondását Claretienek, a Comédie Française igazgatójának, aki ellen mind nagyobb mértékben terjed a színészek között az ingerültség. Az olvasó-bizottság megszüntetésében ugyanis az ő hatalmaskodását látják. A párisi *Matin* egyik munkatársa fölkereste de Férandyt, hogy lemondása felől részletesebben tudakozódjék s egyuttal a színház több más tagját és végül Claretiet is meglátogatta ennek az afférnek a dolgában.

— Lemondó levelem elég határozott — mondotta de Férandy — s felhozott okaim elég világosak arra, hogy fölöslegessé tegyenek minden további magyarázatot. Elhatároztam, hogy otthagynom Molière házát, ahol a helyzet lehetetlenné vált, ahol a sociétáreség a papíron van már csak meg. Amikor ez elhatározásom megszületett, nem sokat mérlegeltem a szakakat, hanem megirtam tisz sorban sérelmeimet, a Comédie sociétárejeinek sérelmeit.

Aztán elmondja, hogy senkitől tanácsot nem kért, egyetlen kollegája sem befolyásolta szándékában, nem tud semmiféle összeesküvésről, nem járt el reklámhajszásból, elhatározása visszavonhatatlan. Ha ezalatt a hat hónap alatt, amelynek elteltével meg kell ismételnie lemondását, hogy végérvényes legyen, Claretie lemond, vagy a miniszter visszahelyezi a sociétáreket jogaikba, akkor nem ujtja meg lemondását.

Mouret-Sully, a sociétáreket dőnyje nagyon dühös. — Gyálazat, hogy így bánunk velünk! — te-lelte ingerülten. Tönkreteszik a Comédie Française, megosonkítják a történelmet, megsértik összes jogainkat.

— És ki teszi ezt?

— Claretie! Aki a bukás! Claretie! Aki a háboruszkodás! Claretie! Aki a tudatlanság! Igen, ő nem tud semmit, aki nem tekint mást, csak a maga tekintélyét, a maga ambícióját, a maga vágját, hogy fölmemelkedjék a romokon, amelyeket maga alatt felhalmoz.

És még ezer rosszat mondott róla. Hogy senki pártját nem fogja, nincs barátja, mindenki megveti, nem ért semmit a színházhoz és maradni akar minden áron, mindannyiuk ellenére. Elárulta őket. Pedig nekik joguk van, hogy maguk intézzék az érdekeiket. Es Claretienek mennie kellene, mert ő csak egy közpörszerű író és szánnivaló igazgató. És Ferandy rosszul tette, hogy lemondott, mert ők engedni fognak és győzni fognak.

Claretienél járt a *Matin* munkatársa utoljára.

— Csak egy szóra, igazgató ur!

— Ha a Theatre Française-re vonatkozik, akkor fölösleges — felelte Claretie. — Gondolhatja, hogy semmi mondanivalóm nincs. Helyzetem kizár mindenféle interviút.

— Mi a véleménye de Férandy lemondásáról?

— Mi legyen a véleményem? De Ferandy beadta lemondását, hat hónap múlva, ha jónak látja, megismétli ezt a formalitást. Ehhez, azt hiszem, nem kell magyarázat.

— Nem mondanak-e le mások is?

— Nem hiszem, de nem is vágatok a dolog

előbe. De mindenesetre olyan kérdések ezek, amelyekhez semmi közöm és annak idején majd rendezi őket a komité.

Ennyit mondott az igazgató. Bizonyos, hogy a nagymultu színház e válsága figyelemreméltó és érdeklődéssel lehet várni, hová fejlődnek az ennyire kiélestedt ellentétek, amelyek lényegében egy elvi kérdés megoldására vezetnek. Hogy tudniillik egy színház tagjai úgy teljesítik-e legjobban művészi hivatásukat, ha csak játszanak, vagy ha a színház ügyeiben másként is van szerepük.

Barbi Alice adománya. *Barbi Alice* értesítette a *Urania* magyar tudományos egyesület elnökségét, hogy néhai *Trefort* Agoston miniszternek emelendő szobor gyűjtéséhez maga is hozzájárul adománnyal, mert kiválóan nagyra becsüli az elhunyt miniszternek a zeneművészet terén kifejtett uttörő munkásságát.

Jótekönyvű hangverseny. A kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete a hó 28-án, vasárnap délután 4 órakor a fővárosi Vigadó nagytermében hangversenyt rendez az állásnéküli kereskedelmi alkalmazottak javára. Tekintettel a nemes célra a legkiválóbb művészek és művésznők fognak a hangversenyen közreműködni, nevezetesen: *Blaha Lujza*, *Jászai Mari*, *Hegyesi Mari*, *Komáromi Mariska*, *Somló Sándor*, *Tapolczay Dezso*, *Zerkovitz Emil*, *Fodor Emil* és *Szigeti József*, a 9 éves hegedűművész. A jegyek ára 1 korona; előváltathatók naponta esti 7 $\frac{1}{2}$ —9 $\frac{1}{2}$ óráig, innep és vasárnap délután 3—6 óráig az egyesület titkári hivatalában (Dalszínház-utca 1. sz. lélemelet 2.)

Hangverseny. Az *Aurora* irodalmi és művészeti kör 8-ikán, szerdán este fél 8 órakor tartja a Saskör helyiségében irodalmi estjét. Az estnek közreműködnek: *Bodnár Zsigmond*, *Rákosi Viktor*, *Szabolcska Mihály*, *Laky Imre* és *Tomori Jenő*.

Színházgató az államfogházban. A váci államfogházban tegnap óta érdekes vendége van. *Konjathy János* a *debreceni* színház igazgatója vonult be nyolc napra időre. Az igazgató a múlt évben párbajt vívott egy debreceni újságróval s azt vezekli most a váci fogházban.

Vidéki színházak. *Szatmárról* írják: *Szojyer* Ilonka e hónap 4-én és 5-én lépett fel *Szatmáron* a *New York* zene és a *Pövegr* operettekben. A művésznő nagy lelkesedéssel ünnepezték a szatmáriak. A színház valósággal ostromolta a közönség jegyekért, s a művésznőt számtalanszor szólította minden száma után a függöny elé. A művésznő fellépéseit megtoldotta a *féltőn* és *Vesztaszűzekben* bucsuzott el a szatmári közönségtől.

A képviselő ur,

vagy

A ravasz szerzők,

avagy

Hogy csinálják egy darabnak a sikerét?

— A *Vigszínház* kulisszái mögöl. —

Budapest, január 7.

A *Képviselő ur*, *Rákosi* és *Guthi* legújabb bohózatára készül most a *Vigszínház*. Beavotottak mondják, hogy a darabnak nagyobb sikere lesz, mint akár a *Napoleon öcsémnek*, akár a *Tartalékos férjnek*, amelyek mindegyike szintén a jókedvű társas-cég műhelyéből került ki.

Most azonban nem a darabról, hanem egy kis leleplezésről van szó. Nevezetesen arról, hogy a két ravasz szerző mi mindent nem csinál a darabja sikere érdekében.

Mert hiába, ma már nem elég csak darabot csinálni! A *sikert* épp úgy meg kell fabrikálni jó előre, mint magát a darabot.

Ebben a siker-fabrikálásban pedig *Rákosi* és *Guthi* utólérhetetlenek. Ugy animálni színészeket a szerepeik szeretetére, mint ok: egy szerző sem tudja. Ime egy kis intimitás *A képviselő ur* próbáiról:

Sipulusz: (A próba előtt titokzatos arccal félre vonja *Szerémy* Zoltánt és szól): Remekül csinálod a szerepedet, Zolikám.

Szerémy: (Dünnög valamit. Körülbelül olyasmit, mintha azt mondaná, hogy aki a január elsejét kitalálta, az nem pápa volt, hanem vérszopó hídna.)

Sipulusz: (Ravaszul, de olyan előkelően, amint azt képviselői kerülete tőle megköveteli.) Most örülök csak igazán, hogy ezt a trombitás szerepet nem engedtem odaadni Hegedűsnek.

Szerémy: (Végre figyeim kezd.)

Sipulusz: Képzeld, az a lehetetlen *Guthi*, aki a nevét is onnan vette, hogy mindenre csak azt mondja: gut, gut...

Szerémy: Szóval ő a magyar *Dobze Soma*.

Sipulusz: (Fairengelő kacajjal honorálja a rossz viccet.) Igen, igen. Nos hát, ez a *Dobze Soma* Hegedűsnek akarta adni Pénteket, a trombitást. Az igaz, hogy Hegedűs kérte is ezt a szerepet.

Szerémy (Fitymálva): Szóval, intrikál ellenem.

Sipulusz: Igen, igen, ez a helyes szó! De én nem engedtem. Azt mondtam, hogy ezt a szerepet mi nekünk irtuk és hogy ezt más nem tudja megcsinálni.

Szerémy: Hát majd én megmutatom!

Sipulusz: Ugy, ugy, mutasd meg, lelkeim! No pá. Megyek, megnézem, mit csinál *Guthi*. Úgyelmem kell rá, mert még valamennyi szerepet odaigéri Hegedűsnek.

— — — — —
Hegedűs: (Mialatt *Sipulusz Szerémy* Zoltánnal beszélget, dühösen *Guthi*hoz): Hát igazán azt mondta?

Guthi: Azt! Egyszerűen a te szerepedre pályázott. *Sipulusz* már oda is akarta neki adni — mert ez az ember mindent oda ígér...

Hegedűs: Persze, amióta képviselő, hát tele van igéretekekkel!

Guthi: Igen, de én nem engedtem. Ezt a szerepet csak te tudod megcsinálni!

Hegedűs: Bizd csak rám! Ugy fogok játszani, hogy *Szerémyt* megeszti a méreg.

Guthi: No, szervusz. Megyek, megnézem, mit csinál *Rákosi* Pá, édesem.

— — — — —
Szerémy (Próba után találkozik Hegedűssel): Hallja maga, intrikus! Ezután ne köszönjön nekem! Érti?!

Hegedűs: Menjen maga, közönséges stréber!

— — — — —
Sipulusz (Próba után találkozik Guthival): Nos?

Guthi: Hegedűs be van fütve.

Sipulusz: Hát még *Szerémy*!

MŰVÉSZET.

□ **Az Erzsébet-szobor pályázat.** Az Erzsébet-szobor végrehajtó bizottsága tegnap *Ráth* György elnökle alatt gyűlést tartott, melyen a szoborminták átvételének módozatait s a megalkatandó zsüri működési-rendjét állapította meg. A szobor pályázat e hó 22-én jár le s értesüléseink szerint az összes eddigi pályázatokat felül fogja mulni egy a pályaművek száma valamint azok művészi kvalitása tekintetében. Ez a pályázat kétségtelven európai szinten álló, nagy kvalitású műveket szólít versenyre, a mi a földünk nemességére s a rendelkezésre álló anyagi eszközök mellett, szinte önmagától értetődő.

A pályázati feltételeknek megfelelően a zsüri tagjává eddig a következőket választották:

Bezerédi Gyula szobrászt, az Országos Képzőművészeti Tanács részéről;

Lechner Odón műépítést, aki a Képzőművészeti Társaságot képviseli;

Czigler Győző tanárt, a Mérnök- és Építő-Társaság részéről,

Radics Jenőt, az Iparművészeti Társaság képviselőjében,

Kallós Ede szobrászt, a Képzőművészek Egyesülete részéről;

Lots Károlyt pedig az Erzsébet-szobor végrehajtóbizottsága képviselőjében.

A zsüri eme tagjain kívül joga van minden pályázó szobrásznak két tagot jelölni a zsüribe. Ez a jelölés olyképpen történik, hogy a nevet rejtő jelígyes levélke mellé a pályázó levelet csatol, melyben arra a két bírálóra szavaz a pályázó, akit a zsüribe választani óhajt. A zsüri aztán avval a két egyénnel fogja magát kiegészíteni, aki a pályázók e szavazásával a legtöbb szavazatot nyerte, úgy hogy ily módon a pályázók összesen két tagot küldenek a zsüribe.

A zsüri megalakításának ebben a módjában némi liberalizmus fészünk fel s ezt szívesen elismerjük. Határozottan rosszul azonban azt a határozatot, amely szerint a pályaműveket csak az ítélet publikálása után állítják ki a Műcsarnokban s a közönséget ily módon befeszített tények elé állítják. A legjobb zsüri minden téren, a művészet terén is, a közönség. Nyugat-Európában alig van pályázat, melynél előzetesen meg nem szólaltatnák a közvéleményt. Ha a zsüri már ítélt, minek állítják ki a szobrokat s mi célja van annak, hogy a magyar közönség már bírálót után fejezze ki esetleges tetszését, vagy esetleges rosszallását a döntés felett? Azt hisszük, hogy ilyen nagy pályázatnál nem volna szabad a nagy közönség véleményének utját állani, hanem alkalmat kellene adni a legmesszebbmenő és legkimerítőbb véleményeserének. Ez a zsüri méltóságát épp nem érintené, sőt oly dolgokra hivatnától a bírálók figyelmét, melyeket nem lát meg. A közönség ítélete még művészi kérdésekben is mindig a leghelyesebb s amikor ilyen nagy pályázatról van szó, ezt az ítéletet egyszerűen elmellőzni, súlyos hiba.

□ **A karácsonyi iparművészeti kiállítás.** A Magyar Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításának eredménye általában kielégítőnek mondható. A megnyitás napjától, november 16-ikától kezdve újévig 61.477 látogató fordult meg a kiállításnál. A vásárlások révén befolyt összeg 37.311 korona és negyven fillére rug. Ebből esik a király vásárlására 5995 korona 80 fillér; a közoktatásügyi miniszternek a muzeumok számára tett vásárlásai 5472 koronára, a Magyar Iparművészeti Társulat vásárlásai a sorsolásra.

900 koronára rúgnak. Magánosok vásárlásaira esik ki 23.840 korona 60 fillér. A kiállítás újév óta hetfő és hétköznaponként naponként megtekinthető délelőtt kilenc és nyolc óra között.

Az Iparművészeti Múzeum jelentése. Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum jelentésében ámul be a múlt évi működéséről. A jelentés szerint a múlt évben nagy jelentőségű hagyatékkal gyarapított a múzeum. *Delhaes* István, a tavasszal Bécsben hunyt magyar származású festőművész közel fél millió értékű műtárgyait a magyar országos múzeumokra hagyta végrendeletében. Az örökség egy része, a bútorok, régi szövetek, kosztümök, üveg- és agyagművek az iparművészeti múzeumoknál. A gazdag örökséget legközelebb Budapestre szállítják, s az Iparművészeti Múzeumban közszemlére helyezik. E gyűjteményen kívül a múzeum tárgyait ajándékozza az évétől utján összesen 163 darabban szaporodtak. Az ajándékok között szerepelnek, első helyen a király, a prágai Szent György-szobor egy gipszmásolatát ajándékozta a múzeumnak, özvegy *Lipthay* Béláné hróné és özvegy *Wodianer* Albertné báróné, akik több értékes műtárggyal gyarapították a múzeumot. A lefolyt esztendőben a párisi kiállításon vásárolt gyűjteményből külön kiállítást rendezt a múzeum, az Iparművészeti Társulat kiállításán pedig a szokott módon közreműködött. Az ismertetterjesztő előadások sorozatából öt esett a lefolyt esztendőre, melyek nagyszámu közönséget vonzottak a múzeumba. A téli időszakban minden vasárnapon délután népies előadások is voltak, összesen tíz, az őrni munkások részére, akik nagy előszeretettel kecskéltek az előadásokat. Az elmúlt évben összesen 39.174 látogatója volt a múzeumnak, melyben megjárta óta 811.616 ember fordult meg. A múzeum látogatóit 20.002 ember látogatta, 5688-al több, mint az előző évben. A könyvtár állománya 7536 kötet és 4396 műlap.

Állami művásárlás. Az állam a Műcsarnok kiállításán újabban megvásárolta *Tury* Gyula *Amára* című hangulatos tájfestményét.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Tudományos Akadémia első osztálya ma délután *Heinrich* Gusztáv elnökelete alatt ülést tartott, amelyen először *Gyomlay* Gyula levelező tag *Jöcs* Leo taktikájának Mauritiushoz való viszonyáról értekezett. *Réthy* Prikkel Marián vendég a *Prag-déz*ről tartott előadást.

Az izraelita magyar irodalmi társaság ma este *Agai* Adolf elnökelete alatt felolvasó ülést tartott, melyen nagy közönség jelent meg.

A programm első pontja *Roboz* Andornak *Rachel* mű bibliai legendája volt, melyet a hallgatóság nagy tetszéssel fogadott. Érdekes volt a következő felolvasás. *Dr. Neumann* Árminné *Szocialis* kérdésekről az alatt foglalkozott a munkások nyomorán segítő eszközökről. A munkásnyomor most, az üzleti pangás szomorú korszakában, kétszeresen nehezedik a szegény néposztályra. Az arisztokrácia, amely az ifjúságunk leginkább volna hivatva segíteni, e nem feladat helyett klerikális és agrárius kérdésekkel foglalkozik. Így hát a segítség nagy műve a polgári osztályra szakad, amely viszont — a becsülettel szegény munkást a dolgotalan agitátoroktól megkülönböztetni nem tudván — úgy néz a munkásokra, mint valami veszedelmes természeti tümeményre. Veszedelemnek mondja a felolvasó a demokraták tevékenységét és terjeszkedését is, mert a helyett, hogy segít eszközökről gondoskodnának, hangzatos szavakat dobálnak a nép közé, s elvük az, hogy állást foglaljanak minden ellen, ami a hatalommal összeütközik. Ugyanakkor a munkások nyomorán segíteni nem lehet. Akormány feladata, hogy a szocialis helyzetet segesen, s az országgyűlés köteleessége, hogy a kormányt erre szorítsa. Gondoskodjék inségmunkákról, tevékedjék arra, hogy a szegény munkanélküliek állami munkát kapjanak, akkor helyre fog állani a társadalmi egyensúly, s lehet majd beszélni a politikai jogok kiterjesztéséről is. Ajánlja végül a munkások helyzetének javítására a házipari üzést, melyből a nő is vegye ki a maga részét.

A felolvasást nagy tetszéssel fogadták. Végül *Büchler* Sándor olvasott fel néhány érdekes reminiscenciát a régi jó időkől.

Óbrányiné-Katona *Klementin*, a kitűnő írónő, özvegyüjve kiadja novelláit. A kötet ára 3 korona, az előfizetési pénzeket a szerző lakására (József-körút 2.) kell beküldeni.

A transvaali kérdés. *Naville* Eduard, a genfi egyetem tanára így címmel pompásan megírta röpiratát arról ki, amelynek állásfoglalását eléggé jellemzi a jellegző: „*Audiatur et altera pars!*” A füzet most magyarul is megjelent. A fordítás *Ambrózy* Ágoston kitűnő munkája. A füzetet *Pfeifer* Ferdinánd adta ki.

Budapesti Utmutató címen most jelent meg a legközelebbi tájékoztató a főváros utcáiról, tereiről nevezetességeiről, címárral és naptári részszelvényekkel. A kitűnően összeállított, csinos kötetű utmutató *Rédey* Miklós kerületi kapitány, főkapitányi titkár és *Boeckberg* Ede rendőrfelügyelő szerkesztették. Megrendelhető *Rédey* Miklós kerületi kapitánynál (főkapitányság I. em. 22.) Ára 2 korona.

Nyitlér.

Minden el van árasztva

agyoncészt gyógyszerekkel tüdő- és torokbetegségek ellen; azonban a „Pectora” mindezeket felülmúlja. A tüdő- és torok betegségeimél életem nagyserűt eredményeket, egyáltalán az összes légzőszerveknél, a következő iratok bizonyítják: **M. B. tanácsos W.-ben írja:** Ezenlét kérek postafordultával utánvételel 15-csomag „Pectorát”. Hatása mindig igen jó.

F. S. ur D.-ben: Küldjön nekem mindenesetre 20 csomag teát. Már a 3. csomag után feltűnő sikert értünk el és reméljük, hogy itt mindenkinek a legjobb ajánlhatjuk. **A. S. plébános B.-ban.** A legnagyobb örömmel tudatom Onnel, hogy az On teája egy 3 év óta többszörben szenvedő 30 éves asszonynál a legjobb eredményt mutatja. Az illető nem tudja eléggé megköszönni.

Küldjön kérem címre prospectust, utalványt és 5 csomag teát utánvételel egy idősebb férfi részére. **Ch. N. apólon B.-ben.** Kérem postafordultával a 3. küldemény „Pectorát”. Ama fiatal leány sokkal jobban van. Szeretném azonban az alapos gyógyulást, azért kérem a 3. küldeményt. O maga azt mondja, hogy nincs már szüksége reá. A „Pectora” egy isteni adomány.

Hogy valódi „Pectorát”-t kapjunk, csak a „Diana” gyógyszerhárhoz Budapest, Károly-körút 5. forduljunk, ahol 2 koronáért kapható csomagonként.

SOMATOSE

(oldódó húsfehérnye)

orvosi szakértelmény véleménye szerint „tápkészítmények ideáljai” betegeknek és gyengéknek.

Idégeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyszerkereskedésekben.

Az Északmagyarországi egyesített közszabványos és iparvállalat részvénytársulat igazgatósága, felügyelő bizottsága és tisztikara mély megilletődéssel és őszinte fájdalommal maga hírül a társulat volt elnökének, utóbbi időben al-elnökének

Deutsch József J.

úrnak

folyó hó 5-én, életének 62-ik évében történt hirtelen elhalálozását.

Az elhunyt évek hosszu során át bokrös érdemeket szerzett társulatunk fejlődése körül odaadó, fáradhatatlan tevékenységével és emléket mindenkor szeretettel és igaz kegyelettel fogjuk megőrizni.

Áldás és béke poraira!

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngöseségi érzést, mely a rossz emésztésüknél, a táplálék tökéletlen fölemésztődése következtében föllép, a Tropón hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngösből gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szervezeteiknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(Magyar írók segélyegylete) E negyvenegy éve óta jótékonyan működő egyesület alapítója a múlt 1901. év második felében ezer koronával gyarapodott. Új alapítványokat tettek: *Szent-Ivány* Zoltán os. és kir. kamarás (Budapest) 400. *Karcsay* István (Keszthely) szintén 400 koronával. Betöltött továbbá néhai *Kudelta* Bertalan. (Fegyvernek) 200 korona végrendeleti hagyománya. Adományt az egyesület a félévben senkifől sem kapott. Segélyezésre az egyesület összesen tízezerháromszázharmincegy koronát, még pedig rendszeres segélyül 82 félnek, munkára képtelen öreg íróknak, vagyonatlan író özvegyeknek és iskolába járó írói árvaakkal 9510 koronát; rendkívüli segélyül betegségek eseteiben 18 félnek 724, temetési járulékkal 100 koronát. Az egyesület igazgató bizottsága, midőn a hagyományért és a két új alapítványt hálás köszönetet nyilvánít, kéri a pénztáratokat, irodalom-és emberbarátokat, hogy adományaikkal e nemes hivatalos egyesületről megemlékezni sziveskedjenek. Az egyesület pénztára a Magyar Földhitelezetnél van (V. Bálvány-utca 7.)

(A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete) január havi választmányi ülésén *Prónay*, egyesületi titkár, az újév alkalmából, a választmány nevében üdvözölte az egyesület élén működő gróf *Bathányi* Gézánt, pártfogónát, *Damjanich* János ügyvédet, elnököt és *Hegedüs* Sándorné, *Páffy-Daun*

Lipótné alelnököt. Bejelentették az ülésen, hogy *Kassalik* Jenő néhai atyjának, *Kassalik* Ferenc gyászmisszéje alkalmából az egyesület árvaházának 400 koronát ajándékozott. *Frey* József 200 koronát, *Özvegy Gröber* Sándorné 200 koronát, kovásznai *Kovács* Ferenc 200 koronát és *Kunenwelder* M. Fülöp 200 koronát hagyományozott. Tizenhét új rendes tagot jelentettek be és ezután a folyó ügyeket intézték el. Az egyesület ezidei nagy álarcosbálját február hó 2-ikán tartja a fővárosi Vigadó összes termeiben.

SPORT.

Az Urlovasok Szövetsége tegnap tartott évi közgyűlésén elhatározta, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettől átveszi a magyar ügykörbe a május hónapban tartani szokott díjlovaglás és díjugratás rendezését. A közgyűlés az igazgatóságból kilépett *Jankovich* Gyula helyett gróf *Csekonics* Gyulát választotta meg igazgatónak.

Országos Magyar Vadászszövetség címen egyesület alakult Budapesten *Szentiványi* Árpád országgyűlési képviselő elnökelete alatt. Az egyesület célja, hogy a vadászati ismereteket terjesztesse és fejlessze. Kiterjeszkedik a vadnyésztés, vadvédelem és vadértékesítés s egyáltalában a magyar vadászat érdekében az előmozdítására. Vidéki egyesületek alakításában támogatólag működik közre. Kiállításokat és versenyeket rendez. Előadásokat és tanfolyamokat tart. Esetleg vadászati központi elárúsító helyet szervez. A vadászati szakmunkák kiadását segívezi. Rajta lesz az egyesület, hogy a vadászati kellékeket és eszközöket Magyarországon készítsék. Végül a vadörök kiképzését. A lött és fogott vadak értékesítését közvetíti. A székesfőváros hatósága az egyesület alapszabályait felterjesztette jóváhagyás végett a belügyminiszterhez.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Kémkedés vádja alatt. *Carina* Sándor udvari tanácsos és volt cs. és kir. huszárkapitány állott ma árulással vádolva a bécsi tartományi törvényszék előtt. A kalandos életű katonatisztet, aki 1895-ben a közös hadügyminiszteriumban volt alkalmazva, azzal vádolják, hogy fontos katonai titkok árult el néhány idegen hatalomnak. A vizsgálat sok kompromittáló adatot szerzett be *Carina* ellen, aki tagadja a terhére rótt bűncselekményt.

A tárgyalást, mely valószínűleg hosszabb ideig fog tartani, *Dittler* törvényszéki elnök vezeti. A vádat *Klebborn* államügyész képviseli. *Védő* Rosenfeld bécsi ügyvéd.

Carina az általános kérdésekre elmondja, hogy 47 éves, a lengyelországi *Drohobicsban* született.

- Carina* a következők hadtetteket adta el:
1. A hadseregnek koncentrációja a határon háboru esetén.
 2. A határszéli erődívenyek, valamint a stratégiai fontos pontoknak és azok fűszerezésének terve.
 3. Lőanyag szerzése és azok kiosztása háboru esetén.
 4. A hadparancs.

Mindezeket a terveket *Carina* 1896. és 1899. között részben orosz-, részben Franciaországnak eladta.

Carina, mint azt a vádirat megállapítja, nagy pénzüsségeket kapott ezért a szolgálataért. Miután elhagyta a katonaságot, szorult anyagi viszonyok közt tengődött.

Igen sokat költött egy asszonnyra, akivel hosszú ideig titkos viszonyt folytatott és akit később férjének halála után, nőül is vett. Közben egy müncheni lapban tudomást szerzett egy hirdetésről, amelyben egy ausztriai honost keresnek, aki jó fizetés mellett irodalmi művek leírására vállalkozik. *Carina* reflektált is erre a hirdetésre és azt a választ kapta, ahol majd egy ur fog reá várakozni, akit különben a vád M. alatt említ meg. Az illető ur azt mondta *Carinának*, hogy most semmielőre munkát nem adhat, de majd gondolni fog reá. Később aztán egy szomszéd birodalom fővárosában (Oroszország) talalkozott az illető urral, akitől nagyobb munkát kapott, de amely *Carina* állítása szerint nem volt olyan, amely az Osztrák-Magyar Monarchia katonai védelmére vonatkozó titkai érintette volna. *Carina* és munkaadója között 1899-ben pénz dolgában nagyobb differencia merült fel, csakhamar azonban újabb megbízást kapott, amelynek szpon-szolgálatát teljesen kifejtette. Közben gyakran Frankfurtba is ellátogatott, ahol egy bizalmi férfiával érintkezett.

Ennek közbenjárásával több német tiszttel is megismerkedett. *Carina* Frankfurtból, miután itt dolgozott M. és E. urakkal, a titkos hírszerző szövetkezett bizalmi férfiával elvégezte, Bécsbe utazott 1897. és 1900. között, mint azt megállapították, nem 6000, hanem 9000 forintot szerzett szolgálatai révén, mely összeget feleslegre toalettléneket beszerzésre fordította. Sőt *Carina* egyik ismerőse előtt egy izben azt vallotta be, hogy két év a 25.000 forintot szerzett.

Carina azt állítja, hogy katonai titkok elárulásában nem érzi magát bűnösnek. De ezt nem is tehetné, mert amióta a katonai szolgálataból kilépett, nem érintkezett a hadügyminiszteriummal. Azt tartja, hogy ilyen módon nem követhető el államellenes árusítás.

TÁVIRATOK.

Páris, január 7. Prestat, a Figaro felügyelőtanácsának elnöke, ma átvette a lap ügyeinek vezetését és felkérte a szerkesztőségi titkárát, hogy egyelőre tovább is ellássa hivatalát.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, január 7. Cseh és lengyel lapok szerint gróf **Piwinski** galíciai helytartó legközelebb megváltik állásától. A helytartóválasztásnak állítólag az a magartartás az oka, amelyet gróf **Piwinski** a tartománygyűlésen herceg **Czartoryski** ismeretes támadásai alkalmával követett. A galíciai helytartóságra jelöltékül herceg **Sapieha** és dr. **Koritovski** titkos tanácsost emlegetik.

Bécs, január 7. A tartománygyűlés ma Luenger bécsi polgármester ama kérelmét, hogy Bécs városa 285 millió koronányi kölcsönt vehessen fel, hosszabb vita után csaknem egyhangulag jóváhagyta. A tartománygyűlés azután egész sor kisebb javaslatot intézett el és **Philippovich**nak a hajléktalanok támogatására vonatkozó sürgősségi javaslatára nézve helyet adott a sürgősségnek. E javaslat tárgyalása során zajos jelenetek törtek ki, melyeket Adlernek az a megjegyzése idézett elő, hogy a keresztény-szocialisták kigunyolták a munkanélkülieket. Adler antisemita szidalmakkal illették és csak ügygyel-bajjal sikerült a rendet ismét helyreállítani. **Luenger** mint polgármester és mint bécsi polgár arra int mindenkit, hogy tartózkodjanak a túlzásoktól, mert azokra vezethetők vissza azok a mozgalmak, amelyek legutóbb a szabadnak mondott Magyarországon és különösen **Ofen-Pestben** előfordultak.

Monarkhiánk és a porta.

Konstantinápoly, január 7. Itteni hivatalos körökben kedvezően kommentálják a bécsi **Fremdenblatt**nak ama híreire vonatkozó cselekedtet, hogy **Bosznia** és **Hercegovina** anexionja küszöbön áll, amennyiben a lap emlékeztet azokra az ismételt hivatalos kijelentésekre, hogy **Ausztria-Magyarország** ragaszkodik a Balkánon a status quo elvéhez és azt mondják, hogy a porta teljesen bizik e kijelentésekben.

A német császár yachtja.

Berlin, január 7. Vilmos császár a diplomáciai testület újvi fogadása alkalmával azt az öhajtsáit nyilvánította, hogy **Roosevelt** elnök leánya, **Miss Alice**, keresztelje meg az ő Amerikában épült yachtját. A császár azt mondta, hogy nagyon fog örülni, ha **Miss Roosevelt** olyan szeretetreméltó lesz, hogy yachtjának a keresztanyaságát elvállalja.

Németek és angolok.

London, január 7. Bombayból jelentik: **Lord Hamilton** indiai miniszter visszatámasztotta német cégeknek gépek és vasúti kocsik szállítására tett ajánlatait s ezt a németek angolelleses viselkedésévei okolta meg.

Hamburg, január 7. Gróf **Wolf-Metternich** londoni német nagykövét a tiszteletre adott búcsulakomán a hamburgi polgármester által mondott felköszöntőre válaszolva, mint a „Hamb. Corr.” jelenti, azt mondotta, hogy ő a Hanza-városokban mindenkor azt tapasztalta, hogy barátságos szomszédi viszonyt öhajtanak Németország és Anglia között. En, így folytatta a nagykövét, csak csatlakozhatom a polgármester véleményéhez, hogy a diplomácia feladata az ellentéteket, ha esetleg vannak, elsimítani és békítőleg közbenjárni. Úgy látszik ugyan, hogy új iskola van keletkezében és néhány exaltált szellem azt hiszi, hogy a hagyományos jóviszonyt Anglia és Németország között nem kell tovább építeni. Ehhez az extravagáns ifjúsági hőbörhöz szerencsére nem kell csatlakoznom. Ellenkezőleg, én azt hiszem, nekünk is érdekünkben áll, ha ahhoz az ősi germán származású kultúránkhoz ott túl a csatornán, mint a muliban, úgy a jövőben is azzal a becsülettel közeledünk, amelyet már maga a nemzetközi udvariasság is megkíván.

A dél-amerikai forrongás.

New-York, január 7. Managuából érkezett távirat szerint a közép-amerikai államok elnökei valószínűleg egybegyűlnek Corinthóban, hogy az egyes köztársaságok közötti szíves viszony helyreállításáról tanácskozzanak és oly eszközöket igyekezzenek találni, melyek az államok közt a békét állandóan biztosítják.

New-York, január 7. Egy gillestadti távirat szerint **Riera** tábornok és az ott őssztyúli venezuelai fölkelők e hónap 5-én a **Liberagor** cirkáló hajón elindultak és 6-án reggel **Ladela** közelében, venezuelai földön fegyverekkel ellátva partra szállottak.

Köln, január 7. A **Rheinisch-Westfälische Zeitung** közli, hogy **Bingen** birodalomgyűlési képviselő egy

centrumpárti gyűlésen Bonnban azzal védolta beszédében az államminisztériumot, hogy vannak olyan tagjai, akik **Argentiniában** mérledekre terjedő földbirtokok urai és ez a magyarázata annak, hogy az argentiniai buza kivétel nélkül Németországban kel el.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 7. A Skodá-művek részvénytársaság (Pilsen) mérlege a lefolyt évre 100.000 korona tiszta nyereséget tüntet fel, melyet új számlára írnak elő.

London, január 7. A december havi kereskedelmi kimutatás szerint a bevétel 375.009 fonttal, a kivétel pedig 750.000 fonttal növekedett az 1900. évi december hónappal szemben.

London, január 7. (Gabonapiac.) Az iránzat általában nyugodt. Dunamelléki tengeri 3 p.-vel olcsóbb. Városi liszt 21 sh. 6 p. — 28 sh. Repecolaj 26 sh. 3 p. Tengeri 24 sh. Behozatal: buza 10.000, árpa 10.000, zab — q. Az idő szép.

Liverpool, január 7. (Gabonapiac.) Buza változatlan, amerikai tengeri 1/2 p.-vel olcsóbb. Liszt változatlan. Az idő borús.

New-York, január 7. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)
Gyapot: New Yorkban helyben 8 3/4 (8 1/4), jan-ra 7 7/8 (7 8/8). Áprilisra 7,90 (8,01). New-Orleansban helyben 7 3/4 (7 3/4). — **Petroleum:** Stand white New Yorkban 7,20 (7,20). Stand white Philadelphianban 7,15 (7,15). Refined in Cases 8,30 (8,30). Credit Balances at Oil City 1,15 (1,15). — **Zsír:** Western steam 10,15 (10,20). Robe és Brothers 10,25 (10,35). — **Tengeri iránzata** gyenge. Januára 70 3/4 (—). Májusra 71 3/4 (72—). — **Juliusra** 70 1/2 (70 1/2). — **Buza iránzata** gyenge. Pirok ősi helyben: 80 3/4 (91 1/4). Januára — (—). Márciusra 88 3/4 (—). Májusra 88 3/4 (89 1/4). Juliusra 87 3/4 (88 3/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — **Kávé:** fair Rio 7. sz. 6 3/4 (7.—). Jan-ra 6,35 (6,60). Áprilisra 6,55 (6,70). — **Liszt:** Spring Wheat clears 2,95 (2,95). — **Cukor:** 3 1/2 (3 1/2). — **On:** 22,50 (22,50). — **Réz:** 12 1/2 (12 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 7. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza iránzata gyenge. Januára 79 3/4 (80 1/4). Májusra 83 1/2 (84 1/2). — **Tengeri iránzata** gyenge. Jan-ra 64.— (64 1/2). — **Zsír:** Januára 9,82 (9,87). — **Májusra** 9,92 (9,97). — **Szalonna short clear** 8,97 (8,95). — **Sertészsír:** januára 16,80 (16,90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

P. S. 1. Hadkötelezettséget teljesítenie kell és azonkívül meg is büntetik, hogy a sorozás elői külföldre menekült. Ha önként jelentkezik, sokkal enyhébben bírálják el a vétségét, mint ha elfogják. 2. Így olvasandó: Winsz Cserlort. 3. Azt eredetileg mulatóknak építettek s közel egy évig orosz nemzetközi orfeum-társulata tartott benne előadást. Most az Uránia színház részvénytársaság bérlé. 4. Sorsjegyeket szívesen utána nézhetünk volna, de a jegyzéket, amelyet levelében említeni méltóztatik, nem találtuk benne.

A. J. Szeged. Azokat az intézkedéseket a budapesti királyi főigazgatóság tartja nyilván, ott megtudhatja, ha egy levelezőlapon hozzáférünk.

Gazdálkodó. Ezredparancsnoksága után folytatódik a kérdései ezredparancsnoksághoz. Ha fölveszik, hat hónapig próbaszolgálatot kell teljesítenie s azután csendőrhadapród-tiszteletessé nevezik ki. Az előérettség onnan túl rangsorban történik.

H. Á. Kis-Telek. 1. Még nem írják ki a pályázatot. 2. A pályaműveket a fővárosi tanácsokhoz kell beadni. 3. Csak azok pályázhatnak, akik a kassai vízvezetési iskolát elvégezték. 4. A vízvezetési-őrök ellenőrzése lesz a feladatuk.

H. E. Peczeli. Fővesznek női hallgatókat is, akik alapos előkészültséget tudnak kimutatni. A felvétel azonban csak a tanév kezdetén (szeptemberben) történik.

E. Á. Sz. Somlyó. 1. Így határozta a kereskedelmi minisztérium. 2. Márciusban lesznek a sorozások. 3. Nem kötelek. 4. A (v.) betűs vezéreiket **Vérsi József**, a **Budapesti Napló** írószervezője írja.

K. J. 1. Irátni h-val is, h nélkül is. 2. Megcsinálja akármelyik fényképész. 3. Tizenötön vannak. 4. A kérdészet is az.

N. A. Budapest. Méltóztatásuk személyesen fölfáradni a kereskedelmi minisztériumba s ott az illető osztály referensénél az ügy elintézését vagy a mellékelt rajzok és minták visszaküldését megsürgetni. Így leghamarább juthat hozzájuk.

S. Z. Zala-Egerszeg. A vasúti ezred Kornenburgban (Bécs mellett) állomásozik. Oda csak akkor veszik föl ha valamelyes szakképzettségre van.

K. L. M. Radna. A Magyar Államvasutak gépészeti szakosztályában méltóztatásuk tudakozódni (VI., Andrassy-ut 75.).

V. G. Veszprém. Igen az ábróklés sokszor ilyen tulajdonságokban is megnyilatkozik.

Fonó-szövő ipar. Egy hónapja is elmult, hogy választottunk a kérdésre. Akkor, a mikor a levelét megkaptuk.

W. B. Mándok. Nem kell lovaszasan elintézni.

B. D. 1. Nem kell igazolni, hogy az előbbi mátkaság felbomlott, csak azt, hogy házasságban nem él senkivel. 2. Ha Szlavóniából akar nőülni, bizonyítványt kell szereznie, hogy házasságának az ottai törvények szerint nincs semmi akadályja. 3. Valamegyik félnek Magyarországon kell, hacsak rövid időre is letelepedni, akkor a lakóhelyén illetékes anyakönyvvezető előtt kötheti meg a házasságot.

H. M. Szód. Az osztály intézi el, de az elintéztést a miniszter vagy helyettese, az államtitkár írja alá. 2. Igen, minden szót nagy betűvel szokás írni, megszólításnál.

Os. B. Békény. 1. A szegzárdi selymenyészési felügyelőséghez kell folyamodni. A gubókat a selymen-beviteli hivataloknál értékesítheti. 2. Folyamodhat, de ha valamely különös és kivételes körülmény ne indokolja a kötéendő házasságot, nem kapja meg a engedélyt.

O. Z. V. Mind a két kérdésre válaszunk, hogy nem kötelek a költségeket fizetni.

M. O. Ciglenik. Egészen jó a számítás, mert most is mint rendszeren, a tizenegyedik napra esz az ünnep.

Köza. Temesvár. Méltóztatásuk ebben a kérdésben egyenesen Demény Károlyhoz, a budapesti posta igazgatójához fordulni.

Z. S. Bicsé. 1. Megvizsgáltatja a budapesti orsz. vegykeresleti állomáson. 2. Nem előfizetünk. Szilágyi Dezső sohasem volt miniszterelnök; igazságügyminiszter azonban volt.

Előfizető 1979. 1. Ha különben más címe vagy rangja nincs, a tekintetes címzéséi íleto meg. 2. Tekintetes a címük azoknak is.

H. M. Zsigráb. Igen, elhelyezhető. Ott nem tesznek különbséget a nemzetiségek és vallások között. A felvételről azonban folyamodni kell az egyesülési igazgatóságához s mellékelendő a születési és szociális igazságtétel bizonyítványok.

Trajn 20. 1. Igen, államköltségen is szolgálhat. 2. Egyformán nehéz bizony az mind a két csapa testné.

Ö. L. Zsira. 1. Orvosi bizonyítvány alapján az egyetemi tanács engedelmével később is beiratkozhatnak. 2. A folyamodványt tehát a tanácshoz intézendő.

D. J. Kapvár. Ha betegségeit orvosi bizonyítványal tudja igazolni, a vallás és közoktatásügyi miniszter esetleg kivételesen megengedi, hogy a félt beszámitásuk, de biztosan erre nem számíthat.

T. F. Sopron-Bük. Juniusban méltóztatásuk a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez folyamodni, mert akkor döntik el az ingyenes helyek betöltését. A folyamodványhoz mellékelni kell: a születési, tanulmányi és szegénységi bizonyítványokat.

Booskoros. 1. Azok a részvények sohasem álltak 10 koronán. Legelőször akkor voltak a részvénye, amikor a társaság megalakult. 2. Könyvből sohasem fogja meg tanulni; azt gyakorlati kell. 3. A nevező írók műveit csak az illeték engedelmeivel olvashatja fő.

Utazás. 1. Egész éven át van rendes hajójárás. 2. Mindennap indul hajó. 3. 200—400 koronába kerül.

Előfizető leánya. Bécsben, az udvar egyik palotájában lakik. Az udvari kapitányságnak méltóztatásuk írni, ott megmondják a pontos címét.

N. 1. A kerületi jegyzők vezetik. 2. Ott is azo az alapon vetik ki, mint Magyarországon. 3. Az állampolgárok után is minden valószínűség szerint ók fogják az adókönyveket vezetni.

H. A. Bakkösd. Panaszával csak a járásbíróhoz fordulhat, ha t. i. be tudja bizonyítani, hogy végrehajtott szenvedetnek tényleg van vagyona. Más különben meg kell elégednie a hivatalos visszajelentéssel.

Kiváncsi olvasó. A második rendelet az érvényes. Otak csak a pénzügyminiszter adhatja.

W. A. F. Budapest. A budapesti kereskedelmi és iparkamránál (V. Alkotmány-utca) tudhatják meg.

S. I. Gyönyös. Mária Dorothea-együt, Budapest, X. Tiszvisei-telep. Bizalommal fordulhat hozzá.

Camilla. Kiváló gyermekorvosok: dr. Bók János egyetemi tanár, IX. Lónyay-utca 9. Rendelőút 8 1/2—10; dr. Demjanovich Emil, VIII., József-körút 14. Rendelőút 3—4; dr. Torday Ferenc IX., Ferenc-körút 2. Rendelőút 3—4.

Doktor. Kolozsvár. A **Közművelődési és művelődési bizottság** című karácsonyi számunkban jelent meg, írja meg a kiadóhivatamnak s megküldi az illető számba.

W. E. Nagy-Csebb. Minden a meghatalmazás szövegétől függ, amelynek alapján a bíróság itéli jog. Mi nem ismerjük a meghatalmazást s így véleményi sem mondhatunk.

H. E. Szeged. 1. A szegedi színház igazgatóságánál méltóztatásuk tudakozódni. 2. Attól függ, hogyan játszókat a partit. Legáltalánosabb az a szabály, hogy a kontráznak egygyel többet kell olvasni, hogy a partit megnyerhesse.

Dr. E. J. Máramaros-Sziget. Intézkedtünk, hogy az illetőt megkapja a várt választ. A levelet is áadtuk neki.

B. Gyulafehérvár. Ha be tudja bizonyítani, hogy a ruhaszövetet átadta s ő átvette, pórolja be.

G. I. Sziget. A kiadóhivatal ki fogja igazítani a címszalagját.

Egy előfizető. Nyugodt lehet fölöle, hogy az az intézet, mely igazán szolid alapokon épült fel, beszűntetni nem fogják. A többi igen.

Érdeklődő. A háztartáshoz tartozó összes cikkeket érti, tehát a ruhaneműeket is. Ezeket pedig jog van árusítani.

H. M. Predmér. 1. Nem veszélyes operáció. A klinika szemészeti osztályán kell jelentkezni, IX., Üllői-ut 26. sz. alatt. 2. Dr. Grosz Emil tanár, VIII., József-utca 15.

L. L. Szatmár. 1. A kedvezmény csak az egyetlen fiúnak szól s annak is csak akkor ha család-fenntartó. 2. A rabbijelöltnél joga van a póttartaléki kedvezményre.

KÜLÖNFÉLEK

Az ifjúsághoz.

Reszkés ajkam nem marasztal,
Hízlekedő szóm nem magasztal,
Kegyed nem lesem, nem kérom:
Egy mosolyoddal is beérom.
Ragyogó arcod nem csudálom:
Tudom, hogy álom vagy — csak álom;
Hogy sokáig tarts, nem esengem,
Tudom, hamar hagysz majd el engem!

Ó Ifjúság, ó bájós asszony,
Hulló könnyem ne is marasztal,
Könyörgő szóm feléd ne szálljon
Én édes, csalfa ifjúságom.

Csak egyet kérek:

Ha túl a kéklő messzeségen
A multba olvadnál már régen,
Ne felejtkezz meg akkor rólam:
Mosolyogj felém lágyan, tédén,
Ki epedve álmodóan
Rólád az álmaim szövéim.
S emlékezők tengeréből
Hozz napfényre egy-két virágot,
Egy rég semmivé lett mosolyt,
Egy szót, amit valaha régen
Valaki súgva mondott nékem:
Egy illatot, egy lágy akkordot,
Mit nyári szellő szárnyán hordott:
S lelkembe lopott csendes éjén...
... Mást nem. Ennyivel is beérom...

Kemény Simon.

+ III. Napoleon és Eugenia sűrűnyáltása.

II. Napoleon és nejeének érdekes táviratváltását közli a *Matin*. A táviratok 1870-ből, a hadüzenet és a szudáni kapituláció közé eső inókból valók. Kronologikus sorrendben így következnek egymásután a táviratok:

Frossard tábornok főparancsnokhoz a chalonsi táborban.

Páris, Tuilleriák, 1870.

Julius 4. éjél 1 óra 27 perc.

Azt óhajtanám, hogy háboru esetén ön lenne a megszaki csapatok parancsnoka. De, ha hadüzenetnek a parancsnokságát akarja megtartani, adja ezt tudtára.

Napoleon.

Frossard tábornok a császárhoz Saint-Clouban.

Chalonsi tábor, jul. 14.

Reggel 4 óra

Sire! Rendelkezzék velem felségéd belátása szerint, teljes odaadással vagyok felségéd iránt s kész vagyok véghezvinni, amit a szolgálattal érdeklében leghasznosabbnak tart, bármi is az én vágyam.

A császárnénak Saint-Clouban.

Metz, jul. 30.

Reggel 7 ó. 35 p.

Louis jól érzi magát. Tizenhat órát aludt egyfolytában. Epp most kapom 29-iki leveledet és a

másiknak másolatát. A szándék jó, de tényeket szeretnék.

Napoleon.

A császárnénak Saint-Clouban.

Metz, jul. 30.

4 ó. 20 p. Éjél.

Küldök egy karperecét a préfet felesége számára. Szeretném, ha valaki mindennap kivonatot készítené a tudósításokból. Megvagyok, csak a hőség kinez.

Napoleon.

A trónörökösnek Metzben.

Saint-Cloud, jul. 31.

Este 7 ó. 31 p.

A kis Malakoff-herceg még két négylevelű lóherét talált. El fogom küldeni. Ölelünk

Eugenia.

A hadügyminiszternek Párisban.

Metz, 1870. aug. 1.

Este 8 ó. 45 p.

A császárnénak nem volt joga tábornokot nevezni ki. Grandchamp tábornok kinevezését meg kell semmisíteni.

Napoleon.

Az ideiglenes hadügyminiszternek Párisban.

Metz, 1870. aug. 4.

Este 4 ó. 35 p.

Feltétlenül szükséges, hogy Canrobert tábornagy a három hadosztályával Nancyba jöjjön.

Napoleon.

Canrobert tábornagnak, chalonsi-tábor.

Metz, 1870. aug. 5.

Reggel 8 ó. 35 p.

Három hadosztályának gyalogságát vasuton egyenesen Nancyba küldje. A lovasság és tüzérség éttapokban kövesse.

Napoleon.

A császárnénak Saint-Clouban.

Metz, 1870. aug. 6.

d. u. 3 ó.

Mac-Mahonról semmi hírem. A Sarre felé küldött előőrsek az ellenségnek semmitéle mozdulatról sem jelentenek hírt. Epp most értesülök, hogy Frossard tábornok megadta magát. Messzebb van ide, semhogy odamehetnék. Ha híreket kapok, rögtön küldöm.

Napoleon.

A császárnak, császári tábor.

Páris, 1870. augusztus 7.

Éjél 2 ó. 25 p.

Nagyon kielégítenek azok a határozatok, melyeket a minisztérius hozott. Meg vagyok győződve, hogy a poroszokat átkergetjük a határon. Csak bátorság! Erélylyel urai leszünk a helyzetnek. Párisért felelek. Ölelek mindkettőtöket.

Eugenia.

A császárnénak, Páris.

Etain, 1870. augusztus 16.

Epp most érkeztem Etainbe két ezreddel, a hadsereg előcsapatával, hogy gyorsabban Verdunben legyek. A hadsereg koncentrálna van s bátorság lelkessiti. Csókoulnok

Louis Napoleon.

A császárnénak Párisban,

Etain, 1870. augusztus 16.

Kedves mama, nagyon jól érzem magamat a papával együtt. Az ügy mindjobban áll. Szeretők fiad,

Louis Napoleon.

A császár az etaini polgármesterhez.

Császári tábor, 1870. augusztus 17.

Vannak-e hírei a hadseregről?

Montijo grófnének Madridban.

Páris, 1870. augusztus 18.

Ne jöjjön, csak bonyolítaná az ügyet.

Eugenia.

A belügyminiszternek.

Courcelles, 1870. augusztus 23.

Fel nem foghatom, hogy a préfet-k és az al-préfet-k miért kapják azt a rendeletet, hogy helyükön maradjanak. Hisz ily módon az ellenségnek megszerzik a rendes közigazgatás előnyeit?

Napoleon.

Bure urnak, a korona főkinestárnokának, Páris.

Carignon, augusztus 30.

Helyeslem a még meglévő alapoknak általán javasolt felosztását. Ami megmarad, azt add át Tholinnek.

Napoleon.

Montijo grófnének, Madrid.

(Ajánlva.)

Páris, 1870. szept. 4.

Wimpfen tábornok, aki Mac Mahon megsebesülése után átvette a főparancsnokságot, megadta magát és a császárt el fogta. Egyedül, parancsnok nélkül, tűrnie kellett, amit nem akadályozhatott. Egész nap csatavonalban állott. Bátorság, édes anyám. Ha Franciaország védekezni akar, akkor meg is teheti majd. Én is megteszem kötelességemet. Szerencsétlen leányod

Eugenia.

+ **A gummy arabicum képződése.** A gummy arabicumot általában a fák kéregpedéseiből önmagától kiszivárgat és a levegőn megszáradt nedvnek tartják. A botanikusok közül többen érdekes megfigyeléseket tettek arra nézve, mi okozza a fák nedvének kiszivárgását. *Gentz*, az Afrika délnyugati részén termő, gummist szolgáltató fákat figyelte meg s azt tapasztalta, hogy a nedv kiszivárgásának okozója főleg két rovar, melyek az élőkfa faanyagába mély járásokat fúrnak. Az egyik ujnyi nagyságu — a mi tűz-

Varsó alatt a tolongás már oly nagy volt, hogy alig lehetett tovább haladni. Ugy látszott, hogy a királyválasztás népesebb lesz, mint máskor, mert még a távoli ruthén és lithván vidékekről is özönlött a nemesség nemcsak azért, hogy a királyválasztáson részt vegyenek, de hogy Varsóban keressenek menedéket. A választás napja még távol volt, az országgyűlés még csak az első üléseit tartotta, de már egy-két hóval előbb kezdődött a felvonulás, hogy idejekorán találhassanak szállást, itt-ott látogatást tehessenek, felfrissíthessék a régi emlékeket, az urasági udvaroknál ehessenek, ihassanak és végül, hogy az aratás után kimulathassák magukat a fővárosban. A herceg a koezi ablakán át nézte a tömeget, a lovagokat, katonákat és a nemeseket, akik nagy fényvel és pompával ékesen jöttek és elgondolta, hogy hány katonát lehetne a ruhájok árából felszerelni, milyen sereget lehetne állítani! A köztársaság milyen gazdag, hány bátor lovagja van s mégis milyen gyenge, ha Chmielnickij és a vad tatárok ellen se tud harcolni. Miért? Chmielnickij százezernyi emberei ellen ugyanolyan haderőt lehetne állítania, ha a nemesség és katonaság úgy érdeklődne a közügyek iránt, mint amennyire a magántügyeivel törődik.

A becsület kihál a köztársaságnak! — gondolta a herceg. A nagy test kezd ellustulni, a bátorság elszűp a kényelemszeretethez, a nemesség és katonaság kerüli a hadifáradalmakat. A hercegnek részben igaza is volt, bárha ő mint hadvezér minden emberből katonát faragott volna és az ellenség ellen vezetne volna. A bátorság sohasem hiányzott még nagyobb háborúknál sem. Egész más volt azonban a baj, amit a herceg, mint katonameber nem vett észre, ellenfele, a kancellár azonban, aki nagy államférfiu volt, jól látta.

Ezalatt a távolból feltűntek Varsó tornyai. A herceg félbeszakította tervezetéseit és a szolgálattelvő tisztelet parancsokat küldött Wolodyjovskinak, a kíséret parancsnokának.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(30)

Minden kiválóbb nemes azon igyekezett, hogy minél nagyobb fényvel és pompával jelenjen meg. A hatalmasabb magnások karavánjai mellett a kurtanemesek vonultak. Itt is, ott is egy-egy hatalmas batar dőögött a por-felők között, a fekete bőrrel bevont kocsit két vagy négy ló huzta, a kocsiban pedig egy nemesült vagy egy pap, keresztel vagy a sziz Mária képével a nyakában. Mindenki figyelen. Az ülés egyik oldalán puská, a másikon kard, a tényleges szolgálattal lévő kocsiján pedig ezenkívül még a lándzsa sem hiányzott. A kocsik mellett kutyák szaladtak, akárcsak valami vacászat lett volna készülébe. Hátrább lovászgyerekek vezetőlovakat vittek, a drága nyereg-szerszámot pokrócokkal takarva be. Aztán nyikorgó szekerek jöttek, melyek sátorponyvákkal és élelmiszerekkel voltak megrakva. Ha a szél egy pillanatra elfújta a port az utról, az országot olyan volt, mint egy számszintű kigyó vagy mint egy arannyal és selyemmel kivarrott szalag. Itt-ott olasz és janicsár zenekarok játéka hallatszott, különösen a királyi és lithván csapatok előtt, akik szintén nem hiányozhattak a gyülekezétekből, mert a méltóságokat kísérték. És mindenütt kiabálás, lármá, kérdezősködés, civakodás, mert egyik a másiknak nem akart helyet adni. Néha fegyveres katonák és szolgák ugrattak a herceg embereihez azzal a kérelemmel, hogy ennek vagy annak a méltóságnak térjenek ki, vagy azzal a kérdéssel, hogy ki utazik itt. De amint azt a választ hallották, hogy Jeremiás herceg, rögtön jelentették ezt az uruknak, aki azonnal sza-

badon hagyta az utat, vagy ha elől ment, félreállt, hogy végignézhesse a herceg menetét. A pihenőknel a nemesség és a katonaság nagy csapatokban kiváncsian tolongott a köztársaság legnagyobb hadvezérének a kocsija körül. Eljenzésben nem volt hiány, amit a herceg igen szívesen fogadott nemcsak udvariasságból, de azért is, hogy ezzel Károly hercegnek párthiveket szerezzen, ami ilyenképpen sok esetben sikerült is. Nem keveseb kiváncsissággal nézték a herceg híres katonáit is, akik már nem voltak ugy lerongyolódva, mint a Konstantinon melletti esata után, mert a herceg Samoscsban ellátta őket ruhával. A főváros környékén mégis úgy bámulták őket, mint valamitengeri csodaszörnyeket, mert az ottani lakosság hite szerint valóságos világ végéről jöttek ide. Csodadolgokat regéltek azokról a titokzatos hegyekről és erdőkről, ahol ez a lovasepat született, bámulták a Fekete-tenger szeleitél megsötétedett arcsinüket, és mégis tekintetöket és a modoruknak bizonyos vadsgát, amely a szomszéd vad népektől ragadt rájuk.

Saglobának különösen sok bámulója volt. Észrevéve ezt, oly büszkén és kihívón tekintett körül, s oly ijésztően forgatta a szemét, hogy a tömeg tiszteletteljesen sutogta: ez valószínűleg valamennyiök között a legkiválóbb lovag! Mások pedig így szölköztek:

— Ez a rettenetes sárkány bizonyára sok lelket küldött már a másvilágra!

Sagloba hallotta ezt és titkos örömet még rettenetesebb pillantásokkal leplezte. Közben szóba állott a tömeggel és gunyolta őket, különösen a lithván katonaságot, akik között a nehéz lovas-ság arany, a könnyű lovasság pedig ezüst vállszalagot viselt.

— Hát ti miért vagytok összekötözve, szalagos vitétek? — szölközött Sagloba, mikor meglátta őket.

Azok pedig haragudtak, esikorgatták a fogukat, esörtették a kardjukat, de meggondolván, hogy a herceg emberével van dolguk, kiköptek és elkerülték a viszálykodást.

pillenkéhez hasonló — barna hernyó, a másik mintegy négy centiméter hosszú, erős fogazattal ellátott teketésbarna bogár. Míg az első mintegy egy centiméter átmérőjű kör alakú járatokat fur a fa törzsébe, addig az utóbbi járatainak kereszt-metszete nagyobb és ovális alakú. A furó rovarok által elhagyott járatokba azután, — vagy talán egyidejűleg azokkal — hangyák költöznek be s az át meg átfurdat, amit sokszor csak a külső kéreg tart össze, sokszor a legfelsőbb ágakig homokkal hordják telei. Különös tünemény, hogy a fáknak ilyenmő elroncsolását csakis az ugynevezett tüskéfáknál lehet észlelni, míg a vele közel rokonságban álló s külsőleg is nagyon hasonló acacia giraffaet az említett rovarok nem bántják, aminek valószínű oka az, hogy az utóbbi fa állománya keményebb az előbbinél. A rovarok által megsebezett fából a gummy, — vagy mint a benszülöttek nevezik, heira — dusan ömlik ki és sokszor nagy rögökben található a fán, esetleg a fa alatt. A benszülöttek szorgalmasan gyűjtik, s jelentős kivitel tárgyát képezi. Csupán a kristálytisza, fehér heirának van értéke. A benszülöttek szorgalmasan gyűjtik a heirát, eszik is s állításuk szerint elég jóízű, kivált megszilárdult állapotában; nagyobb mennyiség élvezete azonban heves fejfájódást okoz. Az akáciákat megtámadó rovarok Afrika tolymamentti, nagyobbrészt akáciákból álló fa-állományában rengeteg kárt okoznak. Nagyon kérdéses tehát, hogy a heira gyűjtéséből nyert haszon megfelel-e annak a kárnak, amit a fában szegény kolonia szenved faállományának elpusztítása által.

† Petronius síremléke. Rövid értesítés jelenti, hogy Fabio Gori felledezte Riesi, a szicíliai határ-városka mellett a klasszikus irodalomból és újabban Sienkievics *Quo Vadis?* című híres regényéből ismeretes Petronius sírját. Ez a síremlék, mint az *Urania* tudományos folyóirat írja, tömör, négyzetű építményt, melyet hasonló oszlopok tartanak. A sírgöngy az is jelenti, hogy a mauzoleumban Petronius végrendelelet megtalálták, de tartalmáról semmi részletesebbet nem ír. Titus Petronius, az *arbitr*, római lovag volt Nero korában s annak udvarában udvari és más ünnepek rendezésében döntő tanácsadó, elegantiáé *arbitr*, az előkelőség dolgában választott bíró, innen mellékeve is: *arbitr*. Ő volt azpnkivül a Nero udvarának hivatalos *szépszemle* és esztetikusa. Élete tragikus véget ért: versenytárs, Tigellinus kegyenc Nero előtt bevádolta, kegyvesztett lett. Cumaeba vonult el és ott megölte magát, megnyitván ereit. De halála nem volt gyors, mert ereit lehetőség szerint még egyszer összeszorította, hogy lassan vérezzék el, és mint ellenségei állítják, hogy a sír szélén még egyszer élvezze az élet örömeit. Az igazság azonban inkább az, hogy Petronius azért késeltette halálát, mert be akarta fejezni azon iratát, melyben Nero gaztetteit lefesti, s melyet aztán busuképpen elküldött neki. A császárság latin irodalmában Petronius mintegy nagy részben reámaradt regénynek (*Satira Manippae*) szerzője szerepel, mely hü képet ad a korabeli Róma feslettségéről, rothadásáról. Az iskolában Petronius nem olvassák, mert munkája obszcón jelenetekkel van tele, amiért az *elegantiáé arbitr* a leg-tisztább tisztátalanság szerzőjének is hívták. Hogy miért vitte Petronius végrendeleletét magával a sírjába, nem érthetjük. Mert bizony ma már nem igen lesz végrendeleletnek végrehajtója, aki utolsó akaratát keresztülvígye, és ha meg is nevezte vagyonának örököseit, azok ivadékaik épp oly kevéssé találhatók föl, mint örökségét. De ha ezt a végrendelelet nyilvánosságra hoznák, bizonyára sok értékes adatot szolgáltatna azon idők erkölcsének és talán Nero jellemének megértésére.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai ma délután gróf Zichy Jenő elnökelete alatt felolvasó ülést tartottak, amelynek tárgya *Smialovszky* Valér országgyűlési képviselő előadása volt, „Az önálló vámtérsület mérlege” címmel. Az ülésen jelen voltak: Berzeovics Albert, Miklós Ödön, Hegedűs Lóránt, Rubinek Gyula, Weisz Berthold, Barta Ödön, Kammerer Ernő orsz. képviselő, Ghyocz Béla nyug. altábornagy, Ráth Károly kir. tan., Ambrozovics Béla, Máday Izidor, Lestyánszky Sándor min. tanácsosok, Micek Endre min. titkár, Havas Sándor igazgatósági tag, Gelléri Mór kir. tan., igazgató stb. Elnök az ülést megnyitván üdvözli a nagy számban megjelent hallgatóságot és felkéri előadót felolvasása megtartására. A felolvasó ezt a kérdést veszi tárgyalásának alapjául: Felállított-e és ha igen, hogyan állított fel a vámsorompót? Ez a kérdés arra késztette az előadót, hogy számszerűleg is mérlegelje a vámsorompó felállítását és fel nem állítása külön előnyeit és hátrányait. A statisztikai adatok szerint hazánk mező-

és erdőgazdasági vagyonának ez időszerinti értéke 20 milliárd korona, amelyben azonban az összes kintostári alapítványi és holtkézben lévő iv terméskénti vagyon, végül az összes erdőbirtok is bennfoglaltatik. A bányavagyon értéke 1040 millió, a házbirtok értéke 2900 millió korona. A magyar gyárakban levő egész tőkét kikerekítve 1800 millió koronára lehet tenni. A Magyarországon működő tőkevagyon az előadó a kormány 1900. évi jelentéséből állította össze a következőképpen:

1. A magyar állam adósságai összesen 4623 millió koronára ragnak. 2. A magyar hitelintézetek városok és községeknek kölcsönadtak összesen 865 koronát. 3. A magyar hitelintézetek a szövetkezetekkel együtt kölcsönadtak magánosoknak összesen 4112 5 millió koronát. 4. Az osztrák-magyar bank kölcsönözött magánosoknak összesen 447 5 millió koronát. A pénzintézetek által nyújtott 5125 millió korona hitelből a külföldi pénztel levonva, marad hazai pénz 3362 5 millió korona.

Ezek után kimutatja a felolvasó, hogy a 12 milliárddal terhelt 39 milliárd koronájú bruto vagvis 27 milliárdnyi tiszta országos vagyonban az östermeelés kerek 19 milliárddal részesedik, ami 70%-nak felel meg. A termelők nagy tömegének vagyis körülbelül 15 millió embernek fenntartására jelenként 166 korona jut. Világos ebből, hogy nagyon szegények vagyunk. Kimutatja ezzel szemben, hogy Ausztria mennyivel erősebb nálunk. Ausztria összes vagyona 70 milliárd s nincs a külfölddel szemben eladósodva. Hozzávéve a bizonytalan, válságos helyzetet, fölveti a kérdést, célszerű-e ilyen viszonyok között nekemenni a vámtérsületi különválás problémájának? Ismertetve a vámbeteleket és az e téren várható eshetőségeket, azt fejtegeti, hogy hazánk mostani válságos helyzetének nem a közös vámtérsület az oka. A fennálló gazdasági viszonyok feltörlesztésére a gyakorlati politikusok csak a legvégső esetben és a viszonyok kényszerítő hatalma alatt nyulhatnának. A bizonytalanság azonban mindennél jobban öl. Ezért óhajtuk a legelőbb, hogy a kiegyezés Ausztriával az osztrák parlamentárismus szanalása kapcsán sikerüljön. De azért az osztrák viszonyok egyenes kötelességünké tesszik azzal a valószínűséggel foglalkozni, mely az önálló berendezkedésre kényszeríthet. De azt hiszi, hogy jószágos tejejelem és bílc kormány, lelkiismeretes parlamenti támogatás mellett meg fogják találni az arany közepűt, a nemcsak igazságos, de méltányos érdekiegyenlítést.

Előadó végül a következő két részletet veti fel a diskussió számára, az osztrákok esetleges túlköveteléseinek elismulyozására: a) követeljük a sör- és cukor termelésének hasonló kontingentálását, mint a szesznel; b) biztosítsuk magunknak a 400 millió hazai fogyasztást képviselő szövőparuk kifejezését.

Kormányzati politikusok a helyzet magaslátán van s meg fogja oidi a nemzeti munka nagy kérdéseit is akként, hogy abban a helyes arányok az egyes ágakban természetesen beálljanak.

A feszült figyelemmel hallgatott és zajos tetszettel honorált előadás után gróf Zichy Jenő elnök köszönetet mondott a felolvasónak azért a gondos és fáradságos munkáért, amelylyel a gazdag adatokat egybegyűjtötte és reméli, hogy ez igen becses anyag lesz a megvitására, ámbár kétségtelennek tartja, hogy e vitának éppen az ellenkező lesz az eredménye, mint ami az előadó levezetett.

Gelléri Mór igazgató, tekintettel arra, hogy vendégek is vannak jelen, kötelességének tartja kijelenteni, hogy az országos iparegyesület kezdettől fogva az önálló vámtérsület híve és ettől az álláspontól alkalmat adott az illusztris előadónak arra, hogy ellenkező álláspontját kifejtse. Az előadás tárgya megvitatás alapjául fog szolgálni, melyen a vendégek is résztvehetnek.

A háziipar meghonosítása. Csongrádról írják: *Daranyi* Ignác földmívelésügyi miniszter Tömörkény község elüljáróságának kérelmére, ahol mintegy 180 család munka nélkül van, a háziipar meghonosítására 500 korona államsegélyt adott s leküldte Ludányi Béla gazdasági szaktanárt a tanfolyam szervezésére.

A newyorki tőzsde. *New-Yorkból* jelentik: Az United States Steel Corporation törzs- és elsöbbségi részvényeinek árfolyamemelkedését a mai tőzsdén az a körülmény idézte elő, hogy a holnapi gyűlésen kedvező negyedévi kimutatás előterjesztését várják. Hir szerint a Kronprinz Wilhelm nevű gőzös szombaton 600.000 dollár aranyat vitt magával.

Hajózás. A *Duna-Gőzhajózási-Társaság* közli, hogy a rendkívüli alacsony vízállás miatt a január 16-án Budapestre felé induló postahajó már csak *Moldováig* mehet. A moldova-orsovai vonalon tehát nem lesz öszkekötés.

Vetőmagvak. (*Mauthner* Ödön tudósítása.) *Vöröshere*mag. A hangulat általában továbbra is szilárd volt és az emelkedett árak teljességükben tartották magukat. Igaz ugyan, hogy a külföldi részéről az érdeklődés az évi zárlat következtében kissé nyugodtabb volt, de viszont a gazdák részéről oly nagy mennyiségben érkeznek rendelések, hogy ennek folytán lanyhább hangulat nem kaphatót lábra és ama véleményem tartja magát, hogy amennyiben az érdeklődés Németországból ismét beállna, további áremelkedés várható. Kisebb tétel vörösszemű áru 46-47 koronán 50 kilónként torgamzatott. *Lucernama* Magyar országgi termelők részéről teljesen hiányzik a kínálat de söt másodikkézben is alig van valamelyes mennyiség és az is alárendelt minőségű. *Takarmány*iparagat *impregnált* minőségben meglehetősen mennyiségben vásároltatt gazdák részéről. *Baltacim* továbbra is ke-

restetik. *Bukköny* kínálatot, míg *muharmag* ajánlat híján van.

Jegyzékek 50 kilónként Budapestben érte: *Vöröshere*mag 50.—60.—K., *Lucernama* 50.—55.—K., *muharmag* 8.—8.50 K., *tavaszi bukköny* 8.—8.50 K., *téli borsó* —, K., *baltacim* 15.—16.50 K.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*ben pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. *Bécsben* a kontingentált készáru 35.60 korona pénzben, 36.— korona áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 1022 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 38.— f.-től 40 l.-ig, kivételesen — l.—kg.-ként, (vagy 34 k.-től 36.— k.-ig páronként), középminőségű ürü 32 l.-től 36 l.-ig, kivételesen — l.—kg.-ként, vagy 21.— k.-től — 32 k.-ig páronként, kosokért — l.-től — l.-ig, kivételesen — l.-től — l.-ig, vagy — k.-től — k.-ig, középminőségű gnyapjas — l.-től — l.-ig, kivételesen — l. kg.-ként, vagy — k.-től — k.-ig páronként, kosok legjobb minőségű — fillérg, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, anyajuhokért 36.— fillérgkint (25.— K.-ig páronként), kislejtett juhokért — fillérgkint (—, — korona páronként) kecskéek — korona páronként. Miután két vaggon ürüt Párisba való szállításra megvették, a vásár valamivel élénkebb volt a multhetnél.

Borjувásár. 1902. évi január hó 7-én. A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: *Betföldi* élő borjú 275 drb, lelt borjú 8 db, bécsi borjú — db, — db., névendékmarha 29 darab, bárány élő — darab, lelt bárány — darab. *Arjegyzések.* — *Beiföldi* élő borjú I. rendű 86—96 l.-ig, kivételes 100 „, II. rendű 70—84 l.-ig, I. kilónkint, lelt borjú I. r. — l.-ig, II. r. — l.-től — l.-ig, kivét. — l. kilónkint levonás nélkül. *Rugott* borjúkért — l.-ig. *Növendék* marha — l.-től — l.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű 64—51 l.-ig, alárendelt 38—48 l.-ig, I. kilónkint. *Bárány* élő — k., lelt bárány — k. kivételesen ár — k.-ig páronként. — Az irányzat élénk volt, jobb minőségek árai 2—3 fillérral kilogrammonkint javultak.

Budapesti konzum-marhavásár. Január 7-én. Felhajtás: 841 darab ökr, 18 darab bika, 79 darab tehén, — bivaly. Összesen 924 darab szerb marha. *Arjegyzések:* Elsőrendű szerb ökrök 55—62 koronáig, kivételesen — korona, másodrendű 44—53 koronáig, silány 41—47 koronáig, bikákért 50—56 koronáig, ébenekért 42—46 koronáig, bivalykért — koronáig métermázsánkint. Vátozatlan nagyságu felhajtás mellett, tekintettel azon körülményre, hogy bécsi vevők nagyobb bevásárlásokat tettek, az árak általánosságban 1—2 koronával métermázsánkint emelkedtek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvási petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár Arjegyzése 1902. évi január 7-én. Készlet 800 darab. Erkezett 1400 darab. Összesen 2200 darab. Eladott 2000 darab. Maradt 200 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 88—92 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 86—92 koronáig, 320—380 kilg. sulyban 86—94 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 86—90 koronáig. Malac — korona. Az irányzat élénk.

Bécsi vágómarhavásár. Január 7-én. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-mari központi vásarcarnokban ma megtartott vágómarhavására felhajtás: 2672 darab magyar fajtájú, 1023 darab galiciái fajtájú, 58 darab bukovinai fajtájú, 849 darab német fajtájú, összesen tehát 4602 darab szarvasmarha. Hatszázzal többejt hajtottak föl, mint a múlt hétén. Az árak átlag 1 koronával estek. *Jegyzések:* 100 kilogrammonkint élő sulyban: magyar hizóökr I. minőségű 68—72 fillér, kivételesen 74.— fillér, II. minőségű 60—67 fillér, III. minőségű 50—59 fillér, galiciái hizóökr I. minőségű 70—75 fillér, kivételesen 76 fillér, II. minőségű 63—69 fillér, III. minőségű 64—62 fillér, német hizóökr I. minőségű 76—84 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 68—75 fillér, III. minőségű — fillér. Legelő ökrök 46—56 fillér, bika és tehén 100 kilogrammonkint 40—62 koronáig. Kivételesen 54 korona, 100 kilónként, fogyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, januar 7.

Szilárd irányzat mellett 1800 métermázsza buza került forgalomba 5 1/2 — 7 fillérral magasabb árakon.

Rozsban tartott volt az irányzat. Az árak néhány fillérral emelkedtek.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 89 k. 9 K. 32 1/2 „, 200 mm. 80 k. 9 K. 25 f., 1000 mm. 79 k. 9 K. 25 f., 550 mm. 78 k. 9 K. 25 f., 600 mm. 77-5 k. 9 K. 25 f., 200 mm. 78-5 k. 9 K. 17 1/2 f., 100 mm. 78-3 k. 9 K. 10 l., 100 mm. 78-3 k. 9 K. 10 l., 100 mm. 77 k. 9 K. 10 f., 300 mm. 79 k. 9 K. 17 1/2 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 20 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 20 f., 9 K. 20 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 500 mm. 77-5 k. 9 K. 15 f., 200 mm. 76 k. 9 K. 15 f., 200 mm. 77-3 k. 9 K. 17 1/2 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 10 f., 100 mm. 76-5 k. 9 K. — f., 100 mm. 75-5 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 75-8 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 75-5 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 74-5 k. 8 K. 60 f., 200 mm. 70 k. 8 K. 45 f.

Bihari: 100 mm. 77-4 k. 9 K. — f. *Fegyermeyi:* 300 mm. 79 k. 9 K. 20 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 400 mm. 75 k. 9 K. — f.

Felső-Magyarországi: 120 mm. 80 k. 9 K. 17 1/2 f., 200 mm. 77 k. 9 K. — f., 100 mm. 77 k. 8 K. 85 f.

Pestmegyei vidéki: 300 mm. 79-5 k. 9 K. 25 f. 300 mm. 79-5 k. 9 K. 25 f., 350 mm. 80-5 k. 9 K. 25 f., 150 mm. 79 k. 9 K. 25 f., 50 mm. 78 k. 9 K. 25 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 15 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 10 f., 150 mm. 77 k. 9 K. 10 f., 400 mm. 78 k. 9 K. 10 f., 400 mm. 77-5 k. 9 K. 12 1/2 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 05 f., 100 mm. 77 k. 9 K. f., 100 mm. 77-5 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 77-8 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 75-5 k. 8 K. 90 f., 200 mm. 72-5 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 75 k. 8 K. 90 f., 200 mm. 72-5 k. 8 K. 90 f.

Bácskai: 800 mm. 76 k. 9 K. 05 f., 200 mm. 76 k. 9 K. 05 f. Raktári: 3000 mm. 79 k. 9 K. 80 f., 2500 mm. 75-2 k. 9 K. 05 f.

Mind három hónapra. Rossz: 100 mm. 7 K. 30 f., 300 mm. 7 K. 20 f., 300 mm. 7 K. 17 1/2 f., 100 mm. 7 K. 22 1/2 f. Arpa: 100 mm. 6 K. 07 1/2 f. Zab: 100 mm. 7 K. 62 1/2 f., 100 mm. 7 K. 60 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 100 mm. 7 K. 20 f. dohos. Tengeri (uj-ár): 200 mm. 4 K. 87 1/2 f., 200 mm. 4 K. 85 f., 300 mm. 5 K. f., 500 mm. 5 K. f.

Kétszempélyesség mellett. A kászárú hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktőzsde szokásai szerint kétszempélyben 50 kilogrammonként. A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Kilós', 'K-tól', 'K-ig' and rows for various goods like Tavaszi, Fehérmezei, Pestvári, Bácskai, etc.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' with columns for 'Kilós', 'K-tól', 'K-ig' and rows for 'Rossz', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Kétszempélyesség'.

A határidőslettel folytatás a következő kötések: Áprilisi buza 1902. 9.06-9.07-9.05-9.11-9.10 Októberi buza 1902. 8.34-8.35-8.39-8.38-8.37 Áprilisi rozs 1902. 7.51-7.52-7.51 Áprilisi zab 1902. 7.51-7.50 Májusi tengeri 1902. 5.47-5.45-5.46 Augusztusi reepe 1902. -

Déli egy óraorak a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Áprilisi buza 1902. 9.10 pénz 9.11 áru Októberi buza 1902. 8.37 " 8.38 " Áprilisi rozs 1902. 7.51 " 7.52 " Áprilisi zab 1902. 7.52 " 7.53 " Májusi tengeri 1902. 5.44 " 5.45 " Augusztusi reepe 1902. 12.20 " 12.20 "

Délután fél 5 órakor zárul: Buza áprilisa 1902. 9.10-9.12 Buza októberre 1902. 8.26-8.38 Áprilisi rozs 1902. 7.50-7.52 Áprilisi zab 1902. 7.51-7.52 Májusi tengeri 1902. 5.44-5.46 Augusztusi reepe 1902. 11.25-11.35

A budapesti értéktőzsde. Az előtűzde kezdetben gyenge irányzatot tanúsított, az arbitrage vételeire és helyi ledézésekre azonban az irányzat később megszilárdult. Koronajáradék, tekintettel a pénzviszonyokra, élénk kereslet tárgyát képezte.

Délben, csekély forgalom mellett a hangulat kedvező maradt. Előtűzde. Osztrák hitelrészvény 640.75-643.75. Magyar hitelrészvény 665.25-665.75. Jelzálogbank részvény 463.50-464.-. Államvasuti részvény 657.50-658.-. Koronajáradék 95.25-95.30. Déli vasut-részvény 81.-81.50. Bankkegyesületi részvény 116.-117.- korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Aranyjáradék 118.80. Koronajáradék 95.25-95.30. Magyar Hitelesrészvény 664.50-665.25. Jelzálogbank részvény 464.-464.50. Osztrák hitelrészvény 642.75-643.50. Kereskedelmi Bank részvény 2490-2500. Városi kölcsön 89.05-89.50. Rimamurányi részvény 478.-. Déli vasut részvény 81.-82.50. Államvasuti részvény 659.-660.50 korona.

Utótűzde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 641.-. Magyar hitelrészvény 660.50. Leszámlítóbank 426.-. Rimamurányi vasútrészvény 477.-. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 659.-. Közúti vasut 598.-. Városi villamos vasut 293.- korona.

A budapesti terménytőzsde. A terménytőzsdében a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-

üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-olymokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.-50.- korona, vörös aprószemű 41.-45.- korona, vörös erdélyi - korona, vörös bánsági - korona, középszemű 46.-48.- korona, nagyszemű 50.-54.- korona. Disznósőr: budapesti 63.50-54.- korona, vidéki - korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki - korona, városi 4 darabos 43.-43.50. korona, 3 darabos 45.50-46.- korona, füstölt - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50-15.- korona 120 darabos - korona, 100 darabos 15.75-16.- korona, 85 darabos 18.50-19.- korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 15.75-16.- korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona. Szilvaiz: sláviai - korona, szerbiai 17.25-17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, január 7. (A Budapesti Napló telefon-ellenlése.) Két napi szünet után a határidőpiacon hausse-irányzattal kezdődött a forgalom. New-York jelentékenyen magasabb árfoymokat jelentett s ez buzában vásárlásokat idézett elő, elannyira, hogy zárlatkor buza 13 fillérel emelkedett, rozs ellenben csak 4 fillérel javult.

Buza tavaszra 9.27-9.30-9.27-9.31, rozs tavaszra 7.78, zab tavaszra 7.77-7.79, tengeri május-juniusra 5.75-5.77 korona.

Zárlatkor maradt: Buza tavaszra 9.30, rozs tavaszra 7.79, tengeri május-juniusra 5.75, zab tavaszra 7.78-7.80 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Folyó pénzállása és a német bányapiacon beállott hausse-irányzat miatt. Járadékok és bányarészvények, Államvasut és Länderbank élénkebb.

Bécs, január 7. (Magyar értékek zárlata) 4%-os aranyjáradék 119.05. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 147.64. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.90. Magyar keleti vasúti állami kölcsön 119.50. Magyar leszámlító-és pénzállítóbank 421.-. Rimamurányi vasútrészvény 481.-. Magyar koronajáradék 95.10. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.50. Magyar hitelbank részvény 661.-. Magyar nyitványi kölcsön sorsjegy 180.-. Kassa-oderbergi vasúti részvény -.-. Magyar keresk. bank -.-. Magyar cukoripar 1760.

Bécs, január 7. (Osztrák értékek zárlata) 4 2/3%-os papírjáradék 99.55. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.-. 1860-os sorsjegy 144.25. Osztrák hitelrészvény 406.-. Angol-osztrák bank 262.50. Bécsi bankkegyesület 448.-. Osztrák-magyar bank 1590. Déli vasut 81.50. Dunagőzhajózási részvény 826.-. Dohányrészvény 290.-. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.20. 4 2/3%-os ezüst járadék 99.50. Osztrák koronajáradék 96.25. 1864-iki sorsjegy 216.-. Osztrák hiteltételei részvény 642.-. Umombank 545.-. Osztrák Länderbank 424.50. Osztrák-magyar államvasut 660.-. Elhavolyi vasut 447.-. Alpesi bányarészvény 407.-. 20 irank. arany 19.33. Londoni váltókor 239.10 Bécsi Tramway Litt B. 278.-. Bécsi. Tramway Litt A. 251.-. Lipót kohó 370.-. Az irányzat szilárd.

Bécs, január 7. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonellenlése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 642.-. Magyar hitelrészvény 663.-. Angol-Osztrák bank 263.-. Bécsi bank-egyesület 448.-. Union bank 546.-. Länderbank 425.-. Osztrák-magyar államvasut részvény 659.-. Déli vasut 81.50. Elhavolyi vasut 450.-. Északnyugati vasut részvény 442.-. Dohányrészvény 291.-. Rimamurányi vasut 481.-. Alpesi bányarészvény 460.50. Májusi járadék 99.55 Magyar korona járadék 95.10. Török sorsjegy -.-. Német birodalmi márka 117.27.-. Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 7. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde szilárd volt a buenos-ayresi jelentésre az Argentína és Chile közti viszály elintézéséről, továbbá az acéltövek egyesítéséről szóló jelentésekre. Kohóüzemekben szilárd volt az üzlet. Bankok igen szilárdok. Állampapírok nyugodtak. Vasutak is ártartók. A második tőzdeórán a részvények továbbra is szilárdok. Magánleszámlítósi kamatláb 2 1/4%-.

Berlin, január 7. (Zárlati) 4 2/3%-os papírjáradék 99.80. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.30. Elhavolyi vasut -.-. Magyar koronajáradék 96.10. Osztrák-magyar államvasut 141.50. Kassa-oderbergi vasut -.-. Bécsi váltókor 85.25. Magyar vasut beruházási kölcsön 103.-. Alpesi bányarészvény -.-. Disconto-Commandit 184.50. Altalanos villamosági Edison 184.25. Gelsenkirchener 173.-. Laura-kohó 190.75. 4 2/3%-os ezüstjáradék 99.75. 4%-os magyar aranyjáradék 100.60. Osztrák hitelrészvény 202.90. Déli vasut 21.-. Károlyi Lajos vasut -.-. Orosz bankjegy 216.10. 4%-os uj orosz kölcsön 96.-. Török dohányrészvény -.-. Olasz járadék 100.90. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trust 164.75. Harpeni 164.-. Az irányzat szilárd.

Berlin, január 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 100.60. Magyar koronajáradék 96.90. Osztrák hitelrészvény 203.40. Osztrák-magyar államvasut 141.50. Déli vasut 20.75. Északnyugati vasut 216.10. Elhavolyi vasut -.-. Orosz bankjegy kétszempély -.-. Buschtchiradi -.-. Orosz bankjegy -.-. (Ultimo.) Lombard -.-.

Páris, január 7. (Zárlati) Osztrák-magyar államvasut -.-. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.75. Osztrák Länderbank -.-. 3%-os francia járadék 100.52. Ottomanbank 544.-. 3 1/2%-os francia járadék 102.-. Alpesi bányarészvény -.-. Déli vasut -.-. 4%-os magyar aranyjáradék 101.-. Párisi bankrészvény 985.-. Olasz járadék 100.40. Francia törleszt. járadék 99.85. Osztrák földterem-területi részvény 1242. Török dohányrészvény 315.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 7. (Zárlati) 4 2/3%-os papírjáradék 99.80. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.30. Magyar koronajáradék 96.20. Osztrák-magyar bank 115.50. Déli vasut 21.10. Elhavolyi vasut 115.-. Londoni váltókor 20.35. Bécsi bankkegyesület 114.-. Villamos részvény -.-. 3%-os magyar aranykölcsön 84.10. 4 2/3%-os ezüstjáradék 99.80. 4%-os magyar aranyjáradék 100.70. Osztrák hitelrészvény

203.-. Osztrák-magyar államvasut 141.50. Északnyugati vasut 111.-. Bécsi váltókor 85.25. Párisi váltókor 81.75. Union bank -.-. Alpesi bányarészvény 200.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arányosok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 202.60. Német bank -.-. Disconto 184.40. Berlini kereskedelmi bank 142.90. Gelsenkirchener 100.60. Harpeni 164.10. Laura-kohó 188.25. Olasz járadék -.-. Szilárd.

Hamburg, január 7. (Zárlati) 4 2/3%-os ezüstjáradék 99.85. 1860. sorsjegy 144.50. Déli vasut 20.75. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.90. Osztrák hitelrészvény 202.90. Osztrák-magyar államvasut 141.50. Olasz járadék 100.80. 4%-os Magyar aranyjáradék 103.75. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 7. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízó sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párónként 400 kilogramm feletti súlyban) -.- fillérg. Oreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm feletti súlyban) 94-95 - fillérg. Fialat közép (párónként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 - fillérg. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 230 kilogramm feletti súlyban) -.- fillérg. Közép (párónként 240-280 kilogramm súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm feletti súlyban) -.- fillérg. Közép (párónként 320-320 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) -.- fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm feletti súlyban) 88-90 fillérg. Közép (párónként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 84-88 fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 82-84 fillérg.

Sertésleltékszám 1902. január 5. napján volt készlet 26.269 darabj. 1902. január 6. napján lehajtatott 1852 darab. 1902. január 6. napján elszállított 1050 darab, 1902. január 7. napjára maradt készletben 27.071 darab.

Napirend.

Naplár: Szerda, január 8. Római katolikus: Szeverin ap. - Protestáns: Szeverin. - Görög-orosz: (december 26.) Istenzs. Mária. - Zsidó: Tebbeth 29. - Nap két: 7 óra 33 perckor. - Nyugszik: 4 óra 9 perckor. - Hold két: 6 óra 5 perckor reggel. - Nyugszik: 3 óra 13 perckor délután.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Képtár, nyitva délután 9 óratól délután 1 óráig. - Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthető.

Orosz Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában nyitva délelőtt 9-11-g.

Iparművészeti Múzeum délelőtt 9 óratól délután 1-g. Téli tárlat a Városligeti Múcsarnokban délelőtt 9 óratól délután 4 óráig. Belépődíj egy korona.

Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9.) nyitva délelőtt 9 óratól este 8-g. Belépődíj 50 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig, d. u. 3-8-g.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi számkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kiállítások központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

- Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. - Budapest, január 7.

A légnymomás elcsúszása egyenlősebb lett. Észak-Európát egyetlen depresszió borítja, amelynek centruma a Botteni-tó felé tájra van. A magas légnymomás az Ocean felől nyúlik be Dél-Európa felé.

Az idő Észak-Európában csapadékos, míg egyebütt száraz. A hőmérséklet állandóan magasabb a normálisnál. Hazánkban az idő száraz volt, egyes helyeken gyenge éjjeli fagygy.

Kilátás: Enyhe idő várható helyenkint éjjeli fagygyal és legfeljebb az ország északi részén némi csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Schárding, Felső, etc.), date (Jan. 7.), and water level (m. é. t.).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1902. január hó 8-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. január hó 8-án.

A szerepcse.

Vígjáték 4 felvonásban. Irtá Capus Alfréd. Fordít. Bálint Dező.

Julien Bréard	Császár	Josephine	Ligetli
Tourneur	Zilahy	Geneviève	Molnár R.
Chautereau	Gabányi	Clémence	Mészáros
Sigmund	Horváth	Rosalie	Mészáros
Lebrancard	Dezso	Justine	Tuboly
Poussier	Náday	Simone	Maróthy
Charlotte	Lánczy	Louise	Vízvári M.

Kézde 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. január hó 8-án.

A bolond.

Énekes legenda 3 felvonásban, egy nyílt változással, Malonyai Dező meséjéből írta Rákosi Jenő. Zenéjét szerzte Szabados Béla.

Déli lovag	Dalnoki	Böngér	Farkas
Pimpó	Szilágyi	Csüdámér	Iványi
Piroska	Turcsányi	Dirigó	Boros
Fehérke	Tomcsányi	Bimbó	Sziklai
Kekike	Galambos	Bimbilla	Fedák Sári
Ellák	Paláthy	A földesszony	Almás

Kézde 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. január hó 8-án.
Rontó Pál.

Regényes életkép 4 szakaszban, énekel és táncol. Irtá Follinus Aurél. Zenéjét részben írta, részben összedalította: Kun László.

Rontó Dávid	Rónaszéki	Bertuska	Bálint R.
Judith	Rostagni	Huszárkaplár	Hegedüs
Pali	Góth	Hadik András	Kazalitzky
Muhi Jónás	Mátrai	Erzsébet	Halász Il.
Antal	Tapolcai	Gvadányi	Péchy
Tótasszony	Nikó L.	Benyovszky	Fenyvesi

Kézde 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. január hó 8-án.
A cigánybáró.

Nagy operette 8 felv. Jókai után írta Schnitzer I. Németh ford. Gerő Károly és Radó Antal. Zenéjét szerzte Strauss János.

Zsuzsa	Németh	Barinkay	Kenedich
Aréna leánya	Harmath	Cipa	V. Margó
Mirabella	Krecsányi	Szaffi, a leánya	Hegyi
Ótókár a fia	Raskó	Gábor diák	Kiss
Carnero gr.	Tollagi	Minna,	Rózsa

Kézde 7 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. január hó 8-án.

A hadsereg.

Kézde 7 1/2 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. január hó 8-án.

Jancsi és Juliska.

Mese 3 képb. Szövegét írta: Wetten Adelaide. Fordította Ábrányi Emil. Zenéjét írta Humperdinck.

Andriás	Mányai	A vasorru bába	Beris
Panna	Várent	Altató bács	Wlassák
Jancsi	Várdy M.	Harmat bácsi	Palócznyó
Juliska	Payer		

Utána:
Rococo.
Balleti felvonásban.
Kézde 7 órákor.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.

Szenzációs

uj műsor.

Két pompás új bohózat.
Vasárnap délután mérsékelt helyáru előadás családi műsorral.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Chung-Ling-Soo

a titkoktes kina

Morcaschani

ausztrál excentrik.

Tarka Szinpad

A segédjához darabál.

Az anygyaladások.

Nagyzerű látványos balett és sok különlegesség.

Szombaton, január 11-én:

Előkelő álarok-bál

Ziehrer C. M. közreműködésével.

Vasárnap két előadás.

A télközben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.



No legyen senki hangszert mig

REMÉNYI

MIHÁLY

műhangszeres legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestre! Király-utca 44/d.

Butorozott szoba
Kiadó! Szép butorozott, egészen külön bejárttal a folyosóról, intelligens gyermeklelken családánál havi 12 frért azonnal kiadó. VII. Garay-u. 21. II. fl. (a Kézponti pályaudvar közelében.)

Zenélő ingaórák



A legutolsó újdonság az órágyártás terén. Ezen miniatűr francia ingaórák 63 mm. hosszúnak, a szekrény természetesen díltől, az itteni rajznak teljesen megfelelően, finom fényezés és dúsan aranyszínezés díszítésű. A díszítés fölöttébb készült és óráknak legjobban marokot és tánczenét játsza. Ara ládával és csomagolással együtt csak 8 frt. — Ugyanezen óra zenészeknek, de díszesebb, mely felet és egy órák vez. Ládaival és csomagolással együtt csak 6 frt. — Ezen ingaórák nemcsak másodpernyi pontosassággal járnak, a mért szavatoltak, hanem valóban gyönyörű kiállításuknál fogva szép és izéző butorodárak is. Ebből az óra csomagjával és váltóúti órással 1.90 frt. Ebből az órából, csomagjával és a pénz visszaidatki, tehát nincs semmi kár. Nagy képes árjegyzék órák, láncok és gyűrűk öltöngy és bőrtudományok.

Spiering József Bécs, I. Postgasse 2/I.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Everhart

a Karika király.

Miss Violet Hall's

New-York szépe.

KLEIN-CSALÁD

zenélő kerékpáros-csapat.

A Sarnthali dalosmadarak

ének és tánc-csoport.

Latour Irén és Zaza kutyája.

APRÓ-SZÍNHÁZ

a fényes januári műsor gyönyөгel.

Vasárnap két előadás.



Alarcos ruhák szövetekből,
a legjobb alarcos-szert szatiból vagy egyéb jó szövetekből jól varva.

Giger-öltöny teljes 3.90 frt. Glown, ruha, meibe, anjok, lengyel-sződ stb. öltönyök darabja 3-6 frt. Csoportok áragyománygyel.

Cotillon-rendjelek

100 drba 60 kr. cotillon-rendjele-vászték, egy 4 darabot tartalmazó hóték 3-30 kr.

Tomblák és juxbázok számára a legnagyobb választék a megmaradt teljesen hibátlan ruhák között, köztük igen mutatós és értékes darabok 100 darabonként 4, 8, 10, 20-40! 100 frt.

Alegyobb és legérdekesebb Cotillon-tanok a legnagyobb választékban, legjobban válogatott kollekciók, 6 ar. a és 6 fr. 12 darab 6-60! 89 frt.

Trefás hangszerek
Bigtophonok trefás zenekar számára, 6 szeméyre 2.50 frt, 12 szeméyre 4.80 frt.

Confetti (Coriandell-papirszettek), a legmulatságosabb, mulatószerek, piknikre és bálókra, 100 darabonként 2.75, 4.50 és 6 frt.

Papirkégyök (dobóra) 100 drb 55 kr.
A legzsebb és leglátványosabb báli dísz az új ünnepi gurindok, szinek szerint osztályozva két 5 kr. Táncrendek, pompás minták, kivánatra bemutatottak. Dústartalmu, szines árjegyzék ingyen küld

Rix farsangi-árúk üzlete, Bécs II. Praterstrasse 16.
Telefon 2299. Távirat-cím: Rix, Bécs II.

Liebe Sagrada Bora

Kiváló, a székélest kitanúgón előmozdító emésztőszer.
Biztos, kellemes hatás!
Kapható a gyógyszerárakban, ha nem, akkor egyenesen a gyárból.

J. Paul Liebe, Tetschen a. d. E.

Üzleti hirdmények kifüggesztése a déli vasút állomásain.

A déli vasút üzletigazgatósága az üzleti hirdményeknek alárendelt állomásain való közzétételére nézve a döntést a kereskedelem és az ipar érdekében, közzétették kizárásával, önönmagának tartván fenn, az ilyen hirdményeket a saját közölgéssel fogja kifüggesztetni. Ezen intézkedés 1902. évi január hó 1-től lépét életbe.

Minden ilyen üzleti hirdménynek az állomások előcsarnokaitban, folyosóin, peronjain való kifüggesztéséért az előelírt feltétel minden négyzetdeciméterje után évenként 6 fillérvnyi hirdetési illeték, mint legeszebbébb illeték azonban példányonként legalább 2 korona fizetendő.

A kifüggesztendő hirdmény egy négyzetméternél nagyobb nem lehet.

A hirdményeknek szilárd anyagra festve v. keretbe foglalva és felfüggesztésre alkalmas készülékkel ellátva kell lenniük. Minden hirdménynek csak egy cég hirdetését szabad tartalmaznia. A magyar állomásokon kifüggesztendő hirdményeknek a magyar és a horvát szöveggel kell ellátva lenniük; meg van azonban engedve, hogy a hirdményekben a magyar, illetve a magyar és a horvát szöveg mellett más nyelvű szöveg is (német, francia, olasz stb.) lehessen.

Az, hogy valamely hirdmény kifüggeszhető-e, az üzletigazgatóság egyedül fogja elbírálni s a kifüggesztésre nem alkalmas hirdmények vissza fognak utasítottak.

Hirdetési szándékozók kifüggesztendő hirdményeiket a cs. kir. szab. déli vasút-társaság üzletigazgatóságánál Budapesten (I. Mézár-utca 17. I. 17.) v. személyesen v. pedig egy kísérő irattal nyújthatják be.

Az üzletigazgatóság által közölt hirdetési díjak a déli vasút Budapest állomásának állomási pénztáránál fizetendők be. Közelebbi felvilágosításokat az üzletigazgatóság ad.

MAGYAR BAZÁR

Szerkesztik: S. Hentaller Elma, a nagylyónyal Lónyay S.-né. **DIVATLAP.** Kiadja: Az Athenaeum Irod. és nyomdai részvény-társ. **XXXV. ÉVFOLYAM.**

A MAGYAR BAZÁR tartalma élénk, érdekes és változatos. Elvezetes, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, jóé-kouysági ügyek s a leadányvelés legérdekesebb mozzanatait, nem felekedve meg a háztartás, kertészkedés és női munkák egyéb ágairól sem. Utbaigazítást ad a divat, szépség, egészség ápolására. A divatszögyönyörű, néha szines ábrákkal, szabvány mintákkal feléli a gyermekdivatot is.

A MAGYAR BAZÁR rendes munkatársai: Ábrányiné-Katona Ele, mentina, Kende Andoró, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Csobor Mihka, Dessew Gy, Emma, Fehérné-Gyujtó Izabella, Fáyne H. Maria, Gyarmathy Zsigmond, Gyory Ilona, Harmath Lujza, özv. gróf Hosszentele, újvárosi-gyógy Horvath Bó sike, M. Hrabovszky Julia, Kövér Ilma, Kullifay Izabella, Lúthay Viktoria, Lux Terka, Falik-Ucsenyne báró Gaubitz Flóra, báró Redwitzné-Schytira Ilona, Sáros Bella, Székely Ilona, Székelyné-Székely Erzsébet, Székely Irén, Táboly Ida, Tavasziné-Roxa, Tutsakné-Borhett Lilly, Wettsteiné-Száltha Margit, Vöcsényné-Jankovits Lujza stb.

A MAGYAR BAZÁR minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, szines divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két regényt közöl a MAGYAR BAZÁR. Talányokkal és pályakérdésekkel is foglalkoztatja a MAGYAR BAZÁR olvasóit és a megfojtóknak értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják,

és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérvért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérvért.

A „MAGYAR BAZÁR” előfizetési ára a Budapesti Napló utaványán is beküldhető.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Faust	Nóra	A képviselő ur	Nebánstvívrag	A bolond
Péntek	Hangverseny	Karácsonyi álom	A képviselő ur	Ádám és Éva	Svihákok
Szombat	A windsori vig	A bor	A képviselő ur	Ádám és Éva	New-York szépe
d. u. Vasárnap este.	—	Folt, a mely tisztít	Rontó Pál	Kurucfurfang	Svihákok
	Tristán és Izolda	A szerepcse	A képviselő ur	Ádám és Éva	A vesztaszízek

Minden szo egyszeri beiktatas... nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 8 filler.

APRO HIRDETESEK

A hirdetesekre dijmmentesen ad felvilagositast a kiadohivatal: Jozsef-kort 18. szam.

Levelbeli tudakozdásra ingyen adunk felvilagositast, csak a valaszra szuksleges belyezet kell mellette. Tudakozdásoknál a hirdetes szamat a kiadohivattal mindig kozolni kell.

Apró hirdetéseket kérszint irandokban és ere... minden szót egyszeri beiktatással...

Breuer nővérek dohányszája, Teréz-kört 54. szam alatt, Engelmann Mór gyorsírógyomda, IV. ker., Kávin-tér 2. szam.

Franko Pál könyvkereskedése, V. Gróf Csirák-féle palota, Eszaki Lajos-utca, Király-utca, Kerekereszkedő-utca sarkán, Jambrikovits dohányszája, Kerepesi-utca 150. (Takaréképü.)

Eckstein Bernát hirdetési iroda, V. ker., Fűrész-utca 4. szam, Fischer J. D. hirdetési iroda, IV. ker., Zeltner-utca 7. szam.

Kelberger A. V. hirdetési iroda, IV. ker., Váci-utca 9. szam, Haasenstein és Vogler hirdetési iroda, V. ker., Dorottya-utca 9. szam.

Leopold Gyula hirdetési iroda, VII. Erzsébet-kört 54. l. em. Messe Rudolf hirdetési iroda, VII. ker., Karoly-kört 9. szam.

Mészáros Antal hirdetési iroda, V. Gizella-tér (Haas-palota), Schwarzs József hirdetési iroda, V. ker., Marokkó-utca 4. szam.

Tenczer Gyula hirdetési iroda, IV. ker., Szerviz-tér 8. szam, Sikráy Samu hirdetési iroda, Budapest, Váci-kört 33.

Keraberg Rozália dohányszája, VIII. ker., Múzeum-kört 18. szam, Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő, Múzeum-kört 2. szam. (Nemzeti Színház bérháza).

Nemetsch A. J. újság-árusája, Fehér-tér 2. szam, Rohonczy Ilona dohányszája, Andrássy-út 48. szam.

Szántó Mór dohányszája, IV. Kelesköz-utca 14. szam, Szponyri V. dohányszája, VII. ker., Kerepesi-út 1. szam.

Schönwald Ferencné dohányszája, Ferenc-kört 32. szam, Toldi Lajos könyvkereskedése, ker. Fő-utca 2. szam.

Goldgruber Mór könyvkereskedő, Buda II., Fő-utca 17. szam. Minden apró hirdetés, melyet ez este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Hírlapban. Naplójában.

Deutsch Miksa, Andrássy-út 62. szam, Weitzenfeld Jakab, Király-utca 2. szam.

Zipser és Könyvkereskedés, Andrássy-út 4. szam alatt, Benda József, Andrássy-út 69.

Boldogságom. Duschliknak szerencseváltanál... minden apró hirdetés, melyet ez este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Hírlapban. Naplójában.

Gidának levél megérkezett és ment sok pusztal. 11111

Tiszta jellem! leány. Kérem tudására valam pár sorral, hogy irhaik-e még? levele van.

Rózi 20. Ezer közzévet levetérel. Szombathely felvétel gondolataim... minden apró hirdetés, melyet ez este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Hírlapban. Naplójában.

Gida levélét vette, ezer köszönet a megemlékezésért, örömeimért, várja, sok pusztal. 11116

Irma! Várlak okvetlenül esztendőre este kilencora, hogy hol, az te már tudod, esztől kezd. 11118

Ház a főváros legnépesebb pontján... minden apró hirdetés, melyet ez este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Hírlapban. Naplójában.

Butorok oltócső mint bárhol. Remek háló, ebédőberendezés, szecessió előszoba székreny, vastól bútorok, lámpa, ingafűző, pózósokreny minden elfogadható árban eladó. Király-utca 64. szam. 11125

Kerékpárokát forgóházból kiváltottak, 35 forinttól feljebb árulunk. Láng és Pá. kerékpárüzlet, József-kört 41. 11123

Szép búkkifaszén vagyaszóma eladó. Bővebb felvilagositást Braun Ede, Duna, u. p. Ternova. 11120

Zongora fekete, keresztúros, korvess használt, díszes kizöldítés 250 forint eladó. Fodor, Kőhaly-utca 30. sz. III. em. ajtó 12. Megteljesíthető csak reggel 8-9-ig. 11122

A ki hegedt, cimbalom, harmonikát, mechanikai hangszereket, vagy zongorát akar venni. Kérem árajzokat Sternberg Armin és testvéreire, és kir. udv. hangszergyárosoktól Kerepesi-út 36. szam. 11121

Valódi Echo-Phonograph... minden apró hirdetés, melyet ez este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Hírlapban. Naplójában.

Mignon fekete zongora, keresztúros, korvess használt, oltócső eladó. Pál-utca 5. II. em. 12. 11124

Butorok, rendkívül alkalmi vételből jutajonson eladatok részlete és készpénzért, úgyzinte vételnek. Hunyváry-kört 3. szam. 1027

Szabadalmakat értékesítő vállalat Bpest, Erzsébet-kört 17. Kiszokzó szabadalmakat, finanszor találmányokat és beajstromozt vejdjegyeket és mustrákat. Felvilagositást díjtalan.

Mindenkin segítve lehet az összes zalogcédulák fölöslegétől, vidéki is, Wyshogrod, Nagyváros-utca 7. II. 24. Fokozt óreg hamis fogakat és szájpádlásokat, használt ruhadarabokat, egyenruhákat, valamint minden elfogadható. Levelezélap elegendő, rögtön jöveik.

Privát kutató, Iroda Váci-kört 39. Kérem... minden apró hirdetés, melyet ez este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Hírlapban. Naplójában.

Oltócső kolesont földirtokra gyorsan szerez... minden apró hirdetés, melyet ez este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Hírlapban. Naplójában.

Cimbalom pedálos, új, 35 forint eladó, Erzsébet-kört 2. Horváth. 10687

Egy idomított him-dán dogróolcsón eladó. Cim Munkásokon három-utca 1. sz. 11117

Singer-varrógépeket a legolcsóbb árakkal... minden apró hirdetés, melyet ez este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Hírlapban. Naplójában.

2 antique olajfestmény eladó. Wyshogrod, Nagyváros-utca 7. 4135

Egy Kosh & Karselt-féle matt keresztúros pianinó sürgősen eladó. Argentei-utca 4. III. Decker. 11120

Zongora, Kramer-féle, kitűnő hangu, jutajonson eladó. Megteljesíthető délután 2-5-ig. Nefelejcs-utca 15. I. 11119

Gummi és bathilyag a legolcsóbb és legjobb minőségben, valódi francias és angol gyártású, eredeti csomagolásban, tucatszám 3, 4, 5 és 8 forint. Női óvszerek: Poly-pone Mensinga, tanterv-főző 2 frt 50; óvszerek 4, 6 és 8 forint tucatszám csakis Pollitzer Mór és Fia-nal BUDAPEST, V. Deák Ferenc-u. 10/h. kaphatók. Ugyazont minden képzeltetű különlegesség és parisi udonság rakitron tartatik. Az árak valódiak és a vevőbiztonságért jövedelmét vállalunk. Székküldés naponta szigorú díjazás mellett. Árjegyzék zárt és felirattal, küll birtokban ingyen.

Maroni (nemes gesztenye) igen nagy és édes 6 kilogrammonként 2 kor. 80 fillért vám- és költégmentesen házhoz szállítjuk.

Alexander Franz Mayer, Triest. Receptek az ebből készíthető kitűnő ételekhez ingyen mellékelteink.

Butor csak jó minőségű. Hálózoba, kredene, szőnyegdivány, asztal szék, íróasztal, könyvszekrény, urti fotelek, csekmák, szalagkarimák, tikrók, vagy egyenként is, nagyon olcsón eladó. Vidékre gondosan csomagolva, biztosítva. Csak VI., Gyar-utca 26. szam Steinberger Manó Butoriparcsnál.

Zalogcédulák, 100 arany, ezüstöt és brillánsokvet legmagasabb árban vesz Schiller Iszó, Királyi Pál-utca 12. Egyetem-tér mellett.

Igen finom nemes kanárit kiváló a legmélyebb hangokban stb. küll utánvét mellett 8, 10, 12 és 15 márkáért, későbbi 140 márkáért nyolcnapos próbaidő mellett. Voigt H. Thale A. H. (Német-oroszág).

Magyar Könyvtár kötött kiadása, E kiváló gyűjteménynek következő kötetei új, dombornyomatú egész vászonkötésben is kaphatók.

Mikszáth Kálmán SZENT PÉTER ESERNŐJE. 2 kor. 80 fill. 10 PALÓCZOK 1 kor. 20 fill. Az író dombornyomatú arcképpel.

Petőfi Sándor ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI. Két kötet, bevezetésekkel, jegyzetekkel, magyarázatokkal és 54 eredeti illusztrációval 5 korona.

Szemere-Maróczy A SAKKJATEK KÉZIKÖNYVE. 1 kor. 20 fillér.

Kempis Tamás könyve KRISZTUS KÖVETÉSÉRŐL. Ford.: Pázmány Péter. Imakönyvszerű fekete kötésben. 1 kor. 60 fill. Megrendelhető küllén

LAMPOL RÓBERT (Wodianer F. és Fia) az író stb. utcai ártárgykereskedés Budapest, VI., Andrássy-út 21.

A cigány jósno. A hátralyuk és a kártyavetés művészetek. Negyedik bővített kiadása. Ára 1 kor. Kapható Lampol Róbert (Wodianer F. és Fia) könyvkereskedésben Budapest, Andrássy-út 21.) a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

DÓCZI M. cipész

Budapest legmegbízhatóbb legnagobb és legolcsóbb bálcipő-raktára Kerepesi-út 10. Gombos fűz. v. cugos lakkcipő, férfi 4, nő... 3.50 Férfi v. női borsócipő fűz 3.50 Férfi v. cugos orosz lakkcipő férfi 3.50, női... 3.30 Lakk reggeli férfi 3.50, női 2.50 Férfi Chedroux 4.50, női... 4.- Férfi v. női cugos cipő... 3.- Férfi v. női... 3.- Férfi kizivó... 1.50-2.- Egy csatos 2.20, kereszt-lakk... 2.50 Fehér v. rózsaszínű cipő 1.80 Fehér keztűcipő... 2.-

Arjegyzék, csomagolás, szállítólévi ingyen. Vidékre 10 frton felül franco. Nem tetsző árut becserelek

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szétküldés naponta a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések címzendők.

Magyar Csillag Anna BECS: 1. Seilerpasso 5. BERLIN: Friedrichstrasse 56.

T. Csillag Anna urnőnek! Sziveskedjen 6 tégelyt címsert hajnévesztő kenőcséből küldeni utánvételt alanti címre: Gavriani-Auersperg grófné Schloss Gleichenberg Graz.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem címre ísmét 2 tégelyt kitűnő hajnévesztő kenőcséből postautánvétellel küldeni. Baumgarten Emil Steyer.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem címre ísmét egy tégelyt kitűnő kenőcséből küldeni. Lovag Liebig Lajos Reichenberg.

Tek. Csillag Anna urnőnek. A észmerte szállított kenőcs kitűnő szolgálatot tett s örömmre szolgál, ugyan oly rövid használat után már annak előnyös hatásáról értesíthetem. Végül megjegyzem, hogy minden barátomnak és ismerősömnek szivesen ajánlom. Sandrock Adél szinesznő.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt küldeni. Ebenstein Girard Jakob Triest.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérek egy tégely Csillag-féle hajnévesztő, mint már volt címsere postautánvétellel küldeni. Hohenlohe hercegnő, szül. Salmhgné, Alt-Aussee

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt küldeni. Reindorf Schweng L-né, cs. és kapitány neje, Prága.

T. Csillag Anna urnőnek! Hirrevo nekem csoból kér még egy tégelyt. Gróf Courcy Félix Bécs.

En Csillag Anna!



188 cm. h. óriás Loreley-hajammal, melyet az Altamul föltalált kenőccsel 14 havi használat után kaptam. Ezen kenőcs az egész világra, mely hajhullás ellen, a növevő előmozdítására s a hajtalaj erősitésére alkalmasnak találtott. Utánval értep toll enkadit-nóvét a haj rövid használat után a haj, mint szakállnak természetén fényt és sürűsége kúszása s a gyors úsítástól legmagasabb korig megőrvi.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo

A ki valamit venni vagy eladni akar eo eo stb. stb.

„Budapesti Napló” próhirdetesei utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-kört 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

A ki lakást kereso vagy kiado lakása eo van eo

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van eo